Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NR. 31-32 *(39-40)*. WARSZAWA, 5 LISTOPADA 1932. ROK II.

NOTARJAT HIPOTEKA

CZASOPISMO POŚWIĘCONE SPRAWOM USTROJOWYM I ZAWODOWYM NOTARJATU I HIPOTEKI

WYDAWANE PRZEZ ZWIĄZEK PRACOWNIKÓW NOTARJATU I HIPOTEKI

WYCHODZI 5-go, 15-go i 25-go DNIA KAŻDEGO MIESIĄCA

Redakcja i Administracja: Warszawa, ul. Miodowa 10, Związek Pracowników Notarjatu i Hipoteki, tel. 207-61.

Administracja czynna: codziennie w godz. 3—5 ppoł.

Kierownik pisma przyjmuje po uprzedniem porozumieniu telefonicznem.

Konto P. K. O.: 15.055 (Związek Pracowników Notarjatu i Hipoteki, Zarząd Główny).

Prenumerata: rocznie—30 zł., kwartalnie—8 zł., miesięcznie — 3 zł., zagranicą: rocz. — 45 zł., kwart. — 12 zł. miesięcz. — 5 zł.

Ogłoszenia: 1 str. — 150 zł., 1/4 str. — 40 zł., 1/16 str.—12 zł. W tekście o 50% drożej. Ogłoszenia drobne — 25 groszy od wyrazu. Zaofiarowanie pracy —10 groszy od wyrazu. Zapotrzebowanie pracy — 5 groszy od wyrazu.

Cena numeru: 2 złote.

TREŚĆ NUMERU:

PORADNIK

w wydatnie rozszerzonem ujęciu.

Prawniczy — Językowy — Zawodowy.

W nieprzerwanym wysiłku w kierunku podniesienia i rozwoju pisma donosimy czytelnikom, że stale na łamach „Nota-Teki“ ukazujący się PORADNIK ulegnie na przyszłość rozszerzeniu w dwuch kierunkach, a mianowicie: językowym i zawodowym.

Dotychczas nasz PORADNIK miał charakter prawie wyłącznie prawniczy. Udzielał on odpowiedzi na zapytania, wyłaniające się w codziennej praktyce notarjalnej i hipotecznej, przynosząc w ten sposób, jak mniemamy, pewną korzyść. Ta dotychczasowa praca PORADNIKA będzie oczywiście w całej pełni utrzymana.

Ale sądzimy, że praca ta nie czyni jeszcze zadość wszelkim potrzebom i dlatego postanowiliśmy PORADNIK rozwinąć, obierając dwie nowe dziedziny pracy, które nasuwają się, jako najważniejsze.

A więc przedewszystkiem dziedzina językowa. Doskonale zdajemy sobie sprawę z tego, że w zakresie podniesienia poprawności i czystości języka, który jest największym skarbem każdego narodu, wiele mamy do zrobienia. A przecież w żadnej dziedzinie pracy prawniczej język nie odgrywa tak dominującej roli, jak w notarjacie. Boć gdy sędzia jest prawnikiem słuchającym, a adwokat prawnikiem mówiącym, to rejent jest prawnikiem piszącym. Zapewne, i w mowie język jest czynnikiem pierwszorzędnej wagi, ale verba volant...

Oto więc, gdy w kancelarji notarjalnej spisuje się codziennie prawo dla stron, i gdy dokumenty, prawo to zawierające, pozostają na wieczne czasy, jako żywe pomniki słownictwa prawniczego epoki, jakże wielkie, a i praktycznie doniosłe w razie wynikającego na tle objętego aktem notarjalnym stosunku prawnego sporu, jakże wielkie, powtarzamy, znaczenie ma w notarjacie — język, żywy i twórczy język!

To też w stopniowej realizacji naszego planu redakcyjnego postanowiliśmy sprawom języka poświę-

cać na przyszłość więcej uwagi, a w PORADNIKU wprowadzić dział językowy, który będzie odpowiadał na wszelkie z tej dziedziny zapytania.

Pragnąc dział ten postawić na odpowiedniej wyżynie fachowej, zaprosiliśmy do współpracy

prof. dr. Witolda Doroszewskiego

profesora języka polskiego na Uniwersytecie Warszawskim i członka Komitetu Redakcyjnego czasopisma „Poradnik Językowy".

Ale odrazu robimy też i następny krok. Z różnych stron pracownicy notarjalni i hipoteczni wyrażają opinję, że pismo nasze w niedostatecznej mierze traktuje sprawy zawodowe, to jest sprawy, związane z ustawodawstwem pracy. Snać zachodzi potrzeba wyjaśniania pracownikom kancelaryjnym różnych kwestji praktycznych z tej dziedziny.

Uznając tę potrzebę za ważną i pragnąc uczynić zadość wyrażanym w tym względzie życzeniom, postanowiliśmy poza działem „Informatora Pracownika" który nadal w miarę posiadanego materjału prowadzić będziemy, utworzyć w PORADNIKU specjalny dział zawodowy, który będzie odpowiadał na wszelkie zapytania z dziedziny ustawodawstwa pracy i ruchu zawodowego.

Pragnąc i ten dział oprzeć na mocnych podstawach, zaprosiliśmy do współpracy

p. Mieczysława Przedborskiego

adwokata, radcę prawnego Unji Związków Zawodowych Pracowników Umysłowych.

W ten sposób PORADNIK będzie miał na przyszłość potrójny charakter i będzie się składał niejako z trzech działów: prawniczego, językowego i zawodowego.

Tyle pismo... Głos mają czytelnicy!

KONKURS

na akt notarjalny.

Trzy nagrody: I — 200 zł., II — 100 zł., III — 50 zł.

Przypominamy, że termin nadsyłania prac na ogłoszony przez „Nota-Tekę" pierwszy konkurs na najlepiej opracowany akt notarjalny upływa z dniem 25 listopada r. b.

Regulamin konkursu i zadanie konkursowe ogłaszamy ponownie.

Prosimy wszystkich uczestników konkursu o możliwie wcześniejsze nadsyłanie prac, ułatwi to bowiem pracę komisji sędziowskiej i przyczyni się do umożliwienia zamknięcia konkursu i wypłacenia nagród jeszcze przed świętami, do czego usilnie zmierzać pragniemy.

Nie czekać więc, a siadać i pisać — oto hasło, jakie rzucamy. Im prędzej praca będzie nadesłana, tem więcej będzie czasu na jej gruntowne zbadanie!

Zadanie konkursowe nie jest trudne, niemniej jednak właściwe jego rozwiązanie w postaci dobrze opracowanego aktu notarjalnego wymaga pewnego, że się tak pospolicie wyrazimy, przysiedzenia. Nadewszystko zwracamy uwagę na konieczność kilkakrotnego uważnego wczytania się w tekst zadania, każdy bowiem nieomal wyraz ma tam swoje znaczenie, które musi być oczywiście w ujęciu aktu uwzględnione. A chodzi właśnie między innemi i o to, by w akcie nic, co być w nim powinno, nie było opuszczone.

Następnie zwracamy uwagę na język i redakcję aktu. Najbardziej pod względem prawnym prawidłowe rozwiązanie zadania nie będzie wystarczające, jeżeli język nie będzie stał na odpowiednim poziomie. To też po ustaleniu toku wywodu prawniczego należy przy redagowaniu aktu pilnie baczyć na ujęcie redakcyjne.

Wogóle, im mniej będzie w akcie szablonu, a im więcej momentów twórczych, zarówno w zakresie prawnym, gdzie możliwości są zresztą ograniczone, jak i w zakresie językowym, gdzie możliwości są bardzo szerokie, tem praca konkursowa będzie cenniejsza. Bo jeżeli konkurs uda się w całej pełni, to spodziewać się po nim można i pewnych korzystnych inowacji praktycznych.

Istotnie, bowiem w dziedzinie, że tak powiemy, „odsztywnienia" praktyki aktowej jest bardzo wiele do zrobienia. Pewne formułki aktowe powtarzają się od wielu lat z pewną nieubłaganą ciągłością mechaniczną, a przecież w wielu wypadkach formułki te nie tylko są zbędne, ale i pozbawione wszelkiego uzasadnienia. To też po pierwszym już naszym konkursie spospodziewać się można pewnych w tej dziedzinie praktycznych wyników. Wszystko jednak zależy od uczestników konkursu, którzy muszą się do pracy rzeczywiście przyłożyć, by dać z siebie coś nowego, coś twórczego, coś co świadczyłoby o umiejętności samodzielnego myślenia. Boć o to nadewszystko chodzi, by konkurs ujawnił jakieś nowe wartości w koncepcjach i ludziach.

A więc, raz jeszcze hasło: nie czekać, siadać i pisać!

Regulamin konkursu.

§ 1. Przedmiotem konkursu jest prawidłowo pod względem prawnym ujęty oraz zwięźle, jasno i poprawnie pod względem językowym zredagowany akt notarjalny na podstawie określonego stanu faktycznego, jako zadania konkursowego.

§ 2. W konkursie uczestniczyć mogą wszyscy czynni pracownicy kancelarji notarjalnych i hipotecznych oraz byli pracownicy, czasowo niezatrudnieni w kancelarjach.

§ 3. Praca konkursowa składać się powinna z dwuch części: z właściwego aktu oraz z objaśnień. W objaśnieniach do poszczególnych ustępów aktu, w drodze odsyłaczy, należy w miarę potrzeby uzasadnić ujęcie prawne z powołaniem się na źródła oraz zastosowaną redakcję, o ile odbiega ona od powszechnie stosowanych wzorów.

§ 4. Pożądane jest, by prace konkursowe pisane były na maszynie, w każdym jednak razie muszą być pisane wyraźnym i czytelnym charakterem pisma. Ponadto muszą być pisane tylko po jednej stronie arkusza z pozostawieniem po lewej stronie marginesu mniej więcej szerokości czwartej części stronicy. Dla przejrzystości tekstu każdy paragraf aktu należy rozpoczynać od nowego wiersza.

§ 5. Pracę konkursową należy opatrzeć godłem, umieszczonem u góry pierwszej stronicy. W zapieczętowanej kopercie, na której obrane godło winno być zaznaczone, należy podać imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i stanowisko autora pracy. Pracę konkursową wraz z wspomnianą kopertą należy łącznie przesłać do Redakcji „Nota-Teki“, Warszawa, Miodowa 10, z zaznaczeniem na kopercie zewnętrznej: „Praca konkursowa“.

§ 6. Termin nadsyłania prac konkursowych oznacza się na dzień 25 listopada 1932 roku. W dniu tym prace konkursowe mogą być jeszcze nadawane przez pocztę. Prace spóźnione uwzględniane nie będą.

§ 7. Komisja sędziowska rozpatrzy nadesłane prace i wybierze trzy najlepsze, przyznając autorom tych prac nagrody pieniężne, a mianowicie: pierwszą nagrodę Zrzeszenia Notarjuszów i Pisarzy Hipotecznych w wysokości 200 złotych, drugą nagrodę Związku Pracowników Notarjatu i Hipoteki w kwocie 100 złotych i trzecią nagrodę Redakcji „Nota-Teki“ w kwocie 50 złotych. Ponadto komisja sędziowska może pewne prace odznaczyć bez przyznania nagrody pieniężnej.

§ 8. Wyniki konkursu w miarę możności ogłoszone będą w numerze „Nota-Teki“ z dnia 15 grudnia 1932 roku. W tym wypadku nagrody będą przekazane do dnia 20 grudnia 1932 roku.

§ 9. Prace nagrodzone i odznaczone drukowane będą w „Nota-Tece“.

§ 10. Konkurs przeprowadzi komitet konkursowy, złożony z delegata Zarządu Głównego Zrzeszenia N. i P. H., delegata Zarządu Głównego Związku P. N. i H., dwuch delegatów Komitetu Wydawniczego „Nota-Teki“ i kierownika pisma. Komisja sędziowska składać się będzie z wymienionych członków komitetu konkursowego i ewentualnie doproszonych przez nich znawców języka oraz praktyki notarjalnej.

Zadanie konkursowe.

Nieruchomość w Warszawie Nr. 9853 uregulowana jest na imię nieletniego Kazimierza Stolarskiego, przytem na połowie nieruchomości służy dożywocie jego ojcu Janowi Stolarskiemu (dział III Nr. 7). Długi na nieruchomości są następujące: pod N. 1 działu IV suma 100.000 złotych z kaucją 10.000 złotych Władysława Rzeźbiarskiego, pod N. 2 — kaucja 75.000 franków francuskich Pawła Durand, pod N. 3 — suma 25.000 zł. z kaucją 2.500 zł. Maurycego Malarskiego, pod N. 4 — suma 120.000 zł. z 8 proc., z kaucją 12.000 złotych Marji Kowalskiej (nieletniej usamowolnionej córki ś. p. Józefa i żyjącej Wandy Kowalskich), pod N. 5 — suma 30.000 zł. z kaucją 3.000 zł. Stanisława Młynarskiego.

Treść aktu jest następująca:

Właściciel na poczet sumy 120.000 zł. z pod Nr. 4 płaci z własnych środków pieniężnych 20.000 zł., a na spłatę reszty tej sumy zaciąga nowy dług od Jana Kuchcińskiego w wysokości 60.000 zł. i od Maurycego Kamionkowskiego w wysokości 40.000 zł., z podstawieniem ich w prawa dawnej wierzycielki, z równem między nimi pierwszeństwem, z terminem płatności 1 października 1936 roku, z procentem 10 proc. w stosunku rocznym, płatnym kwartalnie zgóry.

Nowy dług ma mieć pierwszeństwo przed wpisami z pod Nr. 7 działu III i z pod NrNr. 2 i 3 działu IV. Natomiast przed nowym długiem służyć ma pierwszeństwo wszelkim ewentualnym pożyczkom Towarzystwa Kredytowego m. st. Warszawy pod warunkiem, by nowa wierzytelność mieściła się bezpośrednio po pożyczkach Towarzystwa.

Należy przytem odpowiednio zabezpieczyć w wykazie hipotecznym procent od nowego długu.

Zamiast Pawła Duranda, obywatela francuskiego, staje do aktu jego pełnomocnik Franciszek Kuźnicki na zasadzie plenipotencji, zeznanej przed notarjuszem w Paryżu.

Akt ma być zredagowany całkowicie bez żadnych luk, przerw, niedomówień, z obliczeniem stempli, opłat i wynagrodzenia notarjusza. Ponadto mają być zaprojektowane odpowiednie treści do wykazu hipotecznego.

Stawający do aktu, z wyjątkiem Kuźnickiego, są osobiście rejentowi znani.

Z projektu statutu
Związku P. N. i H.

Zgodnie z zapowiedzią, podaną w ostatnim numerze pisma drukujemy najistotniejsze postanowienia projektu nowego statutu Związku Pracowników Notarjatu i Hipoteki. Jest oczywiście rzeczą pożądaną, by pracownicy notarjalni i hipoteczni zabierali głos w dyskusji, jaka nad projektem nowego statutu Związku niezawodnie się rozwinie. (Przyp. Red.)

§ 1. Stowarzyszenie nosi nazwę: „Związek Pracowników Notarjatu i Hipoteki".

§ 2. Związek ma na celu wspólną obronę praw społecznych i interesów ekonomicznych i zawodowych swych członków, samokształcenie ogólne i zawodowe, oraz samopomoc moralną i materjalną.

§ 3. Związek broni praw swoich członków, pośredniczy w obsadzaniu posad, organizuje kursa, konferencje zawodowe i odczyty dla członków, wydaje czasopisma, utrzymuje bibljoteki i czytelnie, tworzy kolonje, bursy i schroniska dla starców, inwalidów pracy, urządza koncerty, zebrania towarzyskie i organizuje wszelkie imprezy dochodowe.

§ 4. Teren działalności Związku obejmuje Państwo Polskie. Siedzibą Związku jest m. st. Warszawa. W innych miastach tworzyć się mogą Oddziały Związku na zasadach wskazanych w niniejszym Statucie.

§ 5. Członkowie Związku dzielą się na: a) rzeczywistych i b) honorowych.

§ 6. Rzeczywistymi członkami Związku mogą być tylko pracownicy notarjatu i hipoteki, pracujący w biurach notarjalnych i hipotecznych przynajmniej sześć miesięcy i zarejestrowani w Zakładzie Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych (to ostatnie nie dotyczy osób zapisanych na listę adwokatów, oraz aplikantów adwokackich i słuchaczów wyższych uczelni; nie dotyczy również emerytów).

UWAGA I. Niepełnoletnim nie przysługuje bierne prawo wyborcze do władz Związku, a w sprawach majątkowych mają oni jedynie głos doradczy.

UWAGA II. Członkami Związku nie mogą być urzędnicy państwowi.

§ 7. Osoby, chcące należeć do Związku w charakterze członków rzeczywistych, składają odpowiednią deklarację do Zarządu właściwego Oddziału Związku, który też decyduje większością głosów o przyjęciu kandydata.

Kandydat nie przyjęty może odwołać się do Walnego Zgromadzenia Oddziału.

§ 8. Rzeczywisty członek Związku, bezwłocznie po przyjęciu, wnosi do Kasy właściwego Oddziału Związku bezzwrotne wpisowe w kwocie 5 złotych, oraz wnosi dwie rezerwowe składki na fundusz pogrzebowy, a następnie obowiązany jest opłacać składkę miesięczną w pierwszej połowie każdego miesiąca i wpłacać składkę na fundusz pogrzebowy po każdym wypadku śmierci członka.

Składka członkowska wynosi: 2 zł. dla zarabiających do 300 zł. miesięcznie, 5 zł., dla zarabiających do 600 zł. miesięcznie i 10 zł. dla zarabiających ponad 600 zł. miesięcznie. Składka na fundusz pogrzebowy wynosi 5 złotych.

§ 9. Osoby, które położyły dla Związku szczególne zasługi, mogą być mianowane członkami honorowymi przez Zjazd Delegatów, na przedstawienie Walnego Zgromadzenia Oddziału.

§ 13. Wykreślenie członka ze Związku wskutek dopuszczenia się przezeń czynu przeciwnego etyce i honorowi z powodu rozmyślnego działania na szkodę Związku, następuje z mocy orzeczenia Sądu Koleżeńskiego. W każdym przypadku Zarząd władny jest zawiesić członka w jego prawach członkowskich z jednoczesnem przekazaniem sprawy Sądowi Koleżeńskiemu.

§ 14. Fundusze Związku dzielą się na:
a) fundusz Zarządu Głównego,
b) fundusze specjalne jak pogrzebowy i inne,
c) fundusze Oddziałów.

§ 15. Fundusz Zarządu Głównego powstaje:
a) z 25% składek członkowskich przeznaczonych na cele Zarządu Głównego,
b) z ofiar, zapisów i darowizn, o ile nie mają specjalnego przeznaczenia,
c) z innych wpływów nadzwyczajnych.

UWAGA. Z pobranych składek Zarządy Oddziałów winny do dnia 15 każdego miesiąca przesłać Zarządowi Głównemu 25% składek członkowskich z poprzedniego miesiąca.

§ 16. Funduszem pogrzebowym rozporządza Zarząd Główny. Z funduszu pogrzebowego Zarząd Główny za pośrednictwem danego Oddziału Związku wypłaca rodzinie zmarłego członka lub osobie za życia przez niego wskazanej sumę — jaka wypadnie w chwili śmierci z pomnożenia ilości członków Zarządu przez składkę pogrzebową. Przekazy funduszu pogrzebowego dokonywują się niezwłocznie i wypłacane być winny bez jakichkolwiek zbędnych formalności.

Wszystkie Oddziały winny bezzwłocznie komunikować Zarządowi Głównemu o wszelkich zmianach w stanie osobowym danego oddziału (przyjęcie, wykreślenie, śmierć).

Z funduszu wymienionego w p. *a* § 14 (fundusz Zarządu Głównego) Zarząd Główny pokrywa koszty administracji i inne wydatki stosownie do preliminarza budżetowego.

§ 17. Fundusze Oddziałów powstają:
a) z 75% składek członkowskich,
b) z wpisowego,
c) z z darów i zapisów wyraźnie oddanych na rzecz Oddziału,
d) z innych nadzwyczajnych dochodów.

§ 18. Wszelkim majątkiem Związku jaki znajduje się na terenie Oddziału, ma prawo zarządzać i rozporządzać dany Oddział Związku, bez ograniczeń, z obowiązkiem składania sprawozdań Zarządowi Głównemu najpóźniej do końca lutego każdego roku.

Zarząd Główny zdaje sprawozdania na Zjeździe Delegatów.

§19. Władzami Związku są: 1) Zjazd Delegatów, 2) Zarząd Główny, 3) Główna Komisja Rewizyjna, 4) Walne Zgromadzenie Oddziałów, 5) Zarządy i Komisje Rewizyjne Oddziałów.

§ 20. Zgromadzenie Delegatów składa się z delegatów poszczególnych Oddziałów. Każdy Oddział wybiera tylu delegatów ile razy 15 mieści się w liczbie członków danego Oddziału, przyczem końcówki należy uważać za 15. Delegatów wybierają z pośród swych członków Walne Zgromadzenia Oddziałów.

Zwyczajne Zjazdy Delegatów odbywają się raz na rok, w m-cu kwietniu i zwołuje je Zarząd Główny, na 21 dni przed terminem, przez wysłanie pism do Oddziałów. W piśmie zwołującem należy podać porządek obrad, oraz wezwanie do zgłaszania, najpóźniej na 10 dni przed terminem Zgromadzenia, wniosków na Zjazd Delegatów. Wnioski w sprawie zmiany Statutu winny być złożone Zarządowi Głównemu przed 1 marca.

Nadzwyczajny Zjazd Delegatów zwołany być musi najpóźniej w ciągu jednego miesiąca:

a) wskutek uchwały Zarządu Głównego,
b) na wniosek Głównej Komisji Rewizyjnej,
c) na wniosek Zarządów Oddziałów, reprezentujących 1/4 część wszystkich Oddziałów, względnie 1/4 części członków Związku.

W obradach Zjazdu Delegatów mogą uczestniczyć członkowie Związku, nie będący delegatami, jednakże bez prawa przemawiania i głosowania.

§ 21. Do kompetencji Zgromadzenia Delegatów należy:

1) wybór Zarządu Głównego,
2) wybór Głównej Komisji Rewizyjnej,
3) przyjęcie sprawozdania z działalności Zarządu Głównego, Komisji Rewizyjnej, badanie i rozstrzyganie zażaleń na władze Związku,
4) udzielanie absolutorjum Zarządowi Głównemu,
5) uchwalanie budżetu na rok przyszły,
6) zatwierdzenie regulaminów,
7) zmiana statutu Związku,
8) rozważanie i uchwalanie wniosków, zgłoszonych przez Zarząd Główny oraz Oddziały,
9) uchwały, tyczące się zasilenia i użycia funduszów specjalnych,
10) decydowanie w sprawie rozwiązania Związku i likwidacja jego majątku.

Do prawomocności uchwał wymagana jest liczba delegatów, reprezentujących przynajmniej 1/4 część Oddziałów, z wyjątkiem punktu 10.

Zjazd delegatów obraduje na posiedzeniach plenarnych i w komisjach. Przedmiotem uchwał są sprawy, zamieszczone na porządku dziennym obrad, a nadto wnioski delegatów i Zarządów Oddziałów, zgłoszone we właściwym czasie.

Inne sprawy z wyjątkiem wniosku o rozwiązanie Związku mogą być po wyczerpaniu porządku dziennego wzięte pod obrady, jeżeli nagłość ich będzie uznana przez Zjazd Delegatów większością głosów.

Członków Zarządu Głównego i Głównej Komisji Rewizyjnej wybiera Zjazd Delegatów zwykłą większością głosów w tajnem głosowaniu. Wybory odbywają się kartkami bezwzględną większością głosów obecnych.

Wszelkie uchwały zapadają zwykłą większością głosów, natomiast uchwały w sprawie zmian statutu wymagają większości 2/3 głosów. Uchwała w sprawie rozwiązania Związku i likwidacji jego majątku może zapaść jedynie na Zgromadzeniu, reprezentującem przynajmniej 3/4 Oddziałów Związku, większością 3/4 głosów.

Jeżeli Zjazd Delegatów formalnie i w przepisanym terminie zwołany, nie posiada wymaganej liczby reprezentantów Oddziałów, może Zarząd Główny wyznaczyć w terminie nie późniejszym niż trzy miesiące od daty pierwszego Zjazdu, ponowny Zjazd Delegatów, który będzie prawomocnym, bez względu na ilość reprezentowanych Oddziałów.

§ 22. Zarząd Główny składa się z 9 członków i 3 zastępców wybranych przez Zgromadzenie Delegatów.

UWAGA. Członkowie Zarządu Oddziału mogą być członkami Zarządu Głównego.

Z 9 członków Zarządu 5 musi mieszkać stale w Warszawie, 4 zaś może być z poza Warszawy. Oprócz tego wybiera się 3 zastępców z Warszawy.

Zarząd Główny konstytuuje się bezpośrednio po wyborach, wybierając z pośród członków Zarządu i zastępców zamieszkałych w Warszawie, Prezesa, Zastępcę Prezesa, Sekretarza i Skarbnika.

Mandat członka Zarządu trwa 3 lata, przyczem corocznie wychodzi 3 członków i 1 zastępca, w pierwszym roku przez losowanie, następnie według starszeństwa wyboru.

Zarząd Główny obraduje na posiedzeniach, które odbywają się w miarę potrzeby, najmniej 1 raz na miesiąc. Do ważności uchwał potrzebna jest obecność conajmniej 5 członków Zarządu Głównego. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów. W razie równości głosów przeważa głos przewodniczącego posiedzenia.

Wszelkie uchwały Zarządu Głównego należy komunikować członkom Zarządu, niemieszkającym w Warszawie.

Wszelkie sprawy, tyczące się jedynie Oddziałów załatwia Zarząd Oddziałów, wszystkie natomiast sprawy natury ogólnej i zasadniczej — Zarząd Główny.

Członkowie Zarządu Głównego mają prawo uczestniczenia w posiedzeniach Zarządów Oddziałów z głosem doradczym.

§ 23. Do kompetencji Zarządu Głównego należy:

a) reprezentowanie Związku nazewnątrz,
b) organizowanie Oddziałów i kontrola ich działalności,
c) wykonywanie uchwał, zapadłych na Zjeździe Delegatów, zbieranie materjałów i przygotowywanie wniosków na Zjazdy Delegatów oraz zwoływanie Zjazdów Delegatów i ustanawianie porządku obrad,
d) rozporządzanie funduszem własnym Zarządu Głównego oraz zarządzanie funduszem pogrzebowym i innemi funduszami specjalnemi Związku,
e) składanie Zjazdowi Delegatów rocznych sprawozdań ze swych czynności oraz działalności Oddziałów,
f) urządzanie kursów, zakładanie szkół zawodowych, wydawanie czasopism, zakładanie kolonji, burs i schronisk,
g) ubezpieczanie grupowe członków Związku w instytucjach ubezpieczeniowych,
h) organizowanie pośrednictwa pracy,
i) utrzymywanie kontaktu z organizacjami pracowników umysłowych,
j) powoływanie Komitetu Redakcyjnego.

§ 27. W miastach, będących siedzibą Sądu Okręgowego tworzy się Oddziały Związku. Teren działalności Oddziału określa Zarząd Główny Związku. Oddziały organizują się i działają na podstawie niniejszego statutu i noszą nazwę: „Związek Pracowników Notarjatu i Hipoteki, Oddział w.......“

§ 28. O sprawach Oddziału decydują:

a) Walne Zgromadzenie członków Oddziału, b) Zarząd Oddziału, c) Komisja Rewizyjna, d) Sąd Koleżeński.

§ 29. Zwyczajne Walne Zgromadzenie członków Oddziału odbywa się raz na rok, a zwołuje je Zarząd Oddziału na 10 dni przed terminem odbycia, z podaniem porządku dziennego. Musi ono odbyć się przed Zjazdem Delegatów Związku.

Porządek dzienny Zjazdu Delegatów musi być przedmiotem obrad Walnego Zgromadzenia członków Oddziału.

Uchwały Walnego Zgromadzenia, zwołanego w terminie właściwym, są prawomocne bez względu na liczbę obecnych członków.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie członków Oddziału musi być zwołane w ciągu 10 dni na żądanie:

a) 2/3 członków Zarządu, b) 1/5 członków Oddziału, c) Komisji Rewizyjnej.

§ 30. Do kompetencji Walnego Zgromadzenia członków Oddziału należy:

1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania i bilansu za rok ubiegły i budżetu na rok następny,
2) wybór członków Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego oraz ich zastępców,
3) wyznaczenie funduszu na zapomogi i wsparcia,
4) rozpoznawanie wniosków Zarządu, Komisji Rewizyjnej i członków Związku,

UWAGA. Wnioski członków na Walne Zgromadzenie winny być opatrzone podpisami najmniej 3 członków i złożone zarządowi przynajmniej na 7 dni przed Walnem Zgromadzeniem.

5) rozstrzyganie sporów między Zarządem i członkami,
6) wyznaczanie wynagrodzenia członkom Zarządu, sprawującym czynności specjalne,
7) zatwierdzanie instrukcji i regulaminów dla Zarządu,
8) decyzje we wszystkich sprawach Oddziału,
9) nabywanie nieruchomości sposobem darmym lub obciążliwym,
10) decydowanie w sprawach sprzedaży i obciążania nieruchomości nabytych przez Oddział,
11) przedstawianie Zjazdowi Delegatów kandydatów na członków honorowych,
12) inne sprawy, jeżeli nagłość ich będzie uznana przez Walne Zgromadzenie większością głosów.

§ 31. Zarząd Oddziału, wybrany na Walnem Zgromadzeniu w głosowaniu tajnem na przeciąg 3 lat składa się najwyżej z 9, najmniej zaś z 3-ch członków, a mianowicie Prezesa, Skarbnika i Sekretarza.

Corocznie wychodzi trzecia część członków Zarządu, w pierwszym roku przez losowanie, następnie według starszeństwa wyboru.

Członek Zarządu może utracić mandat na podstawie uchwały Zarządu z powodu nieuzasadnionego opuszczenia 3-ch po sobie następujących posiedzeń Zarządu.

Posiedzenia Zarządu odbywają się conajmniej raz na dwa tygodnie.

Do specjalnych spraw Zarząd powołuje Komisje.

Do ważności uchwał potrzebna jest obecność conajmniej połowy członków Zarządu. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów obecnych na posiedzeniu. W razie równości głosów przeważa głos przewodniczącego.

§ 32. Do atrybucji Zarządu Oddziału należy reprezentowanie Oddziału nazewnątrz, zarządzanie majątkiem Związku, znajdującym się na terenie danego Oddziału, przyjmowanie i wykluczanie członków, urządzanie kursów, konferencji i odczytów, przyznawanie zapomóg, organizowanie Komisji, zwoływanie Walnych Zgromadzeń członków Oddziału i wszystkie sprawy związane z celami i zasadami Oddziału, względnie Związku.

Zarząd Oddziału jest obowiązany:

1) Zdawać Zarządowi Głównemu sprawę z całorocznych czynności i użycia funduszów najpóźniej z końcem lutego, następnego roku,
2) zawiadomić Zarząd Główny o każdej zmianie w składzie Oddziału,
3) wykonywać wszystkie zlecenia Zarządu Głównego, objęte zakresem działalności Związku.

§ 35. Sprawy natury etycznej oraz spory, wynikłe między członkami Związku lub też pomiędzy nimi a osobami do Związku nie należącemi, mogą być bądź na żądanie stron, bądź z mocy decyzji Zarządu rozpoznawane i rozstrzygane przez Sąd Koleżeński.

Sąd Koleżeński składa się z trzech sędziów i dwuch zastępców wybieranych corocznie przez Walne Zgromadzenie.

Sąk Koleżeński wyłania z pośród siebie przewodniczącego i jego zastępcę.

Komplet sądzący składa się z trzech członków Sądu Koleżeńskiego i ponadto strony mają prawo w ciągu siedmiu dni od daty otrzymania zawiadomienia uzupełnić komplet sądzący przez wybór arbitrów z grona członków Związku, nie wyłączając władz Związku, po jednym arbitrze na każdą ze stron.

Orzeczenia Sądu Koleżeńskiego zapadają zwykłą większością głosów. W razie równości głosów przeważa głos przewodniczącego.

Sąd Koleżeński może postanowić:

a) złożenie ofiary pieniężnej na cele użyteczności publicznej lub Związku,
b) wytknięcie członkowi Związku niewłaściwości jego postępowania,
c) udzielenie nagany,
d) zawieszenie w prawach członka Związku,
e) wykreślenie ze Związku,

Sprawy oddane Sądowi Koleżeńskiemu, winny być rozstrzygnięte najpóźniej w ciągu trzech miesięcy.

Orzeczenia Sądu Koleżeńskiego są ostateczne. Niepoddanie się orzeczeniu Sądu Koleżeńskiego powoduje wykreślenie z listy członków Związku.

Odpis orzeczenia Sądu Koleżeńskiego przewodniczący, względnie jego zastępca przesyła Zarządowi.

Pierwszy Sąd Koleżeński opracuje własny regulamin.

§ 36. W razie rozwiązania Oddziału majątek, zarządzany przez Oddział przejmuje Zarząd Główny. Likwidację majątku Oddziału, o ile Zarząd Główny nie postanowi inaczej przeprowadza ostatnio urzędujący Zarząd Oddziału.

§ 37. Rozwiązanie Związku następuje na podstawie postanowienia Zjazdu Delegatów, reprzentowanego conajmniej przez 3/4 Oddziałów lub zarządzenia właściwej władzy.

Komisję likwidacyjną wybiera Zgromadzenie Delegatów, gdyby zaś w tym przedmiocie nie powzięto uchwały, Zarząd Główny przeprowadzi likwidację.

O rozwiązaniu Związku, o sposobie likwidacji oraz o przeznaczeniu majątku Związku decyduje Zgromadzenie Delegatów przy obecności Delegatów conajmniej 3/4 Oddziałów większością conajmniej 3/4 głosów.

Panu Władysławowi Olewskiemu

na pożegnanie i na powitanie.

Z dniem 1 listopada r.b. opuścił stanowisko Pisarz Hipoteczny Miejski p. Sędzia Władysław Olewski. Trudno nie rzucić tutaj słów kilku wspomnień związanych z pracą Jego na terenie Hipoteki. Pracował w niej od 1899 roku. Piękny szmat swego życia związał z dziejami tej instytucji. Niepospolitą znaną swoją energją i pracowitością oraz wiedzą uporządkował w granicach możliwości wszystkie sprawy, związane z dobrym funkcjonowaniem powierzonej mu placówki. Nic też dziwnego, że na stanowisku Pisarza pracuje nie tylko jako pracodawca i zwierzchnik, ale przywiązany szczerze do swego warsztatu pracy pracownik, poświęcający mu wszystek czas i swe siły.

Przeżywał w okresie tych lat czasy różne dla Warszawy, ale umiejąc rozumnie kierować instytucją, wypłynął z zamętów i zaburzeń wojennych i dziś dla wolnej stolicy zostawił owoce swej wytrwałej i dobrze zorganizowanej pracy.

Pracując lat tyle przy jednym warsztacie stał się powagą w swej dziedzinie pracy, i ze zdaniem jego jako hipotekarjusza liczą się wszyscy.

Znany i ceniony we wszystkich sferach pracowników Hipoteki uważany był za wzór człowieka, zwierzchnika i kolegi. Uznanie to zawdzięcza wybitnym zaletom umysłu i charakteru.

Pracownicy Hipoteki Miejsk., żegnając p. Sędziego Olewskiego, żegnali nietylko pracodawcę, ale żegnali kolegę i przyjaciela, który w pracy był dla nich przykładem, a jednocześnie jako człowiek doradcą, opiekunem i wychowawcą. *J. P.*

Żegnając p. Sędziego Olewskiego, współpracownicy wręczyli Mu piękny upominek, wraz z adresem następującej treści:

1899 — 1932.

Czcigodnemu, Zacnemu i Drogiemu Zwierzchnikowi Panu Sędziemu Władysławowi Olewskiemu, otoczonemu zawsze sympatją i uznaniem, wyrażamy najgłębszy żal z powodu opuszczenia zajmowanego dotychczas stanowiska. Ceniliśmy Cię zawsze i otaczali głębokim szacunkiem, ale dziś może dopiero zdajemy sobie sprawę kim byłeś dla nas! Pragniemy, by teraz, przynajmniej w chwili odejścia, która spada na nas niespodziewanie, by teraz właśnie dać jakiś widomy znak naszym uczuciom i myślom. Panie Sędzio! Byłeś nam nie tylko zwierzchnikiem, doradcą, świecącym w swej pracy przykładem, ale byłeś i przyjacielem, bez blichtru pozorów, które tak często ludzi zwodzą, ale tak właśnie bezpośrednio i szczerze. Ceniłeś pracę, która i dla Ciebie jest pierwszym i najważniejszym wykładnikiem życia. W Tobie tracimy człowieka pełnego ludzkich o najwyższej kulturalnej i intelektualnej wartości uczuć. Niechaj Ci towarzyszą te słowa, jako dowody naszego szacunku, wielkiej wdzięczności, życzliwości i pamięci, w pracy na nowej placówce.

W gorących i pełnych serca słowach, zawartych w powyższej wzmiance i w przytoczonym adresie, pracownicy stołecznej Hipoteki Miejskiej żegnają na łamach pisma p. Sędziego Władysława Olewskiego.

Ten żal głęboki, wypowiedziany w prostych, szczerych i serdecznych słowach, jaki przebija z przytoczonego adresu pracowników, jest chyba najpiękniejszem świadectwem długoletniej pracy p. Olewskiego.

Być dobrym znawcą przedmiotu i umiejętnie kierować powierzoną sobie instytucją — to jeszcze nie wszystko. Oceniając wartość społeczną kierownika jakiejkolwiek instytucji, doszukujemy się zawsze obok momentów mechanicznych także pierwiastków ludzkich. A niemasz ze społecznego punktu widzenia probierza wartości człowieka na stanowisku kierowniczem ponad w skromności osobistej utrzymaną miarę stosunku do ludzi wogóle, a do bezpośredniego otoczenia i do podwładnych pracowników w szczególności.

Otóż p. Olewski na stanowisku kierownika Hipoteki Miejskiej w Warszawie był właśnie nie tylko doskonałym mechanikiem, oddanym całkowicie potężnej machinie, której prawidłowe działanie wprawnie regulował wytrawną dłonią dobrego prawnika i świetnego hipotekarjusza, ale był również wartościowym społecznie człowiekiem, jako dobry, serdeczny i wyrozumiały w stosunku do swych pracowników zwierzchnik, jako zawsze będący w pogotowiu doradca, nie szczędzący swej wiedzy i swego doświadczenia nikomu, jako nauczyciel całego zastępu młodych prawników,

To też wszyscy, nie tylko codzienni współpracownicy p. Sędziego Olewskiego, ale i rejenci, i pracownicy kancelarji notarjalnych, i adwokaci, a niezawodnie i szerokie zastępy klijentów, — wszyscy, którzy stykali się z p. Olewskim, jako Pisarzem Hipotecznym, z serdecznym żalem żegnają Go w chwili, gdy po 33 latach pracy, której był całkowicie oddany, opuszcza swój posterunek służby prawniczej.

Ale trudno! Życie, swoistemi zygzakami kreśląc niezbadane wyroki Opatrzności, idzie naprzód: hipoteka straciła wybitną jednostkę, notarjat zyskał cennego człowieka. *Le roi est mort, vive le roi!*

Wszyscy też, żegnając p. Władysława Olewskiego, jako pisarza hipotecznego, witają Go jako rejenta, którego kancelarja stanie się niezawodnie ośrodkiem tych samych cnót i wartości, jakie pozostawił w spuściźnie swej na stanowisku sędziego hipotecznego.

Ze swej strony zaś żywimy ponadto głębokie przekonanie, że i w zakresie spraw społeczno-zawodowych notarjatu, które w chwili obecnej są tak żywotne współpraca p. rej. Olewskiego będzie niewątpliwie intensywna i odda notarjatowi polskiemu cenne usługi.

w. n.

O prawo do życia i pracy.

Jeszcze na marginesie art. 169 austrj. ustawy notarjalnej.

Od jednego z notarjuszów okręgu lwowskiej Izby Notarjalnej otrymujemy poniższe uwagi w tak aktualnej na terenie Wschodniej Małopolski sprawie. Uwagi te w złagodzonej zresztą postaci, drukujemy, jako dalszy przyczynek do charakterystyki nastrojów i stanu umysłów w świecie notarjalnym Małopolski. *(Przyp. Red.)*

Po raz tysiączny staje mi przed oczyma sprawa rugów notarjuszów na terytorjum Sądu Okręgowego we Lwowie. I tak jak redakcja „Przeglądu Notarjalnego" w znakomitym artykule „Rugi" (Nr. 3 z 1932 r.) głowię się od bólu, jaka może być przyczyna tak drastycznych posunięć?

Wpada mi, że posunięcia te miały miejsce jedynie na terytorjum Sądu Okręgowego we Lwowie. Patrzę do szematyzmu i widzę, że na terytorjum innych sądów okręgowych urzęduje spokojnie nadal cały zastęp notarjuszów, którzy przekroczyli fatalną siedemdziesiątkę. Ta myśl ciągnie za sobą dalsze osobliwe myśli o przyczynie rugów...

Po odrzuceniu jednak wszelkich nasuwających się natrętnie... niedorzeczności, sięgam jeszcze raz po ustawę; przeczytuję w oryginale § 169 ust. not. b. zab. austr.:

Wenn ein Notar durch koerperliche oder geistige Gebrechen zur Fuehrung seines Amtes bleibend unfaehig geworden ist, hat ihn die Notariarskammer, und wenn diese ihre Obliegenheit nicht erfuellt, der Praesident des Gerichtohofes I. Instanz am Sitze der Kammer aufzufordern, binnen einer angemessen zu bestimmenden Frist sein Amt als Notar zurückzulegen. Entspricht der Notar dieser Aufforderung nicht, so hat die Notariatskammer, beziehungsweise der Praesident des Gerichthofes, diese Anzeige an das Oberlandesgericht zu erstatten...

Przepis wypisałem dosłownie. W tłomaczeniu brzmi on:

Gdy notarjusz stał się trwale niezdolnym do wykonywania swego urzędu z powodu ułomności cielesnych lub duchowych, ma go wezwać Izba notarjalna, ażeby w odpowiednim, wyznaczyć się mającym czasokresie złożył urząd swój jako notarjusz, a gdyby obowiązku tego nie spełniła Izba notarjalna, ma go wezwać prezes Sądu I instancji w siedzibie Izby. Jeżeli notarjusz tego żądania nie spełni ma, Izba względnie prezes Sądu Okręgowego donieść o tem Sądowi Krajowemu wyższemu (nb. dziś — apelacyjnemu).

Mimo najlepszych chęci nie mogę dla postępowania władz nadzorczych znaleźć uzasadnienia w ustawie. Ustawa mówi: o „körperliche oder geistige Gebrechen". Gebrechen żadną miarą nie można tłomaczyć słowem „wada". „Gebrechen" to ułomność: stan, w którym jakiś organ ludzkiego organizmu, cielesny, czy to umysłowy nie funkcjonuje, gdyż załamał się (ist gebrochen). Taką ułomnością będzie załamanie się słuchu (głuchota), wzroku (ślepota), brak władzy w rękach, ażeby można podpisać dokument (np. paraliż rąk), brak świadomości (np. paraliż mózgu) i t. p.

Zarządzenie nadzoru notarjalnego ponadto wbrew intencji ustawy naruszało godność osobistą notarjuszów. Ustawa niedwuznacznie mówi o ułomnościach trwałych i notoryjnych, widocznych dla każdego, o ułomnościach, którym i ułomny i dziecko nie zaprzeczy, bo zaprzeczyć nie może. Zarządzenie stawiennictwa notarjuszów przed komisją lekarską poniża godność i wolność ich osobistą i dlatego ustawa słowem nie wspominała o takim środku skonstatowania ułomności fizycznej ludzi, wolnego bądźcobądź zawodu. Takie zarządzenie można wydać odnośnie urzędnika, a nie notarjusza, który urzędnikiem dotąd nie jest, a gdyby nawet był de *nomine*, nie będzie nigdy *de facto*.

Nadzór notarjalny poszedł tak daleko i dopuścił się takiego nietaktu, że zagroził jednemu z wybitnych notarjuszów, który do niedawna zajmował bardzo wysokie stanowisko w Izbie i, który stanął w obronie swej godności i oświadczył, że do przeglądu nie stanie, przymusowem dostawieniem przed lekarską komisję. Zachowanie się tego jednego notarjusza, który komisji lekarskiej nie uznał za swego sędziego, na którego miał prawo, znalazło też aprobatę w opinji publicznej i odbiło się głośnem echem w prasie.

Przyczyna „rugów" pozostaje naprawdę zagadką, przynajmniej narazie, gdyż historja odgadnie zagadkę tę, jak odgadła wiele innych. Historja wyświetli też rolę lwowskiej Izby notarjalnej w tej sprawie...

Nie należę do rugowanych, a przecież smutna dusza moja do śmierci... *Z. P.*

Lwów, w październiku 1932.

P. S. Nawiązując do zaznaczonego w powyższym artykule faktu, że do przeglądu lekarskiego nie stawił się jeden z notarjuszów lwowskich, zajmujący do niedawna bardzo wysokie stanowisko w Izbie Notarjalnej, wyjaśniamy, że mowa jest o b. Prezesie Izby Notarjalnej we Lwowie p. rej. Franciszku Szelewskim, który odmówił stawiennictwa na komisję lekarską, przedstawiając zaświadczenia od czterech profesorów medycyny specjalistów, że świetnie widzi, znakomicie słyszy i że cieszy się zupełnem zdrowiem zarówno w zakresie fizycznym, jak i umysłowym.

Jak wiadomo, p. rej. Franciszek Szelewski wezwany został do złożenia urzędu.

Przy okazji zaznaczamy, że otrzymaliśmy ze Lwowa wiadomość, że b. substytut notarjalny Adam Mayer, którego nadużycia pociągnęły za sobą tak „lawinowe" skutki, poddany został przez władze sądowe badaniu psychjatrycznemu, jako że dotychczasowy przebieg śledztwa nasunął wątpliwości co do stanu jego poczytalności.

Orzecznictwo sądowe.

Przegląd bieżący.

Dziedziczenie przez obywateli sowieckich nieruchomości, położonych w Polsce, pozostałych w spadku po obywatelu polskim.

Obywatelki sowieckie Akulina A. i Eugenja B. wytoczyły przeciwko Wacławowi i Marji małż. L. powództwo o wpisanie powódek do działu II wykazu hipotecznego nieruchomości N. hip. 43 w m. Busku, pow. Stopnickiego, jako właścicielek w 3/4 częściach niepodzielnie i zredukowanie prawa własności Wacława Ł. do 1/4 części, po uznaniu aktu notarjalnego z d. 18 stycznia 1924 r. za nieszkodzący prawom powodek, oraz o dopuszczenie powódek do wspólnego z Wacławem Ł. posiadania powyższej nieruchomości, a to na tej podstawie, iż po śmierci w d. 27 kwietnia 1922 r. Bazylego A., obywatela polskiego, właściciela wymienionej wyżej nieruchomości, wdowa po nim Marja A. (obecnie Ł.) wylegitymowała się w charakterze jedynej sukcesorki, pomijając powódki, które, jako rodzone siostry zmarłego, dziedziczą po nim każda w 3/8 częściach, a następnie sprzedała tę nieruchomość na mocy aktu z dnia 18 stycznia 1924 r. Wacławowi Ł., który był osobą podstawioną, gdyż w czasie sporządzenia aktu był narzeczonym Marji A., a obecnie jest jej mężem.

Sąd Okręgowy powództwo oddalił, a Sąd Apelacyjny wyrok ten zatwierdził, opierając się na przepisie p. 2 art. 28 ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o prawie właściwem dla stosunków prywatnych międzynarodowych (Dz. Ust. Nr. 101, poz. 581), który stanowi, że spadkobiercy muszą posiadać zdolność nabycia spadku nietylko według ustawy właściwej dla spraw spadkowych, ale także według swej ustawy ojczystej, i wskazując, że z mocy art. 418 Kodeksu Cywilnego R. S. F. S. R. z 1922 r. spadkobiercy w linjach bocznych są usunięci od spadkobrania i że przepis ten nie jest sprzeczny z podstawowemi zasadami obowiązującego w Polsce porządku publicznego lub dobremi obyczajami, nie ma więc tu zastosowania powoływany przez powódki art. 38 cytowanej ustawy.

Skarga kasacyjna powódek zarzuciła Sądowi Apelacyjnemu mylną interpretację art. 38 ustawy o prawie właściwem dla stosunków prywatnych międzynarodowych oraz powołuje się na art. 40 tejże ustawy w związku z § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 1930 r. (Dz. U. Nr. 60 poz. 484).

Sąd Najwyższy *(sprawa Nr. I. C. 724/32 r.)* skargę kasacyjną oddalił, wychodząc z założeń następujących:

Oparcie przez Sąd Apelacyjny wyroku na przepisach ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o prawie właściwem dla stosunków prywatnych międzynarodowych było błędne, gdyż spadek po Bazylim A. otworzył się w dn. 27 kwietnia 1922 r., jak to zaś wyjaśnił już Sąd Najwyższy (Zb. O. Izby I. Nr. 12/29, 162/30), przepisy ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. nie mają zastosowania do stosunków, powstałych przed jej wejściem w życie.

Wobec tego wynikłą w niniejszej sprawie sporną kwestję, czy obywatelki sowieckie mogą odziedziczyć majątek nieruchomy, położony w Polsce na terenie b. Król. Kongresowego, pozostały w spadku po ich krewnym, obywatelu polskim, gdy według przepisów prawnych sowieckich są pozbawione prawa dziedziczenia (powoływany przez Sąd Apelacyjny Kodeks Cywilny R. S. F. S. R. z dnia 31 października 1922 r. wszedł w życie z dniem 1 stycznia 1923 r., w momencie zaś otwarcia spadku po Bazylim A. obowiązywały na terytorjum R. S. F. S. R. przepisy wykluczające wogóle spadkobranie), należy rozstrzygnąć wyłącznie na zasadzie art. 726 K. C., który normuje dziedziczenie przez cudzoziemców majątków, położonych w kraju.

Art. 726 K. C. (we Francji uchylony na mocy ustawy z dn. 14 lipca 1819 r., lecz w Polsce obowiązujący dotychczas) stanowi, że cudzoziemiec przypuszczony jest do dziedziczenia majątku, jaki krewny jego, cudzoziemiec lub Francuz (Polak) posiada na obszarze Cesarstwa (b. Królestwa Kongresowego), tylko w tych wypadkach i w tym sposobie, w jakich Francuz (Polak) dziedziczy po krewnym swoim, posiadającym majątek w kraju tego cudzoziemca, stosownie do rozporządzeń art. 11.

Z artykułu tego, który wyraża (jak również i art. 912, dotyczący darowizn i testamentów) zasadę wzajemności materjalnej, niewątpliwie wynika, iż cudzoziemiec może odziedziczyć majątek w Polsce (na terenie, pozostającym pod rządem Kodeksu Cywilnego Napoleona) tylko o tyle, o ileby obywatel polski mógł w danem państwie cudzoziemskiem odziedziczyć takiż majątek; przepis powyższy pozostał w mocy pomimo dokonanej przez prawodawcę polskiego nowelizacji powołanego w art. 726-ym art. 11-go K. C. Nap., który w Kodeksie Cywilnym Król. Polskiego otrzymał brzmienie zmienione, zmiana ta jednak nie podważyła samej wyrażonej w nim zasady wzajemności w używaniu praw cywilnych przez cudzoziemców w Polsce.

Wobec tego, ponieważ obywatel polski w 1922 r. nie mógłby nic otrzymać w drodze spadkobrania w Rosji Sowieckiej (według obecnie obowiązujących tam praw też nie dziedziczy w tym stopniu pokrewieństwa co powódki), roszczenia powódek, obywatelek sowieckich, do spadku w Polsce na tererenie b. Król. Kongresowego nie mogą być uwzględnione.

Zestawienie systematyczne.

Prawo własności a hipoteka.

Z zestawienia przepisów art. 5, 11, 12, 30, 31 i 33 Ustawy Hipotecznej płynie wniosek, iż prawodawca z r. 1818 o tyle tylko zmienił ustaloną zasadę kodeksu cywilnego w myśl której sam tytuł nabycia przenosi prawo własności majątku na nabywcę (art. 711 i 1138 k. c.), o ile tego wymagało przeprowadzenie przyjętych w ustawie hipotecznej zasad pierwszeństwa praw rzeczowych i jawności hipotecznej; pierwsza z tych zasad wyrażona została w art. 12, a rozwinięcie drugiej znalazło wyraz w przepisach art. 30, 31 i 33 Ustawy Hipotecznej, w myśl których dopiero po wciągnięciu tytułu nabycia do wykazu hipotecznego nabywca uważany jest w czynnościach z trzecim o dobra nieruchome zawieranych za istotnego właściciela (art. 30), skutkiem czego trzeci, zawierający w dobrej wierze czynność hipoteczną z uznanym właścicielem, zasłoniony jest od poszukiwań nabywców pozahipotecznych (art. 31 w związku z art. 33).

W związku z przytoczonemi wyżej przepisami tłomaczyć należy postanowienia prawodawcy, zawarte w 5 i 11 U. H., z których pierwszy uzależnia od wciągnięcia tytułu nabycia do księgi hipotecznej tylko możność rozporządzania własnością dóbr nieruchomych, względnie innemi prawami rzeczowemi, przez czynności hipoteczne, a postanowienie drugiego, iż tytuły, które wciągnione do ksiąg hipotecznych stanowią prawo rzeczowe, przed wciągnięciem do tych ksiąg są tylko prawami osobistemi, nie należy rozumieć w sensie ścisłym (teoretycznym), lecz tylko w ten sposób, że pomienione tytuły przed wciągnięciem do ksiąg hipotecznych nie dają podstawy do akcji windykacyjnej przeciwko trzecim, którzy, polegając na wykazie hipotecznym, prawa rzeczowe w dobrej wierze nabyli (art. 30 i 31).

Odmienna wykładnia ostać się nie może w szczególności wobec przepisu art. 33 U. H., z którego wynika, że pozahipoteczny tytuł nabycia odnosi skutek nietylko w stosunku pomiędzy kontrahentami, lecz uprawnia nabywcę, jako „prawdziwego właściciela", również do akcji windykacyjnej przeciwko osobom trzecim, z wyłączeniem tych jedynie, którzy się jawnością hipoteczną zasłaniać mogą *(728/21 — 136/22.).*

Ustalenie prawa własności przez zwierzchność hipoteczną nadaje tytułowi uznanego właściciela jedynie rękojmię wiary publicznej względem osób trzecich, zawierających z nimi czynności hipoteczne w dobrej wierze, tytułu zaś ani sposobu nabycia prawa własności nie stanowi (art. 711 K. C., art. 1, 5, 11 i 21 ust. hip.), art. 31 i 54 ust. hip. zasadę powyższą tylko rozwijają *(799/21—95/23).*

Nabywca posiada własność i może nią rozporządzać już od daty uzyskania tytułu, czyli z chwilą zawarcia aktu kupna nawet pozahipotecznego z zastrzeżeniem jedynie skutków jawności hipotecznej (art. 30—33 ust. hip.) — *(223/22—85/23).*

Art. 2 i 3 ustawy z 2 lipca 1924 r. w przedmiocie umów sprzedaży lub przyrzeczenia sprzedaży nieruchomości (Dz. Ust. z 1924 r. Nr. 69, poz. 669), czyniąc wyłom w ogólnej zasadzie, wyrażonej w art. 66 i 241 Ustawy Notarjalnej, nakazującej pod nieważnością zawieranie w formie urzędowej aktów przejścia własności dóbr nieruchomych ustanowiły możność uznanie przez wyroki sądowe umów nieformalnych w przypadkach, przewidzianych w art. 2 ustawy z 2 lipca 1924 r., za przenoszące własność nieruchomości na nabywcę; wyroki takie przeto, jako zrównane co do skutków z aktami urzędowemi, mogą być podstawą do ujawnienia przejścia własności w księgach hipotecznych (art. 1 i 2 Ust. Hip.).

Jednak, gdy w myśl art. 11 Ust. Hip. wszelkie tytuły, które wciągnione do ksiąg hipotecznych stanowią prawo rzeczowe, dopóki nie zostały wciągnionenemi są tylko prawami osobistemi, to również wyroki prawomocne sądowe, uznające nieformalne umowy sprzedaży lub przyrzeczenia sprzedaży za przenoszące prawo własności nieruchomości na nabywcę, o ile dotyczą dóbr urządzonych w księgach wieczystych, stwarzają dopiero po ujawnieniu ich w wykazie prawo rzeczowe w tem znaczeniu, że dają prawo rozrządzania się własnością dóbr nieruchomych (art. 5 Ust. Hip.) oraz zasłaniają osobę, na której korzyść zapadł wyrok, ujawniony następnie w hipotece, przeciwko wydawanym w trybie postępowania hipotecznego uroszczeniom trzeciego, sądzącego mieć lepsze prawo do własności, lecz który nie postarał się o jego wpisanie do księgi hipotecznej (art. 31 i 36 Ust. Hip.).

Jeżeli jednak okaże się, że do wykazu hipotecznego został wcześniej wciągnięty tytuł własności trzeciego, to ostatniemu w myśl art. 36 Ust. Hip. będzie służyło pierwszeństwo, a nabywca, który uzyskał wyrok, uznający nieformalną umowę za przenoszącą własność, będzie mógł dochodzić ewentualnie swoich praw przeciwko owemu trzeciemu jedynie w ogólnym trybie spornym (art. 33 Ust. Hip.)—*(264/29—150/29).*

KAROL WERKOWSKI.

Praktyka Notarjalna.

69) Wypłata pożyczki Towarzystwa Kredytowego m. Warszawy z wezwań.

Dnia 17 grudnia 1930 roku... stawili się... 1) Emil Zarzycki, Dyrektor Towarzystwa Kredytowego m. Warszawy, działający w imieniu i na rzecz Towarzystwa na zasadzie upoważnienia (komisorjum), udzielonego przez Dyrekcję Towarzystwa w dniu 4 grudnia r. b. Nr. 12674, załączonego do zbioru dowodów księgi wieczystej pod Nr. 36, zamieszkały w Warszawie przy ul. Brackiej Nr. 82, obierający za mieszkanie prawne w Dyrekcji Towarzystwa, 2) Jan Karol Nieświec... 3) Piotr Adolf Nieświec... 4) Weronika - Anna Czaplicka... 5) Wanda Anna Praszyńska... 5) Zofja z Konradowiczów Biszofowa... 6) Wincenty Dobczyński... 7) Stefan Rożański... i zeznali akt osnowy następującej:

I. Na nieruchomość w mieście stołecznem Warszawie, na Pradze, przy ul. Jagielońskiej położoną, oznaczoną Nr. hipotecznym 2278, i tą księgą objętą, decyzją Dyrekcji Towarzystwa Kredytowego m. Warszawy z dnia 27 października r. b. Nr. 13428 przyznana została pożyczka główna w sumie 205.000 złotych w 8% listach zastawnych tegoż Towarzystwa, z terminem umorzenia trzydziestoletnim, licząc od dnia 1 lipca 1930 roku.

Na wypłatę pożyczki przeznaczone zostały listy zastawne wyszczególnione w przytoczonem wyżej komisorjum Dyrekcji Towarzystwa, z 13 kuponami poczynając od kuponu płatnego w styczniu roku 1931.

Termin sporządzenia aktu wypłaty pożyczki wyznaczony został na dzień 16 b. m. w kancelarji czyniącego notarjusza i na ten dzień, celem uczestniczenia w powyższym akcie wypła'y pożyczki, wezwani zostali przez Dyrekcję Towarzystwa właściciele nieruchomości oraz wierzyciele hipoteczni przez zawiadomienia, doręczone im w dn. 11 i 12 listopada r. b. we wskazanem w zaświadczeniu pisarza hipotecznego miejscach ich zamieszkania; nadto wierzyciele hipoteczni, niewiadomi z miejsca swego zamieszkania, wezwani zostali przez ogłoszenia, zamieszczone dnia 10 listopada r. b. w Nr. 384 Dziennika Urzędowego Ministerstwa Sprawiedliwości (dodatek „Obwieszczenia publiczne") i w Nr. 353 Kurjera Warszawskiego, (oryginał wezwań, egzemplarze Dziennika i Kurjera oraz zaświadczenie pisarza hipotecznego załącza się przy tym akcie do zbioru dowodów księgi wieczystej pod Nr. 37, 38, 39).

Z osób, wezwanych do aktu niniejszego, nie stawili się w tej kancelarji w oznaczonym terminie, ani w dniu dzisiejszym: Jakób Rudnicki, Antoni Dobczyński i nikt ze spadkobierców zmarłego Henryka Roterskiego, co czyniący notarjusz niniejszem z urzędu stwierdza.

II. Następnie Piotr Adolf Nieświec i Jan Karol Nieświec, jako właściciele nieruchomości niniejszej, oraz Stefan Rożański, jako wierzyciel kaucji 48.000 złotych, zabezpieczonej na nieruchomości tej, w dziale IV wykazu hipotecznego pod Nr. 12, oświadczyli iż na skutek dokonanego pomiędzy nimi obrachunku z tytułu należności, objętych powyższą kaucją, przypada Rożańskiemu suma 34.560 złotych. Sumę tę Nieświecowie uznają za swój osobisty i solidarny dług, wskutek czego wyżej wspomnianą kaucję zamieniają na czysty wpis długu w wysokości 34.560 złotych i zgadzają się na wniesienie o tem odpowiedniej treści do działu IV wykazu hipotecznego obok wpisu pomienionej kaucji.

III. Zgodnie z wykazem hipotecznym na nieruchomości niniejszej, w dziale IV wykazu hipotecznego zabezpieczone są następujące wierzytelności: pod Nr. 4 — 24.000 złotych z kaucją 2.400 złotych Wandy Anny Praszyńskiej i Weroniki Anny Czaplickiej, obciążone ostrzeżeniem dla sumy 4.400 złotych z 6% Jakóba Rudnickiego; pod Nr. 9—36.000 złotych z kaucją 3,600 złotych Zofji Biszofowej; pod Nr. 10—12.000 złotych z kaucją 1.200 złotych Wincentego Dobczyńskiego i 12.000 złotych z kaucją 1.200 złotych Antoniego Dobczyńskiego, pod Nr. 11 — 140.000 złotych z kaucją 14.000 złotych Adama Fichtela oraz pod Nr. 12 kaucja 48.000 złotych Stefana Rożańskiego, i zamieniona obecnie na czysty wpis w sumie 34.560 złotych; poza tem na należącej do Jana Karola Nieświeca współwłasności nieruchomości niniejszej, w dziale IV pod Nr. 16, zabezpieczona jest suma 15.400 złotych z kaucją 1.540 złotych niewylegitymowanych spadkobierców Henryka Roterskiego. Z wierzytelnościami, zabezpieczonemi pod Nr. 4 i 11, ustąpione już zostało pierwszeństwo hipoteczne dla wszelkiego rodzaju i wysokości pożyczek Towarzystwa Kredytowego m. Warszawy, jakie mogą być udzielone na nieruchomość mniejszą, przyczem z wierzytelnością ad 4 o tyle o ile jest ona wolna od obciążenia zapisanem na niej ostrzeżeniem Jakóba Rudnickiego. Podlegają zatem spłaceniu z udzielonej obecnie pożyczki sumy, z któremi nie zostało ustąpione pierwszeństwo, mianowicie sumy: a) 4.400 złotych zabezpieczona przez ostrzeżenie na rzecz Jakóba Rudnickiego, subintabulando pod Nr. 4, b) 36.000 złotych Zofji Biszofowej, pod Nr. 9, c) 12,000 złotych Wincentego Dobczyńskiego, i 12.000 złotych Antoniego Dobczyńskiego, pod Nr. 10, d) 34.560 złotych Stefana Rożańskiego, powstała z zamiany kaucji 48.000 złotych na czysty wpis, pod Nr. 12 i e) 15.400 złotych niewylegitymowanych spadkobierców Henryka Roterskiego pod Nr. 16, w dziale IV wykazu hipotecznego zapisane.

IV. W tym stanie rzeczy Piotr Adolf Nieświec i Jan Karol Nieświec, właściciele nieruchomości niniejszej, biorąc za podstawę wartość stuzłotowego listu zastawnego wynoszącą wraz z wartością kuponu bieżącego 72 złote, według przeciętnego kursu listów zastawnych w przededniu terminu sporządzenia tego aktu, zgodnie z cedułą Giełdy w Warszawie z dnia 15 b. m., załączoną przy tym akcie do zbioru dowodów księgi wieczystej pod Nr. 40 — z udzielonej im. Nieświecom, obecnie pożyczki Towarzystwa Kredytowego m. Warszawy przekazują do wypłaty w listach zastawnych:

1. 58.100 złotych (pięć listów po 10.000 złotych №№ 10922 — 10926, ośm listów po 1000 złotych №№ 12348 — 12354, jeden list na 100 zł. № 48322) Zofji Biszofowej na pokrycie wierzytelności 36.000 złotych wraz z należnemi procentami, pod № 9;

2. 18.600 złotych (jeden list na 10.000 zł. № 10927, pięć listów po 3.000 złotych №№ 11483 — 11487, trzy listy po 1000 zł. Nr. 12356 — 12358 i sześć listów po 100 zł. Nr. 48323 — 48328) Wincentemu Dobczyńskiemu na pokrycie wierzytelności 12.000 zł. wraz z należnemi procentami, pod Nr. 10;

3. 48.000 zł. (cztery listy po 10.000 zł. Nr. 10928 — 10931; ośm listów po 1.000 zł. Nr. 12359 — 12366) Stefanowi Różańskiemu na pokrycie wierzytelności 34560 zł. pod Nr. 12, w dziale IV zapisanych.

W dalszym ciągu ciż Nieświecowie z tej samej pożyczki przeznaczają do wniesienia do depozytu Sądu Okręgowego w Warszawie w listach zastawnych:

4. 7.900 złotych (siedem listów po 1.000 zł. Nr. 12367 — 12374, dziewięć listów po 100 zł. Nr. 48329 — 48337) wraz z końcową dopłatą w gotowiźnie 32 zł. na zaspokojenie ostrzeżenia dla sumy 4.400 złotych z 6% za lat pięć Jakóba Rudnickiego, zapisanego na jego rzecz na wierzytelności 24.000 zł. Praszyńskiej i Czaplickiej, w dziale IV pod Nr. 4;

5. 18.600 złotych (sześć listów po 3.000 złotych Nr. 11.488 — 11493 i sześć listów po 100 złotych Nr. 48338 — 48343) wraz z końcową dopłatą w gotowiźnie 43 zł. na pokrycie wierzytelności Antoniego Dobczyńskiego 12.000 zł. wraz z uprzywilejowanym procentem 7% od stu rocznie za czas od 1 kwietnia 1928 r. t. j. za 2 lata, 8 miesięcy i 15 dni, zabezpieczonej w dziale IV pod Nr. 10;

6. 25.700 złotych (pięć listów po 5.000 złotych Nr. 18924 — 18928 i siedm listów po 100 złotych Nr. 48344 — 48350) wraz z końcową dopłatą w gotowiźnie 27 złotych 34 grosze na pokrycie sumy 15.400 zł. wraz z uprzywilejowanym procentem 8% od stu rocznie za czas od 1 czerwca 1928 r. t. j. za 2 lata, 6 miesięcy i 15 dni, zabezpieczonej na rzecz niewylegitymowanych spadkobierców Henryka Roterskiego na należącej do Jana-Karola Nieświeca niepodzielnej połowie nieruchomości niniejszej, w dziale IV pod 16.

Reszta pożyczki, jaka pozostaje po potrąceniu powyższych przekazów, mianowicie 38.100 złotych w listach zastawnych podlega wypłacie właścicielom nieruchomości w wysokości 31.900 złotych Piotrowi-Adolfowi Nieświecowi i w wysokości 6.200 zł. Janowi-Karolowi Nieświecowi, pod warunkiem wpłacenia przez nich do rąk Delegowanego Dyrektora Towarzystwa dla wniesienia do depozytu, jak wyżej, w gotowiźnie 102 złotych 34 groszy.

Jednocześnie Nieświecowie w związku ze spłatą wierzytelności Antoniego Dobczyńskiego oświadczyli, iż wierzycielowi temu należy się właściwie procent za czas od 1 października 1928 roku, wobec czego zastrzegają sobie zwrot nadpłaconego za półroku procentu i wnoszą, aby Wydział Hipoteczny zaznaczył o tem w decyzji swej, jaka co do tego aktu zapadnie.

V. Współwstawający do tego aktu Zofja Biszofowa, Wincenty Dobczyński i Stefan Różański kwitują Towarzystwo Kredytowe m. Warszawy i właścicieli nieruchomości z odbioru przekazanych im w tym akcie sum (IV 1.2.3.) sum w listach zastawnych, mianowicie: Biszofowa kwituje z odbioru 58.100 złot., Wincenty Dobrzyński — 18.600 złotych i Różański — 48.000 złotych, i zgadzają się na wykreślenie z wykazu hipotecznego: Biszofowa sumy 36.000 złotych z kaucją 3.600 złotych, pod Nr. 4; Wincenty Dobczyński sumy 12.000 złotych z kaucją 1.200 złotych, pod Nr. 10; Różański sumy 34.560 złotych z kaucją 13.440 złotych, pod Nr. 12, w dziale IV zabezpieczonych, — wraz z odnoszącemi się do tych sum rygorami, nadmieniając, iż co do różnicy kursu listów zastawnych i wartości kuponu bieżącego oraz procentów od powyższych wierzytelności dokonany został pomiędzy nimi i właścicielami nieruchomości obrachunek i strony z tego tytułu wzajemnie zrzekają się wszelkich pretensji.

VI. Wspólstawające Wanda-Anna Praszyńska i Weronika-Anna Czaplicka oświadczyły, iż wobec zaspokojenia za nie aktem niniejszym (IV. 4) przez właścicieli nieruchomości ostrzeżenia Jakóba Rudnickiego, zapisanego na ich sumie 24.000 zł. w dziale IV pod Nr. 4, — zgadzają się na wykreślenie z wykazu hipotecznego z powyższej ich wierzytelności sumy 5.720 zł. z kaucją 571 zł., zastrzegając wszakże prawo zwrotu 7.900 zł. w listach zastawnych i 32 zł. w gotowiźnie, deponowanych obecnie rzekomo na zaspokojenie ostrzeżenia Jakóba Rudnickiego, ponieważ w sprawie w związku z powyższem ostrzeżeniem zapadł przed kilku dniami wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie, oddalający powództwo Rudnickiego i skreślający jego ostrzeżenie z wykazu hipotecznego. Wskutek tego Praszyńska i Czaplicka wnoszą o zaznaczenie zgłoszonego przez nie obecnie żądania zwrotu w decyzji Wydziału Hipotecznego, jaka co do tego aktu nastąpi.

VII. Właściciele nieruchomości Jan-Karol Nieświec i Piotr-Adolf Nieświec kwitują Towarzystwo Kredytowe m. Warszawy z otrzymania całej przyznanej im pożyczki Towarzystwa i pożyczkę tą zabezpieczają na rzecz Towarzystwa na nieruchomości niniejszej, na pierwszem miejscu działu IV wykazu hipotecznego. Od pożyczki tej obowiązują się opłacać raty, przepisane ustawą Towarzystwa, w dwóch równych półrocznych terminach zgóry, mianowicie między 1 a 31 stycznia i 1 a 31 lipca każdego roku, w ciągu lat 30, poczynając od raty płatnej w dniu 1 lipca roku bieżącego. Wpłaty rat oraz spłaty pożyczki częściowo lub w całości obowiązują się uskuteczniać w kasie Towarzystwa w gotowiźnie, mającej obieg prawny w kraju i przyjmowanej w kasach skarbowych i komunalnych za bieżące podatki i inne opłaty. Z tytułu tej pożyczki nieruchomość niniejsza poddaną zostaje pod wszelkie zobowiązania, wypływające z ustawy Towarzystwa, tudzież z rozporządzeń, postanowień i instrukcji, wydanych i jakie mogą być wydane w rozwinięciu i uzupełnieniu tejże ustawy.

VIII. Delegowany Dyrektor Towarzystwa kwituje właścicieli nieruchomości z otrzymania od nich dla wniesienia do depozytu w gotowiźnie 102 złotych 34 groszy, tytułem końcowej dopłaty, o której mowa w punkcie IV tego aktu.

IX. Ważność niniejszego aktu i rzeczywistą wypłatę pożyczki strony uzależniają od zatwierdzenia przez Wydział Hipoteczny.

X. Stawający wnoszą o dokonanie przeróbki wykazu hipotecznego i w związku z tem repozycji tomu I i przeniesienia wykazu do tomu II tej księgi. Wobec tego, po dokonaniu przeróbki, w nowym dziale IV figurować będą: pod Nr. 1 pożyczka Towarzystwa Kredytowego m. Warszawy 205.000 złotych, pod Nr. 2 suma 18.280 złotych z kaucją 1.828 złotych, Pruszyńskiej i Czaplickiej i pod Nr. 3 suma 140.000 złotych z kaucją 14.000 złotych Adama Fichtela.

Akt niniejszy, rozpoczęty w dniu 16 b. m., zakończony w dniu dzisiejszym, stawającym odczytany...

Suma aktu według kursu listów zastawnych 72 złote wynosi 147.600 złotych. Pobrano w gotowiźnie opłaty hipotecznej stosunkowej 492 zł. i 115 zł. 20 gr. oraz stałej 120 złotych, na rzecz miasta .... Nadto pobrano opłaty stemplowej stosunkowej 172 złote 80 groszy od zamiany kaucji na czysty wpis 34.560 złotych, opłaty stemplowej stałej od deklaracji 5 złotych, tytułem 10% dodatku 17 złotych 78 groszy, i na rzecz notarjusza (art. 4, 5 i 6 taksy not.) . . . Stosownie do art. 120 p. 3 ustawy stemplowej, akt niniejszy, o ile dotyczy wypłaty pożyczki, wolny jest od opłaty stemplowej.

Treści do wykazu hipotecznogo.

Dział IV kol. Zlewk. Nr. 12.

34560 (wyr.) złotych zabezpiecza się czystym wpisem na rzecz Stefana Różańskiego zamiast kaucji 48000 zł., obok zapisanej. Co tu zapisano na zasadzie aktu z d. 17 grudnia 1931 r. Nr. 4 tomu II k. w.

Dział I i II.

Wskutek przeniesienia wykazu do tomu II księga niniejsza została zamknięta (zreponowana). Co to zapisano.... (j. w.).

Dział III kol. Gł. №№ 8, 9, 10, 11 i 15 wykr.

Rygory, obok zapisane, wykreślono na zasadzie.... (j. w.).

Dział IV kol. Gł. Nr. 4 wykr.

5720 (wyr.) złotych z kapitału 24000 złotych i 572 (wyr.) złotych z kaucji 2400 złotych, obok zabezpieczonych, wykreślono... (j. w.).

Tamże:

18280 (wyr.) złotych kapitału i 1828 (wyr.) złotych kaucji, stanowiące resztę kapitału 24000 złotych i kaucji 2400 złotych, obok zapisanych, jako przeniesione do nowego wykazu, wykreślono... (j. w.).

Dział IV kol. Zlewk. Nr. 4 wykr.

Ostrzeżenie dla sumy 4400 (wyr.) złotych z procentami, obok zapisane, wykreślono... (j. w.)

Dział IV kol. Gł. Nr. 9 wykr.

36000 (wyr.) kapitału i 3600 (wyr.) kaucji, obok zabezpieczone, wykreślono... (j. w.).

Dział IV kol. Gł. Nr. 10 wykr.

12000 (wyr.) kapitału i 1200 (wyr.) kaucji Wincentego Dobczyńskiego oraz 12000 (wyr.) kapitału i 1200 (wyr.) kaucji Antoniego Dobczyńskiego, obok zabezpieczone, wykreślono.... (j. w.).

Dział IV kol. Gł. Nr. 11 wykr.

140000 (wyr.) złotych kapitału i 14000 (wyr.) złotych kaucji, obok zapisane, jako przeniesione do nowego wykazu, wykreślono... (j. w.).

Dział IV kol. Gł. Nr. 12 wykr.

48000 (wyr.) złotych, obok zapisane, wykreślono... (j. w.).

Dział IV kol. Zlewk. Nr. 12 wykr.

34560 (wyr.) złotych, obok zabezpieczone, wykreślono... (j. w.).

Dział IV kol. Gł. Nr. 16 wykr.

15400 (wyr.) złotych kapitału i 1540 (wyr.) złotych kaucji, obok zabezpieczone, wykreślono... (j. w.).

Dział IV kol. Zlewk. Nr. 16 wykr.

Wpis, obok zamieszczony, wykreślono... (j. w.).

Nowy wykaz.

Dział I.

Nieruchomość w mieście stołecznem Warszawie, na Pradze, pod Nr. 2278, przy ulicy Jagiellońskiej, na gruncie dziedzicznym położona, zawierająca powierzchni 1584,5 m², zgodnie z zaświadczeniem Magistratu m. st. Warszawy z dnia 8 lutego 1920 r. Nr. 3834 i planem sytuacyjnym, załączonemi do zbioru dowodów k. w. tomu I pod Nr. Nr. 4 i 5, graniczy... (w dalszym ciągu pisać z drugiej treści poprzedniego działu I i dodać). Wpis powyższy, powstały z połączenia dwóch wpisów, w poprzednim dziale I zamieszczonych, po dokonaniu przeróbki wykazu, tu zapisany został na skutek aktu, zeznanego w tej księdze w dniu 17 grudnia 1930 r. Nr. 4.

Dział II.

Piotr Adolf Nieświec i Jan Karol Nieświec w równych częściach niepodzielnie

posiadają... (w dalszym ciągu pisać z ostatniej treści działu II (poprzedniego), poczem dodać: Wpis ten, w poprzednim dziale II zamieszczony, po dokonaniu przeróbki wykazu, tu przeniesiony został... (j. w.).

Dział III.

Nr. 1.

W związku z sumą 1.828 złotych, w dziale IV pod Nr. 2 na rzecz... (w dalszym ciągu pisać z treści z pod Nr. 8 poprzedniego działu III i dodać: Powyższy wpis, pod Nr. 8 w poprzednim dziale III zamieszczony, po dokonaniu... (j. w.).

Nr. 2.

W związku z sumą 140.000 złotych, w dziale IV pod Nr. 3 na rzecz... (w dalszym ciągu pisać z treści z pod Nr. 10 poprzedniego działu III i dodać): „Wpis powyższy, pod Nr. 10 w poprzednim dziale III zamieszczony, po dokonaniu... (j. w.).

Dział IV.

Nr. 1.

205.000 (wyr.) złotych w 8% listach zastawnych Towarzystwa Kredytowego miasta Warszawy, tytułem pożyczki głównej, zabezpiecza się tu na rzecz Towarzystwa. Od pożyczki tej właściciele nieruchomości

obowiązani są opłacać raty, przepisane ustawą Towarzystwa, w dwóch równych półrocznych terminach zgóry, a mianowicie: między 1 a 31 stycznia i 1 a 31 r. lipca każdego roku, w ciągu lat 30. Bieg rat od pożyczki rozpoczęty został z dniem 1 lipca 1930 r. Wpłaty rat oraz spłaty pożyczki w części lub w całości właściciele nieruchomości obowiązani są uskuteczniać w kasie Towarzystwa w gotowiźnie, mającej prawny obieg w kraju i przyjmowanej w kasach państwowych i komunalnych za podatki i inne opłaty. Z tytułu tej pożyczki nieruchomość niniejsza poddaną została pod wszelkie zobowiązania, wypływające z ustawy Towarzystwa, tudzież z rozporządzeń, postanowień i instrukcji, wydanych i jakie mogą być wydane w rozwinięciu i uzupełnieniu tejże ustawy. Co tu zapisano na zasadzie aktu... (j. w.).

Nr. 2.

18.280 (wyr.) złotych kapitału i
1.828 (wyr.) złotych kaucji na nieuprzywilejowane procenty oraz koszty sądowe i za prowadzenie sprawy, mogące się należeć w razie sądowego dochodzenia kapitału, zabezpiecza się na nieruchomości niniejszej na rzecz Wandy Anny Pruszyńskiej i Weroniki Anny Czaplickiej w równych częściach według następującego wywodu: Na mocy aktu, zeznanego w d. 28 kwietnia 1912 r. Nr. 36 tomu I, zabezpieczona została na rzecz Pruszyńskiej i Czaplickiej w równych częściach suma 30.000 rubli z kaucją 3.600 rubli. Sumę tę 30.000 rubli właściciele nieruchomości Piotr Adolf Nieświec i Jan Karol Nieświec obowiązali się solidarnie uiścić w dniu 28 kwietnia 1914 roku, do czasu zaś uiszczenia długu obowiązali się opłacać procent w stosunku 8% od sta rocznie, półrocznie zgóry, przy tem w razie niezapłacenia w terminie procentu, kapitał podlega bezwłocznej zapłacie. Następnie aktem, zeznanym w d. 4 października 1926 r. Nr. 83 tomu I wyżwspomniana suma 30.000 rubli z kaucją 3.600 rubli przerachowana została na sumę 24.000 złotych z kaucją 2.400 złotych i jednocześnie termin płatności odroczony został do dnia 1 lipca 1929 roku, poza tem stopa procentowa zredukowaną została do 6% rocznie, płatnych półrocznie zgóry, poczynając od 1 stycznia 1927 roku. Na zasadzie aktu, zeznanego w tej księdze w dniu 17 grudnia 1930 r. Nr. 4 z sumy tej 24.000 zł. z kaucją 2.400 złotych wykreślone zostało 5.720 złotych z kaucją 572 złote, reszta zaś, mianowicie 18.280 zł. kapitału z kaucją 1828 zł. pozostała nadal zabezpieczoną na nieruchomości niniejszej, z zastrzeżeniem zgodnie z aktem z d. 8 sierpnia 1929 r. Nr. 92 tomu I pierwszeństwa hipotecznego dla wszelkiego rodzaju i wysokości pożyczek Towarzystwa Kredytowego m. Warszawy, jakie mogą być udzielone na tę nieruchomość. Do sumy tej odnoszą się rygory, zapisane w dziale III pod Nr. 1. Powyższa suma, w poprzednim dziale IV pod Nr. 4 zapisana, wskutek zastosowania pierwszeństwa dla pożyczki, w tym dziale pod Nr. 1 zabezpieczonej, po dokonaniu przeróbki wykazu, tu przeniesiona została na skutek aktu... (j. w.).

Nr. 3.

(Przepisać treść z pod Nr. 11 poprzedniego działu IV z tą zmianą, że zamiast wyrazów „zapisano w dziale III pod Nr. 12“ pisać „zapisano w dziale III pod Nr. 2“. Suma ta, w poprzednim dziale IV pod Nr. 11 zapisana wskutek... (j. w.).

Przeczytano, przyjęto i podpisano.

(art. 1874—1891 K. C.; art. 7, 9, 16, 18, 19, 23, 25, 27, 70, 115—118 i 119 ust. hip. 1818 r.; ust. Tow. Kred. m. Warszawy; art, 120^3, 114, 4 ust. stemp.).

OD REDAKCJI.

Z powodu nawału materjału bieżącego, głównie w zakresie ustaw i rozporządzeń, którego ze względów aktualności nie można było „parcelować“, wydajemy numer niniejszy w podwójnej objętości (32 stronice druku), jako Nr. 31-32 (39-40), obejmujący numery na 5 i 15 listopada.

Wobec tego następny Nr. 33 (41) pisma ukaże się dopiero z datą 25 listopada, ale będziemy się starali wydanie jego przyśpieszyć.

Sądzimy, że czytelnicy nie wezmą nam za złe tej gorliwości w postaci wydania połączonych dwuch numerów, gdyż nie szczędząc dużego wysiłku, jakiego wymagało wydanie niniejszego numeru, powodowaliśmy się wyłącznie względami na utrzymanie aktualności pisma na odpowiednim poziomie i dążeniem do syntetycznego zorjentowania czytelników w ostatnich wydaniach Dziennika Ustaw.

Kodeks Postępowania Cywilnego.

Uwagi wstępne. — Normy ogólne. — Właściwość sądu.

(w. n.) W Nr. 83 Dziennika Ustaw, poz. 651, z 1930 roku ogłoszono rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dnia 29 listopada 1930 r., obejmujące w wyniku prac Komisji Kodyfikacyjnej nowy jednolity dla całego Państwa Kodeks Postępowania Cywilnego, a pod poz. 652 rozporządzenie, zawierające przepisy wprowadzające K. P. C.

Nowe to prawo, tak oczywiście doniosłe dla uporządkowania systemu prawno-sądowego w Państwie, liczyło 516 artykułów (przepisy wprowadzające — 47 artykułów) i miało wejść w życie z dniem 1 stycznia 1933 roku. W ten sposób t. zw. *vacatio legis* obliczone było na przeszło rok, a więc na czas dostatecznie długi, by nowe fundamentalne prawo mogło być przez praktyków sądowych ogarnięte.

Tymczasem w pierwszej jeszcze połowie roku bieżącego rozeszły się wieści, że K. P. C. ma ulec nowelizacji jeszcze przed wejściem w życie. W miarę postępu czasu wieści te przybrały kształty zupełnie konkretne i niebawem stało się wiadomem, że istotnie przygotowuje się obszerna nowela do nowego Kodeksu.

W tym stanie rzeczy trzeba było wstrzymać się z omawianiem nowego prawa na łamach prasy fachowej, a i studja nad niem musiały w tej sytuacji ulec pewnemu zahamowaniu. Czekano na nowelę...

I oto wreszcie nowela ta ujrzała światło dzienne: ogłoszono ją w *Nr. 93* Dziennika Ustaw, *poz. 802,* jako rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dnia 27 października 1932 roku, które zmienia, istotnie lub tylko redakcyjnie, kilkadziesiąt artykułów K. C. P. i przepisów wprowadzających.

Obecnie więc możemy już przystąpić do pobieżnego z konieczności omówienia nowego Kodeksu Postępowania Cywilnego, wchodzącego w życie z dniem 1 stycznia 1933 r., z którym oczywiście każdy praktyk na polu pracy prawniczej winien się zapoznać, przyczem szczególną uwagę zwrócimy głównie na te postanowienia, które mają pośrednie chociażby znaczenie dla notarjatu i hipoteki.

*

Tytuł wstępny, obejmujący przepisy ogólne, zawiera podstawowe normy prawne, stanowiące, że K. P. C. normuje właściwość sądów powszechnych i postępowanie przed niemi w sprawach cywilnych, że sądy te rozstrzygają spory o prawa prywatne i że „każdy może poszukiwać ochrony sądowej nie tylko wówczas, gdy jego prawo zostało naruszone, ale i wtedy, gdy, zapobiegając naruszeniu swego prawa, ma interes prawny w ustaleniu stosunku prawnego lub w ustaleniu prawa".

Zasada powszechności sądów krajowych w sprawach cywilnych znalazła w tytule wstępnym ujęcie następujące (art. 4):

„Każdy przebywający w Polsce może być pozwany przez sąd (wyjątek od tej zasady przewidziany jest dla osób, korzystających z prawa zakrajowości, w myśl postanowień prawa międzynarodowego). Z pośród osób, przebywających w innem państwie, obywatele polscy mogą być pozwani przed sąd o prawa stanu, o roszczenia zaś majątkowe — zarówno obywatele, jak cudzoziemcy, jeżeli w Polsce znajduje się ich majątek lub przedmiot sporu, a także, gdy chodzi o spadek otwarty w Polsce lub o zobowiązania, które na jej obszarze powstały lub mają być wykonane."

W dalszym ciągu tytuł wstępny ustala moc wiążąca, z pewnemi zastrzeżeniami, prawomocnego wyroku karnego w procesie cywilnym o roszczenia, wynikające z przestępstwa, i wreszcie stawia zasadę, że sprawy cywilne mogą być również rozstrzygane przez sądy polubowne według przepisów, zawartych w Kodeksie.

Co do zakresu dopuszczalności drogi sądowej w sprawach prywatnych art. V przepisów wprowadzających stanowi dodatkowo:

„Dopuszczalne jest powództwo o przyszłe powtarzające się świadczenia, które dopiero po wyroku staną się wymagalne, jeżeli stosunek prywatno-prawny między stronami nie sprzeciwia się temu.

Dopuszczalne jest również w miarę zmienionych okoliczności — powództwo o zmianę wysokości i czasu trwania świadczeń, wynikających z przepisów ustawy, choćby były ustalone wyrokiem lub umową".

Księga pierwsza K. P. C. pod tytułem: Sąd ma układ następujący:

Dział I. Właściwość sądu.
- Rozdział I. Właściwość rzeczowa.
  - Oddział 1. Podstawy właściwości.
  - Oddział 2. Wartość przedmiotu sporu.
- Rozdział II. Właściwość miejscowa.
  - Oddział 1. Właściwość ogólna.
  - Oddział 2. Właściwość przemienna.
  - Oddział 3. Właściwość wyłączna.
  - Oddział 4. Przepisy szczególne.
- Rozdział III. Przepisy łączne o właściwości rzeczowej i miejscowej.

Dział II. Wyłączenie sędziego.

Najważniejsze przepisy księgi pierwszej K. C. P. przedstawiają się, jak następuje:

Sprawy cywilne rozpoznają w pierwszej instancji: sądy grodzkie oraz sędziowie pokoju i sądy okręgowe.

Do właściwości sądów grodzkich należą:
1) sprawy majątkowe, w których wartość przedmiotu sporu nie przenosi 1000 złotych;
2) sprawy działowe, jeżeli wartość przedmiotu działu nie przekracza 50.000 złotych;
3) bez względu na wartość przedmiotu sporu:
   a) sprawy o ojcostwo nieślubne, jak również o roszczenia majątkowe, pozostające w związku z ojcostwem nieślubnem;
   b) sprawy o istnienie, unieważnienie albo rozwiązanie umowy najmu, o roszczenia pieniężne z najmu wynikające oraz sprawy o wydanie lub odebranie przedmiotu najmu

i o zatrzymanie rzeczy, wniesionych przez lokatora do przedmiotu najmu;

c) sprawy o ochronę zakłóconego lub przywrócenie utraconego posiadania.

Z pośród spraw, należących do właściwości sądów grodzkich, sędzia pokoju (dotychczas instytucja sędziów pokoju, jak wiadomo, nie została wprowadzona; rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości ustali przepisy o postępowaniu przed sędziami pokoju), rozpoznaje sprawy majątkowe przeciwko osobom, mającym zamieszkanie lub siedzibę w jego okręgu, jeżeli wartość przedmiotu sporu nie przenosi 300 złotych, z wyjątkiem spraw:

1) w których wartość nie wpływa na właściwość sądu;

2) z weksli, czeków, akcji, obligacji, listów zastawnych, dowodów składowych i tym podobnych papierów wartościowych;

3) o prawa rzeczowe na nieruchomościach i prawa do nieruchomości;

4) w których pozwany jest Skarb Państwa lub inna osoba prawna prawa publicznego.

Przed sędzią pokoju strony mogą zawrzeć ugodę w sprawach majątkowych, jeżeli wartość przedmiotu sporu nie przenosi 1000 złotych. Przedmiotem ugody nie mogą być jednak prawa rzeczowe na nieruchomościach lub prawa do nieruchomości oraz takie prawa, do których powstania ustawa wymaga formy aktu notarjalnego lub sądowego.

Do właściwości sądów okręgowych należą sprawy, dla których nie są właściwe sądy grodzkie. Bez względu na wartość przedmiotu sporu należą do właściwości sądów okręgowych sprawy następujące:

1) sprawy o prawa niemajątkowe i łącznie z niemi poszukiwane roszczenia majątkowe;

2) sprawy o wynagrodzenie szkody, jaką wyrządziły obywatelowi organy władzy państwowej lub samorządowej przez działalność urzędową, niezgodną z prawem lub obowiązkami służby;

3) sprawy ze stosunków, dotyczących ochrony prawa autorskiego;

4) sprawy ze stosunków, dotyczących używania firmy lub nabycia przedsiębiorstwa handlowego;

5) sprawy między zarejestrowaną spółką handlową, a jej uczestnikami, zarządcami lub innemi organami; między samymi uczestnikami w tym ich charakterze oraz między nimi a zarządcami lub likwidatorami;

6) sprawy z czynności giełdowych; z ochrony patentów, wzorów i znaków towarowych; z czynów nieuczciwości konkurencji; wreszcie ze stosunku ubezpieczenia, z wyjątkiem sporów o zapłatę premji.

Z pośród spraw, należących do właściwości sądów okręgowych, sąd okręgowy, w którym jest utworzony wydział handlowy, rozpoznaje w tym wydziale sprawy wymienione pod liczbami 4—6, jako też sprawy z czynności, mających charakter handlowy dla obu stron. Jeżeli spór wynikł z czynności, która tylko po stronie pozwanego jest handlowa, wniesienie sprawy przed wydział handlowy zależy od uznania powoda.

W przepisach, dotyczących ustalenia wartości przedmiotu sporu, należy zwrócić uwagę na następujące

w sprawach o istnienie, unieważnienie albo rozwiązanie umowy najmu lub dzierżawy, o wydanie lub odebranie przedmiotu najmu lub dzierżawy, wartość przedmiotu sporu stanowi suma czynszu za jeden rok, chyba że chodzi o krótszy czas sporny;

w sprawach o zabezpieczenie lub o prawo zastawu albo hipotekę, wartość przedmiotu sporu stanowi wysokość wierzytelności, jeżeli przedmiot zabezpieczenia lub zastawu ma mniejszą wartość niż wierzytelność, rozstrzyga wartość mniejsza;

w sprawach działowych wartość przedmiotu działu stanowi o wartości przedmiotu sporu.

W zakresie przepisów o właściwości miejscowej podkreślić należy następujące:

Właściwość ogólna oznacza się według miejsca zamieszkania (ewent. pobytu lub ostatniego miejsca zamieszkania) pozwanego. Jednakże powództwa w sprawach, objętych przepisami oddziału o właściwości t.zw. przemiennej (alternatywnej), wytaczać można bądź według przepisów o właściwości ogólnej bądź przed sąd, oznaczony w przepisach tego oddziału.

W szczególności powództwa o ustalenie istnienia umowy, o wykonanie, rozwiązanie lub unieważnienie umowy, jako też o odszkodowanie z powodu jej niewykonania lub nienależytego wykonania, wytoczyć można przed sąd miejsca wykonania umowy, przyczem miejsce wykonania umowy należy stwierdzić dokumentem, dołączonym do pozwu.

Powództwo o prawo rzeczowe na nieruchomości, o zwolnienie od tego prawa, o rozgraniczenie, o ochronę zakłóconego lub przywrócenie utraconego posiadania nieruchomości, o dział nieruchomości, jako też o odszkodowanie za wywłaszczenie nieruchomości, wytoczyć należy wyłącznie (właściwość wyłączna) przed sąd miejsca położenia nieruchomości. Gdy chodzi o służebność lub ciężar gruntowy, właściwość oznacza się według położenia nieruchomości obciążonej. Właściwość według położenia nieruchomości pozostaje, chociażby z roszczeniem przeciwko pozwanemu o prawo rzeczowe lub o zwolnienie od tego prawa połączone było roszczenie osobiste o świadczenie lub o zwolnienie od długu, związanego z prawem rzeczowem.

Jeżeli właściwość sądu oznacza się według miejsca, gdzie znajduje się nieruchomość lub inna rzecz, a rzeczy te znajdują się w okręgu kilku sądów, wybór między temi sądami należy do powoda.

Strony mogą umówić się na piśmie o poddanie sądowi pierwszej instancji, który według ustawy nie jest właściwy, sporu już wynikłego lub sporów, w przyszłości wyniknąć mogących z oznaczonego stosunku prawnego. Sąd ten będzie wówczas wyłącznie właściwy, jeżeli strony nie postanowiły inaczej. Dokument, stwierdzający umowę o właściwość, należy dołączyć do pozwu.

Stronom nie wolno jednak zmienić właściwości wyłącznej (a więc nie wolno zmienić właściwości sądu miejsca położenia nieruchomości w sprawach, związanych z hipoteką), ani też zmienić właściwości rzeczowej, z wyjątkiem poddania sądowi grodzkiemu spraw, które ze względu na wartość przedmiotu sporu należą do sądu okręgowego.

Od postanowień K. P. C. o właściwości sądów przepisy wprowadzające dopuszczają szereg odchyleń i wyjątków, z których najważniejsze są następujące:

wyłączna właściwość sądów w Warszawie w sprawach przeciwko Bankowi Polskiemu pozostaje w mocy;

zachowują moc obowiązującą przepisy o właściwości, zawarte w rozporządzeniu Prezydenta Rzplitej o sądach pracy (przy wartości sporu do 5000 złotych w sprawach ze stosunku pracy osób, podlegających właściwości sądów pracy, t.j. których stała roczna płaca

gotówką nie przekracza 10.000 złotych, w przedsiębiorstwach przemysłowych i 3,600 złotych w gospodarstwach rolnych i leśnych oraz w przedsiębiorstwach z niemi związanych, które nie posiadają przeważającego charakteru przemysłowego lub handlowego);

obowiązują nadal przepisy o stałych sądach polubownych i urzędach rozjemczych, ustanowionych przez ustawy szczególne.

Przepisy wprowadzające szczególne dla obszaru b. zaboru rosyjskiego stanowią między innemi:

Przepisy K. P. C. nie uchybiają postanowieniom art. 26—35 Kodeksu Cywilnego Polskiego z roku 1825 o zamieszkaniu, gdy prawo cywilne powołuje się na miejsce zamieszkania. A więc obranie w akcie prawnego miejsca zamieszkania w związku z postanowieniem art. 27 ustawy hipotecznej z 1818 roku pozostaje w mocy, bo prawo materjalne powołuje się w tym wypadku na miejsce zamieszkania. W wypadkach zaś, gdy to nie zachodzi, obranie w akcie prawnego miejsca zamieszkania ze skutkami art. 35 K. C. P. nie będzie mogło mieć miejsca wbrew przepisom K. P. C. o właściwości miejscowej sądu, lecz akt będzie mógł zawierać klauzulę o wyborze sądu pierwszej instancji, jak to na właściwem miejscu zaznaczyliśmy.

Art. 13 i 14 Kodeksu Cywilnego Polskiego z 1825 r. zostają uchylone: w miejsce ich wchodzą postanowienia tytułu wstępnego K. C. P. (art. 4).

Do właściwości sądów grodzkich należą nadal sprawy sądownictwa niespornego, przekazane tym sądom na mocy szczególnych postanowień, oraz sprawy o upoważnienie kobiet zamężnych (art. 1653 i nast. rosyjskiej U. P. C. w brzmieniu ustawy z dnia 1 lipca 1921 roku — Dz. Ust. Nr. 64, poz. 397).

Właściwości sądów okręgowych podlegają nadal sprawy niesporne, dla których nie są właściwe sądy grodzkie, oraz skargi na uchwały rad familijnych, jak również skargi apelacyjne od decyzji wydziałów hipotecznych przy sądach grodzkich (art. 202 ros. U. P. C.).

Do właściwości sądów okręgowych należą też nadal w myśl zachowanych w mocy przepisów ros. U. P. C. sprawy, wynikające ze związków małżeńskich i wogóle dotyczące osobistego stanu cywilnego i opieki (art. 1625 w związku z art. 1337, 1619 i 1623 ros. U. P. C.) oraz sprawy o unieważnienie, rozłączenie lub rozwiązanie małżeństwa, zawartego w formie cywilnej.

Na Ziemiach Wschodnich do właściwości sądów okręgowych należą nadal sprawy, przewidziane w trzech załącznikach do uwagi 1-ej art. 1400 ros. U. P. C.

Zachowują również moc obowiązującą przepisy o właściwości sądu, zawarte w art. 1401—1449 i 1460 — 1460 ros. U. P. C., a dotyczące postępowania zachowawczego (niespornego) na Ziemiach Wschodnich, jakoteż w przepisach o postępowaniach szczególnych (niespornych) na obszarze b. Królestwa Kongresowego, objętych art. 1646 — 1758, 1761 — 1764, 1766 — 1798, ros. U. P. C., natomiast przepisy o właściwości sądów co do działów spadkowych (art. 1759 i 1760 ros. U. P. C.) tracą moc obowiązującą na rzecz odpowiednich postanowień K. P. C.

Do dnia 1.I 1938 r. rozpoznaniu sądów grodzkich nie ulegają sprawy, w których biorą udział Skarb Państwa lub przedsiębiorstwa państwowe z wyjątkiem spraw o ochronę zakłóconego lub przywrócenie utraconego posiadania, tudzież spraw o szkody polne i leśne.

Sprawy sporne, które na zasadzie przepisów zaborczych podlegały właściwości komisarzy włościańskich, należeć będą nadal do jurysdykcji sądów cywilnych.

Dla obszaru b. zaboru austrjackiego przepisy wprowadzające co do właściwości sądu zawierają postanowienia w art. XXV, XXVI i XXVII, uchylając jedne, a pozostawiając w mocy inne przepisy.

Zamiast sporu wywoławczego, przewidzianego w § 48 ust. 2 ustawy h i p o t e c z n e j, wytacza się na podstawie przepisów K. P. C. powództwo o ustalenie nieistnienia prawa zaprenotowanego.

Dla obszaru b. zaboru pruskiego przepisy wprowadzające co do właściwości sądu, w zakresie przepisów dotychczas obowiązujących, zawierają postanowienia w art. XXXI i XXXIII.

Przepisy przechodnie, stanowiące rozdział V przepisów wprowadzających K. P. C., stanowią, że sprawy, które na zasadzie art. 273 prawa o ustroju sądów powszechnych (Dz. Ust. Nr. 12, poz. 93 z 1928 roku) w brzmieniu noweli z dnia 23 sierpnia 1932 r. (Dz. Ust. Nr. 73, p. 661) do dnia 1 stycznia 1939 roku sądy okręgowe rozpoznają jednoosobowo (wartość sporu do 50.000 złotych, z wyjątkiem spraw handlowych i niektórych innych), rozpoznaje jednoosobowo sąd apelacyjny, jeżeli wartość apelacji (przedmiotu zaskarżenia) przenosi 500 złotych, a nie przewyższa 20.000 złotych (dolna granica tłomaczy się tem, że przy niższej niż 500 złotych wartości przedmiotu zaskarżenia w myśl art. 432 K. P. C. nie służy skarga kasacyjna, a więc w takich sprawach wyrok sądu II instancji jest prawomocny i ostateczny).

Tak samo jednoosobowo rozstrzyga sąd okręgowy środki odwoławcze (apelacja, zażalenia) od orzeczeń sądów grodzkich, z wyjątkiem spraw, w których wartość apelacji nie przenosi 500 złotych (dolna granica — objaśnienie jak wyżej) lub przewyższa 20.000 złotych, oraz z wyjątkiem spraw o ochronę zakłóconego lub przywrócenie utraconego posiadania.

Jednakże ten ostatni wyjątek ma również swój... wyjątek, który przedstawia się, jak następuje:

Art. 432 K. P. C. w § 3 przewiduje, że w sprawach o ochronę zakłóconego lub przywrócenie utraconego posiadania skarga kasacyjna nie służy (stąd właśnie postanowienie, że sprawy te sąd okręgowy, jako odwoławczy, rozpoznaje w składzie trzech sędziów, jako że wyrok jego jest prawomocny i ostateczny). Ale art. XX przepisów wprowadzających stanowi, że moc obowiązującą § 3 art. 432 K. P. C. odracza się do czasu wprowadzenia p r z y m u s o w e j r e g u l a c j i h i p o t e c z n e j d r o b n e j w ł a s n o ś c i z i e m s k i e j, przyczem ścisły termin oznaczyć ma w przyszłości Minister Sprawiedliwości. Wobec tego nowela uzupełniła art. XX przepisów wprowadzających w tem sensie, że do tego terminu (a więc do czasu, gdy służy skarga kasacyjna) sprawy o ochronę zakłóconego lub przywrócenie utraconego posiadania sąd okręgowy, jako odwoławczy, rozpoznaje również jednoosobowo.

Wpływ pozwu, wniesionego przed sąd niewłaściwy, na przerwę przedawnienia, przepisy wprowadające K. P. C. regulują, jak następuje:

„Pozew, wniesiony przed sąd, choćby niewłaściwy, przerywa przedawnienie" (id. art. 2246 K. C. Nap.). Ale dalej: „Pozew wniesiony przed sąd niewłaściwy przerywa bieg terminu prekluzyjnego prawa prywatnego tylko wtedy, jeżeli po odrzuceniu został ponowiony przed sądem właściwym w ciągu tygodnia od uprawomocnienia się postanowienia odrzucającego".

(d. c. n.)

Prawo egzekucyjne.

Uwagi wstępne. — Akt notarjalny, jako tytuł egzekucyjny.

(w. n.) W Nr. 93 Dziennika Ustaw pod poz. 803 ogłoszone zostało rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dnia 27 października 1932 r., zawierające prawo o sądowem postępowaniu egzekucyjnem (357 artykułów), a pod poz. 804 rozporządzenie, obejmujące przepisy wprowadzające prawo o sądowem postępowaniu egzekucyjnem (79 artykułów).

Nowe prawo egzekucyjne, oparte na pracach Komisji Kodyfikacyjnej, wchodzi w życie łącznie z Kodeksem Postępowania Cywilnego, a więc z dniem 1 stycznia 1933 roku. W ten sposób z początkiem następnego roku będziemy mieli jednolite dla całego obszaru Rzeczypospolitej prawo o postępowaniu sądowem i prawo o postępowaniu sądowem egzekucyjnem. Pozostanie do zrobienia prawo o postępowaniu sądowem w sprawach niespornych, no i ustawa notarjalna, a cała olbrzymia dziedzina prawa prywatnego formalnego będzie objęta rodzimem jednolitem prawodawstwem.

W ostatecznej formie nowe prawo egzekucyjne, jako część składowa przyszłego wielkiego Kodeksu Postępowania Cywilnego (obejmującego również i postępowanie w sprawach niespornych, które zazębia się wydatnie o prawo materjalne, i dlatego wypadnie jeszcze nań poczekać), będzie ogłoszone w trybie obwieszczenia Ministra Sprawiedliwości, a to z mocy następującego postanowienia „przepisów końcowych" prawa egzekucyjnego (à propos — mamy więc przepisy wprowadzające, przechodnie lub przejściowe, i końcowe):

„Upoważnia się Ministra Sprawiedliwości do włączenia tekstu prawa o sądowem postępowaniu egzekucyjnem do kodeksu postępowania cywilnego, do wydania jednolitego tekstu kodeksu postępowania cywilnego z nowym podziałem na części, księgi i tytuły i nową numeracją artykułów, z uwzględnieniem zmian, wynikających z przepisów, wydanych do dnia ogłoszenia jednolitego tekstu, oraz do dokonania w tekście takich zmian redakcyjnych, jakie okażą się konieczne wskutek włączenia prawa o sądowem postępowaniu egzekucyjnem".

Obecna więc numeracja, a nawet i redakcja, zarówno K. P. C., jak i prawa egzekucyjnego nie jest ostateczna, co oczywiście nie wpływa na wagę materjalną zawartych w tych fundamentalnych prawach postanowień.

*

Zanim przystąpimy, poczynając od następnego numeru, do ogólnego omówienia nowego prawa egzekucyjnego, w szczególności w zakresie egzekucji do nieruchomości, pragniemy dziś zwrócić uwagę na postanowienia ‚dotyczące **wykonalności aktu notarjalnego**, o czem pokrótce, jeszcze bez tekstu w ręku, pisaliśmy w ostatnim numerze (Nr. 30 *(38)*, str. 3 — *571)*.

Podstawą egzekucji, według nowego prawa, jest **tytuł egzekucyjny, zaopatrzony klauzulą wykonalności**: tytuł egzekucyjny, zaopatrzony taką klauzulą, staje się **tytułem wykonawczym**, z którego można prowadzić egzekucję.

Otóż w szeregu wymienionych w art. 20 nowego prawa tytułów egzekucyjnych widnieje na piątym i ostatnim miejscu — akt notarjalny, a to w następującem ujęciu tekstowem:

„... akt notarjalny, w którym dłużnik poddał się egzekucji i który obejmuje obowiązek zapłaty sumy pieniężnej lub uiszczenia innych rzeczy zamiennych, ilościowo w akcie oznaczonych, albo też obowiązek wydania lub zwrotu rzeczy indywidualnie oznaczonej, gdy termin zapłaty, uiszczenia, wydania lub zwrotu jest w akcie wskazany".

A więc, akt notarjalny, by mógł uchodzić za tytuł egzekucyjny, musi zawierać:

1) oświadczenie dłużnika, że poddaje się egzekucji;

2) ściśle oznaczony przedmiot zobowiązania w postaci sumy pieniężnej lub innej rzeczy zamiennej albo też określonej rzeczy niezamiennej;

3) ściśle oznaczony termin wykonania zobowiązania.

W celu uzyskania klauzuli wykonalności wierzyciel wniesie wypis aktu do **sądu grodzkiego** właściwości ogólnej dłużnika (według miejsca jego zamieszkania, ewent. pobytu lub ostatniego miejsca zamieszkania — art. 24, 25 K. P. C.). Sędzia grodzki na wniosek wierzyciela i bez wzywania dłużnika opatrzy złożony **wypis klauzulą wykonalności**, poczem uzyskany w ten sposób **tytuł wykonawczy** ulega skierowaniu na drogę egzekucyjną przez właściwego komornika.

Akty oblatowane według przepisów ustawy notarjalnej (art. 146 i 147 ros. ust. not.) są tytułami egzekucyjnemi w tych samych granicach, jak akty notarjalne.

Narazie tyle. Dalsze szczegóły omówimy w następnym numerze w kolejności referowania najważniejszych postanowień nowego prawa egzekucyjnego.

Nowe przepisy
o kosztach sądowych.
Opłata od klauzuli wykonalności.

(n.) W związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 1933 roku Kodeksu Postępowania Cywilnego ogłoszono w Nr. 93 Dziennika Ustaw pod poz. 805 rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dnia 27 październikka 1932 r., zawierające jednolite dla całego Państwa przepisy o kosztach sądowych, które również zaczynają obowiązywać dnia 1 stycznia 1933 roku.

Nowe przepisy zastąpią kilkakrotnie zmieniane t. zw. przepisy tymczasowe o kosztach sądowych, dla obszaru b. zaboru rosyjskiego, których brzmienie obowiązujące ogłoszone jest w Nr. 57 Dziennika Ustaw, poz. 554, 1932 r., oraz dwie ustawy o kosztach sądowych z 17 i 18 marca 1932 r. dla pozostałych obszarów Państwa (Dz. Ust. Nr. 27, poz. 251 i 252), pamiętne z tego, że ogłoszono je dnia 31 marca z mocą obowiązującą od dnia... 1 kwietnia, a niezrozumiałe obecnie dlatego, że wprowadziły one z dnia na dzień głęboki przełom w praktyce opłat sądowych na obszarze województw południowych i zachodnich, mimo zarysowującej się już wówczas perspektywie ujednostajnienia dla całego Państwa przepisów o kosztach sądowych z dniem 1 stycznia 1933 roku. I tak się też stało. Więc czy warto było?

*

Nowe jednolite przepisy o kosztach sądowych będziemy się starali ogólnie na łamach pisma zreferewać. Nie możemy tego uczynić odrazu wobec zbiegu ogromnego materjału prawodawczego, jaki spadł w ostatnich dniach na zbiedzone głowy prawników, a liczyć się też musimy z wykorzystaniem miejsca w piśmie. Narazie więc tylko to, co nowe i ważne.

Jakie będą koszty od klauzuli wykonalności, jaką wierzyciel będzie chciał uzyskać na wypisie aktu notarjalnego?

Otóż, co z zadowoleniem podkreślić wypada, klauzula taka będzie bardzo tania, bo wpis sądowy (stosunkowy) wynosić będzie tylko 1/4 proc. od sumy pretensji (1/10 część wpisu stosunkowego normalnego, który obniżony zostaje z 3 do 2 i pół proc.), najmniej jednak 2 złote. A więc, gdy wpis od powództwa wartości 10.000 złotych wynosić będzie 250 złotych (obecnie wynosi 300 złotych), to opłata od klauzuli wykonalności dla aktu notarjalnego wynosić będzie tylko 25 złotych. Drobne stałe koszty dodatkowe (50 gr. od wypisu, jako załącznika do podania, i opłata od samej klauzuli w stosunku 50 groszy od stronicy wypisu łącznie z klauzulą) nie mają istotnego znaczenia, zresztą będą one wyższe przy powództwie.

Widać więc, że wierzyciele będą mieli interes w tem, aby wszelkiego rodzaju proste obligi niehipoteczne dłużnicy zeznawali przed notarjuszem. Z prywatnego obligu na 10.000 złotych, operując tym samym przykładem ,w razie konieczności wystąpienia na drogę sądową wierzyciel będzie musiał zapłacić 250 złotych tytułem wpisu sądowego, w razie zaś sporządzenia tego obligu w trybie notarjalnym koszty wyniosą: 55 złotych według taksy na rzecz notarjusza (zazwyczaj zresztą będzie to płacił dłużnik) i 25 złotych wpisu za klauzulę wykonalności. Różnica ogromna, nie mówiąc już o zysku na czasie w razie konieczności wejścia na drogę sądowo-egzekucyjną!

To samo dotyczy pewnych umów, naprzykład, umów najmu.

Opłaty hipoteczne na obszarze b. zaboru rosyjskiego pozostają bez zmiany.

Zmiany w ustawie.
o opłatach stemplowych.

Art. LXXVII (77) przepisów wprowadzających prawo o sądowem postępowaniu egzekucyjnem z dn. 27 października r.b. (Dz. Ust. Nr. 93 poz. 804) stanowi, że z dniem 1 stycznia 1933 r. ulegają zmianie niektóre przepisy ustawy o opłatach stemplowych.

Zmiany te zmierzają do dostosowania wspomnianych przepisów do nowego prawa egzekucyjnego i dotyczą:

w art. 30 i 31 ustanowienia komornika, jako organu stemplowego przy sprzedażach licytacyjnych;

w art. 52, 57, 59, 60 i 63 — przepisów odnoszących się do przejścia własności nieruchomości w trybie licytacji lub wyroku sądu polubownego;

w art. 66 i 71 — przepisów o sprzedaży rzeczy ruchomej drogą licytacji.

Do zmian tych jeszcze powrócimy. Narazie stwierdzamy tylko, że mają one znaczenie raczej techniczne.

Trzecie czytanie
prawa o zobowiązaniach.

Dnia 7 listopada r.b. rozpoczyna się w podsekcji prawa cywilnego Komisji Kodyfikacyjnej trzecie czytanie projektu prawa o zobowiązaniach.

Sesja podsekcji, jak zapowiadają, potrwa kilka tygodni, ponieważ rozważone też będą liczne uwagi, jakie nadesłano do Komisji Kodyfikacyjnej w związku z ogłoszonym w druku projektem, uchwalonym przez podsekcję w drugiem czytaniu.

Byłoby bardzo pożądane, by świat notarjalny wykazał większe niż dotychczas zainteresowanie pracami Komisji Kodyfikacyjnej nad projektem prawa o zobowiązaniach, wiele bowiem postanowień tego prawa będzie miało dla notarjusza żywotne znaczenie.

czenie.

USTAWY I ROZPORZĄDZENIA.

Państwowy Bank Rolny.

Zmiany w statucie. — Prawa egzekucyjne Banku.

W Nr. 91 Dziennika Ustaw, poz. 768, ogłoszono rozporządzenie Prezydenta Rzplitej, wprowadzające szereg zmian do ustawy o Państwowym Banku Rolnym (ostatnie brzmienie jednolite Dz. Ust. Nr. 75, poz. 609, z 1931 roku).

Najważniejsze dla praktyki nowe postanowienia są następujące:

W razie częściowego lub całkowitego zniszczenia budowli położonych na nieruchomościach obciążonych długoterminowemi pożyczkami Banku, skutkiem wypadku, wchodzącego w zakres odpowiedzialności zakładów ubezpieczeń (pożar, wybuch i t. p.), odszkodowanie nie może być wypłacone bez zezwolenia Banku.

Bank ma prawo bez zgody ze strony ubezpieczonego dłużnika i bez względu na obowiązujące w tej mierze przepisy ustawowe podjąć z instytucji ubezpieczeniowej odszkodowanie i użyć je na pokrycie nieumorzonej części pożyczki oraz innych wynikających z niej należności, o ile nie uzna, że odszkodowanie ma być użyte na odbudowę.

Powyższe postanowienia nie mogą w żadnym przypadku naruszać praw wierzycieli, których wierzytelności poprzedzają w hipotece pożyczkę Banku.

Na obszarze mocy obowiązującej kodeksu cywilnego z r. 1896 pożyczki, udzielane przez Państwowy Bank Rolny w listach zastawnych, zabezpieczone będą hipoteką zwyczajną w rozumieniu § 1113 tego kodeksu. Dotyczyć to będzie również wydawanych w obligacjach pożyczek, hipotecznie zabezpieczonych.

Przynależnościami pożyczki, udzielonej przez Państwowy Bank Rolny w listach zastawnych, lub obligacjach są: odsetki bieżące i zaległe odsetki za zwłokę, koszty sądowe oraz przewidziane w statucie koszty administracyjne Banku. Przynależnościom tym służy pierwszeństwo równe z kapitałem, o ile nie zalegają za czas dłuższy niż 3 lata wstecz od dnia przymusowej licytacji.

Zaległościom z tytułu pożyczek w listach zastawnych i w obligacjach meljoracyjnych Państwowego Banku Rolnego oraz przynależnościom tych pożyczek, powstałym przed dniem 1 stycznia 1932 r. przysługuje aż do całkowitego ich umorzenia pierwszeństwo hipoteczne równe z kapitałem. Zarzut przedawnienia przeciw roszczeniom z tytułu tych zaległości i przynależności nie może być podnoszony.

Pożyczki wydawane w listach zastawnych mają być zabezpieczone hipotecznie w zasadzie na pierwszem miejscu. Pożyczki zabezpieczone wyjątkowo na dalszych miejscach nie mogą bezwględnie łącznie z poprzedzającem je obciążeniem przekraczać ½ szacunku nieruchomości.

Decyzje Banku o przeniesieniu do nowego okresu umorzenia zarówno pożyczek, udzielonych w listach zastawnych lub obligacjach meljoracyjnych, jak i należności Skarbu Państwa, administrowanych przez Bank, będą ujawniane w hipotece bez udziału wierzycieli hipotecznych, na jednostronny wniosek Państwowego Banku Rolnego, lub właściciela nieruchomości.

Pożyczka, przeniesiona do nowego okresu umorzenia, zachowuje takie same pierwszeństwo hipoteczne, jakie służyło pierwotnej pożyczce.

Nieruchomość obciążona pożyczką Państwowego Banku Rolnego, udzieloną w listach zastawnych lub obligacjach i zabezpieczoną na pierwszem miejscu hipotecznem, nie może być sprzedana z licytacji publicznej, pod rygorem nieważności tej licytacji, za sumę niepokrywającą wierzytelności Państwowego Banku Rolnego wraz z jej przynależnościami, mającemi równe z kapitałem pierwszeństwo.

O ile Państwowy Bank Rolny przed terminem licytacyjnym nie zażąda spłaty swej wierzytelności, pożyczka Banku pozostawiona będzie w całości na tem samem miejscu hipotecznem, wszystkie zaś zobowiązania poprzedniego właściciela względem Banku z tytułu tej pożyczki, nie wyłączając jego osobistej odpowiedzialności za dług, przechodzą na nowego właściciela nieruchomości z mocy samego prawa.

Należności Banku z tytułu tej pożyczki, zaległe do dnia licytacji, winny być pokryte w gotówce z licytacyjnej ceny kupna. Należności te mogą być wpłacone bezpośrednio do Banku.

Jeżeli pożyczka Banku wpisana jest na dalszem miejscu hipotecznem, ale objęta jest ceną nabycia z licytacji, przepisy dwuch poprzednich ustępów będą miały zastosowanie.

W razie nabycia przez Państwowy Bank Rolny na licytacji nieruchomości, obciążonej pożyczką długoterminową Banku, umorzenie tej pożyczki częściowe lub całkowite oraz wykreślenie jej z wykazu hipotecznego, bądź też pozostawienie w wykazie hipotecznym zabezpieczających pożyczkę wpisów, celem późniejszego przejęcia pożyczki przez nabywcę, któremu Bank nieruchomości odprzeda, zależy od uznania Banku.

Przy wszelkich, poza licytacyjną sprzedażą, przeniesieniach tytułów własności do nieruchomości obciążonej pożyczką Państwowego Banku Rolnego w listach zastawnych lub obligacjach, wszystkie zobowiązania poprzedniego właściciela względem Banku, związane z tą pożyczką, nie wyłączając jego osobistej odpowiedzialności za dług, przechodzą z mocy samego prawa na nowonabywcę.

O ile nabycie, nie wyłączając nabycia z licytacji publicznej, nastąpiło bez wyjednania zgody Państwowego Banku Rolnego na pozostawienie pożyczki na hipotece, uprawnienia Banku do przedterminowego ściągnięcia pożyczki, zastrzeżone w umowie pożyczkowej, pozostają w mocy.

Wszelkie umowy i decyzje sądowe sprzeczne z wymienionemi przepisami są wobec Banku nieważne z mocy samego prawa i nie mogą być hipotecznie wykonane.

Władze sądowe i hipoteczne oraz notarjusze winni najpóźniej w ciągu miesiąca powiadomić Państwowy Bank Rolny o wszelkiej zmianie tytułu własności do nieruchomości obciążonej pożyczką Państwowego Banku Rolnego.

Przepisy powyższe stosują się także do pożyczek i kredytów długoterminowych, nie wyłączając długów rentowych i z tytułu reszty ceny kupna, udzielonych przez instytucje kredytowe, których sprawy finansowe powierzone są likwidacji prowadzonej przez Państwowy Bank Rolny.

Egzekucja należności Państwowego Banku Rolnego zarówno na rzecz funduszów własnych Banku, jak i na rzecz funduszów powierzonych Bankowi do likwidacji lub administracji, niezależnie od tego czy należności te oparte są na tytułach powstałych przed objęciem przez Bank likwidacji lub administracji, czy też na tytułach powstałych po tym terminie, odbywać się będzie według uznania Banku bądź w trybie postępowania sądowego, bądź w trybie egzekucji administracyjnej.

Na obszarze województwa śląskiego egzekucja wyżej wymienionych należności może się odbywać zarówno w trybie postępowania sądowego lub administracyjnego, jak i w trybie ściągania bezspornych należności i opłat skarbowych, wedle obowiązujących w tem województwie przepisów prawnych.

*

W tymże Nr. 91 Dziennika Ustaw pod poz. 769 ogłoszono rozporządzenie Prezydenta Rzplitej o wykonywaniu egzekucji z nieruchomości przez Państwowy Bank Rolny.

Najistotniejsze postanowienia tego rozporządzenia przedstawiają się jak następuje:

Państwowy Bank Rolny ma prawo prowadzić we własnym zakresie egzekucje z nieruchomości przez przymusową ich sprzedaż, ale tylko celem zrealizowania zahipotekowanej na pierwszem miejscu egzekwowanej nieruchomości wierzytelności Banku z tytułu kredytu, udzielonego w listach zastawnych lub obligacjach Banku, oraz należących do Funduszu Reformy Rolnej należności Skarbu Państwa za sprzedane parcelacyjnie lub nadane opłatnie nieruchomości ziemskie.

Bank umorzy postępowanie egzekucyjne, jeżeli dłużnik lub osoba trzecia za dłużnika przed terminem licytacji, a nawet w czasie licytacji, lecz przed przybiciem wpłaci Bankowi należne pretensje wraz z kosztami egzekucyjnemi.

Wszelkie roszczenia osób trzecich do nieruchomości, będącej przedmiotem egzekucji, nie wyłączając roszczeń o jej własność, nie będą przeszkodą do licytacji, jeżeli osoby te najpóźniej na licytacji, lecz przed wezwaniem do licytowania, nie złożą dowodu, że uzyskały postanowienie sądu, nakazujące zawieszenie egzekucji.

Jeżeli cała nieruchomość lub jakakolwiek jej część jest w posiadaniu osób trzecich, jako to dzierżawców, zastawników, lub użytkowników, sprzedaż niweczy w stosunku do nabywcy prawa tych osób, o ile wejście w posiadanie odbyło się bez zgody Banku, a zgoda taka była konieczną.

Decyzję o wszczęciu egzekucji wydaje Bank na podstawie wykazu zaległości.

Przed powzięciem decyzji Bank wezwie dłużnika, aby zapłacił żądaną należność Banku w ciągu dni 30 od daty doręczenia mu wezwania — pod rygorem wszczęcia egzekucji.

Po upływie terminu do zapłaty wszczęcie egzekucji będzie na pisemny wniosek Banku ujawnione w księdze hipotecznej (gruntowej) w formie ostrzeżenia (adnotacji) o wszczęciu egzekucji.

Nieruchomość w stosunku do dłużnika jest zajęta z chwilą doręczenia mu wezwania. W stosunku do osób trzecich nieruchomość jest zajęta z chwilą dokonania wpisu w księdze hipotecznej (gruntowej).

W ciągu ostatnich 7 dni przed terminem licytacji osoba, w której posiadaniu znajduje się zajęta nieruchomość, obowiązana jest umożliwić oglądanie nieruchomości.

Od chwili wszczęcia egzekucji sąd na wniosek Banku może ustanowić zarząd nieruchomości, który wykonywa według ogólnych przepisów Bank, lub osoba na wniosek Banku wyznaczona. Zarząd trwa do czasu oddania nieruchomości nabywcy lub umorzenia postępowania. Osiągnięty czysty dochód dolicza się do ceny, która będzie uzyskana za nieruchomość przy sprzedaży na licytacji.

Przystępujący do licytacji obowiązany jest złożyć rękojmię w wysokości wskazanej w obwieszczeniu. Wysokość rękojmi określa Bank, przyczem nie może być ona niższa niż $^1/_{20}$ część ceny wywołania, oznaczonej dla pierwszej licytacji.

Nie składają rękojmi: Skarb Państwa, oraz wierzyciele hipoteczni, jeżeli roszczenia ich przenoszą wysokość rękojmi, a nadto jeżeli inne wierzytelności, korzystające z pierwszeństwa przed niemi, są niższe od ceny wywołania o sumę nie mniejszą od wymaganej rękojmi.

Ceny wywołania przy pierwszej i drugiej licytacji ustala Bank. Cena ta przy pierwszej licytacji nie może być niższa od szacunku Banku, dokonanego przy udzieleniu kredytu i od szacunku umownego. Cena wywołania przy drugiej licytacji nie może być niższą od sumy nieumorzonego długu Banku z doliczeniem zaległości w opłatach przypadających Bankowi, uprzywilejowanych podatków i ciężarów oraz kosztów egzekucyjnych.

Licytant, który uzyska przybicie (nabywca) winien w ciągu dni 14 po uprawomocnieniu się postanowienia o przybiciu, złożyć w Banku cenę zaofiarowaną z ustawowemi odsetkami od dnia przybicia z potrąceniem rękojmi złożonej w gotówce, oraz dowody uiszczenia opłat stemplowych i komunalnych od przeniesienia prawa własności. Z przypadającej do wniesienia reszty ceny nabycia może potrącić i zatrzymać do czasu klasyfikacji bez procentu własną niesporną sumę hipoteczną oraz sumę każdego wierzyciela, który na to pozwoli, o ile sumy te mieszczą się w cenie nabycia.

Jeżeli nabywca w terminie nie wykona warunków licytacyjnych co do zapłaty ceny nabycia, traci rękojmię, a skutki przybicia wygasają. Od nabywcy, który nie złożył rękojmi i który nie wykonał warunków licytacyjnych, rękojmia będzie ściągnięta w trybie postępowania administracyjnego.

Licytacje odbywają się publicznie. Licytacje trwają od godziny 10 do 18. Nieruchomości, których licytacja nie rozpocznie się do godziny 16 będą licytowane w dniu następnym. Licytacje przeprowadza notarjusz w obecności delegata Banku.

Po wywołaniu licytacji prowadzący licytację poda do wiadomości: przedmiot licytacji, cenę wywołania, sumę rękojmi, ciążące na nieruchomości zaległości w podatkach oraz innych opłatach publicznych uprzywilejowanych, o ile wysokość ich

jest zgłoszona, zgłoszone prawa do nieruchomości.

Wezwanie do licytowania następuje po upływie pół godziny po wywołaniu licytacji. W razie niezgłoszenia się licytantów w ciągu 5 minut od wezwania do licytowania, prowadzący licytację ogłosi decyzję o niedojściu jej do skutku. Przybycie jednego licytanta wystarcza do odbycia licytacji, byleby ofiarował sumę wywołania.

Pełnomocnictwo do udziału w przetargu winno być stwierdzone dokumentem publicznym, albo prywatnym, na którym podpis mocodawcy uwierzytelniony jest przez sąd lub przez notarjusza. Dla adwokata wystarczy pełnomocnictwo z podpisem przezeń uwierzytelnionym.

Postąpienie nie może wynosić mniej niż pół procent ceny wywołania z zaokrągleniem wzwyż do sumy złotych, podzielonych przez 10, w każdym jednak razie wystarcza postąpienie o 100 złotych.

Po ustaniu postąpień prowadzący licytację dwukrotnie wygłosi ostatnio zaofiarowaną cenę i uprzedzi obecnych, że po upływie 5 minut dalsze postąpienia nie będą przyjęte; po tym czasie zamknie licytację i wymieni osobę licytanta, który zaofiarował najwyższą cenę. Po zamknięciu licytacji notarjusz prowadzący licytację, zapyta zainteresowanych, jakie mają zarzuty przeciwko przyjęciu najwyżej zaofiarowanej ceny oraz sposobowi przeprowadzenia licytacji. Zgłoszone zarzuty należy wciągnąć do protokółu. W przypadku uwzględnienia zarzutów notarjusz wezwie ponownie do ponownego licytowania.

Po skończonej licytacji notarjusz przesyła akta licytacyjne właściwemu sądowi celem udzielenia przybicia. Sąd obowiązany jest wydać postanowienie o przybiciu najpóźniej w ciągu tygodnia od dnia otrzymania aktów.

Jeżeli na licytacji nikt nie przystąpił do licytowania lub żadnemu z licytujących nie udzielono przybicia, albo też jeżeli osoba, której udzielono przybicia nie wykonała warunków licytacyjnych, odbędzie się druga licytacja. Jeżeli na drugiej licytacji nie dojdzie do sprzedaży nieruchomości, Bank ma prawo przejąć nieruchomość na własność za sumę wywołania ustaloną na drugiej licytacji. Wniosek o przejęcie nieruchomości winien Bank złożyć sądowi właściwemu dla danej nieruchomości w ciągu trzech tygodni od terminu drugiej licytacji pod rygorem utraty prawa do przejęcia nieruchomości. Sąd udzieli przybicia Bankowi pod warunkami, pod jakiemi nieruchomość wystawiona była na drugiej licytacji.

Jeżeli po drugiej licytacji Bank nie przejął nieruchomości na własność, egzekucja ulega umorzeniu i nowa egzekucja z tej nieruchomości może być wszczęta przez Bank dopiero po upływie sześciu miesięcy.

W ciągu dni 7 od dnia przybicia, każdy, kto według ogólnych przepisów jest uprawniony do uczestniczenia w licytacji, może zaofiarować za nieruchomość cenę przynajmniej o jedną czwartą wyższą od ceny, której przybicie nastąpiło. Zgłaszający zaofiarowanie wyższej ceny (nadlicytant) winien złożyć jednocześnie w Banku rękojmię o $^1/_5$ wyższą od rękojmi, oznaczonej dla licytacji. Od złożenia rękojmi są zwolnione tylko Skarb Państwa i Państwowy Bank Rolny.

Bank wzywa na oznaczony termin przez wskazanego przez siebie n o t a r j u s z a licytanta, który uzyskał przybicie i nadlicytanta. Przybicie ostateczne udzielone będzie temu, kto zaofiaruję cenę wyższą. Wskutek udzielenia tego przybicia przestaje obowiązywać przybicie poprzednie.

Po uprawomocnieniu się przybicia oraz po wykonaniu warunków licytacji i złożeniu dowodu uiszczenia opłat stemplowych i komunalnych od przeniesienia prawa własności do nieruchomości, sąd na wniosek nabywcy lub Banku wyda postanowienie o przysądzeniu własności w ciągu dni 14 od złożenia wniosku o przysądzeniu. Postanowienie o przysądzeniu własności jest tytułem do wpisu prawa własności w księdze hipotecznej (gruntowej) na rzecz nabywcy, bądź na wniosek nabywcy, bądź na pisemny wniosek Banku, oraz tytułem egzekucyjnym do wprowadzenia nabywcy w posiadanie nieruchomości.

Z sumy uzyskanej z licytacji Bank potrąca swoją należność i koszty egzekucyjne, a resztę składa do depozytu sądu właściwego dla nieruchomości celem dokonania podziału.

Postanowienia o przysądzeniu własności wraz z planem podziału są tytułem do wykreślenia w księdze hipotecznej (gruntowej) bądź na wniosek nabywcy, bądź na pisemny Banku praw, które według planu podziału hipotecznie wygasły.

Postanowienie o przysądzeniu własności nieruchomości Bankowi zostanie ujawnione w hipotece; wykreślenie odnośnych wpisów nastąpi na pisemny wniosek Banku. Umorzenie pożyczki Banku częściowe lub całkowite i wykreślenie z wykazu hipotecznego zależy od uznania Banku.

Przepisy o kosztach egzekucyjnych oraz o t a k s i e d l a n o t a r j u s z ó w, prowadzących licytację, wyda Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrami Skarbu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych.

Omówione rozporządzenie wchodzi w życie dnia 10 listopada 1932 r.

Zmiany w X tomie.

W Nr. 91 Dziennika Ustaw, poz. 772, ogłoszono następujące rozporządzenie Prezydenta Rzplitej:

Do art. 1259 tomu X cz. I Zwodu Praw dodaje się uwagę drugą o następującem brzmieniu:

„Wszelkie roszczenia do osób prawnych oraz instytucyj kredytowych z tytułu zobowiązań bezterminowych lub płatnych za okazaniem, gasną, jeżeli nie zażądano zapłaty w terminie dziesięciu lat od chwili gdy te osoby, lub instytucje przestały istnieć. W ten sposób gasną również roszczenia z tytułu wyżej wymienionych zobowiązań, zaciągniętych przez zwinięte oddziały instytucyj kredytowych istniejących, przyczem termin przedawnienia biegnie od daty zwinięcia oddziału".

Art. 1549 tomu X cz.I Zwodu Praw otrzymuje brzmienie następujące:

„Umowa ustaje, jeżeli od terminu wyznaczonego do ukończenia jej działania, upłynęło dziesięcioletnie przedawnienie i sprawy z umowy nie wytoczono, lub jeżeli po wytoczeniu nie popierano sprawy w urzędzie w ciągu 10 lat. Przedawnienie ziemskie zobowiązań bezterminowych i płatnych za okazaniem biegnie od dnia, kiedy zażądano zapłaty z takiego zobowiązania".

Uprawnienia egzekucyjne instytucji kredytu długoterminowego.

Udział notarjuszów w postępowaniu.

Nr. 94 Dziennika Ustaw ogłoszono pod poz. 812 rozporządzenie Prezydenta Rzplitej o uprawnieniach niektórych towarzystw kredytowych ziemskich i miejskich oraz banków hipotecznych przy przeprowadzaniu egzekucji z nieruchomości.

Podstawowe przepisy tego rozporządzenia są następujące:

Instytucje kredytu długoterminowego — towarzystwa kredytowe ziemskie i miejskie oraz banki hipoteczne, uprawnione do statutowej działalności w okręgach sądów apelacyjnych w Toruniu, Poznaniu, Katowicach, Lwowie i Krakowie, mogą prowadzić egzekucję z nieruchomości, położonych w okręgach tych sądów, przez przymusową ich sprzedaż według postanowień omawianego rozporządzenia.

Egzekucja jest dopuszczalna tylko celem zrealizowania zahipotekowanych na egzekwowanej nieruchomości wierzytelności, stanowiących zabezpieczenie listów zastawnych i obligacyj, emitowanych przez towarzystwa i banki hipoteczne.

Decyzje o wszczęciu egzekucji wydaje dyrekcja instytucji w drodze uchwały. Przed powzięciem decyzji instytucja wezwie dłużnika, aby zapłacił żądaną należność instytucji w ciągu dni trzydziestu od daty doręczenia mu wezwania pod rygorem wszczęcia egzekucji.

Po upływie terminu do zapłaty wszczęcie egzekucji będzie na pisemny wniosek instytucji ujawnione w formie ostrzeżenia (adnotacji) o wszczęciu egzekucji.

Po powzięciu decyzji, wszczynającej egzekucję z nieruchomości, instytucja kredytu długoterminowego wysyła delegata na grunt celem sporządzenia opisu nieruchomości. Do opisu powinien być dołączony wyciąg kastastralny.

Dyrekcja instytucji ogłasza następnie obwieszczenie o licytacji, która może się odbyć dopiero po upływie czterech miesięcy, licząc od dnia powzięcia przez dyrekcję decyzji o wszczęciu egzekucji.

Licytacja odbędzie się u notarjusza, mającego siedzibę bądź w miejscowości, w której prowadzi się księgę hipoteczną danej nieruchomości, bądź w miejscowości będącej siedzibą dyrekcji instytucji. Wybór służy dyrekcji instytucji.

Nieruchomość sprzedawana jest na podstawie wykazu hipotecznego. Inwentarz żywy i martwy, stanowiący z mocy ustaw powszechnych przynależność nieruchomości, uważa się za sprzedawany łącznie z nieruchomością.

Cena wywołania wynosi sumę na jaką nieruchomość została oszacowana przy udzieleniu pożyczki przez instytucję. W przypadku, gdy przynależność nie była przedmiotem oszacowania przy udzieleniu pożyczki, należy ją dodatkowo oszacować. Cena wywołania w żadnym razie nie może być niższą, niż suma należności uprzywilejowanych, nieumorzonej pożyczki instytucji, z dodaniem wszelkich zaległości i pretensji instytucji oraz ciężarów ją poprzedzających i kosztów egzekucyjnych.

Niezależnie od ceny kupna nabywca przejmuje na siebie zaspokojenie wszelkich należności i ciężarów, przywiązanych do gruntu, o ile służy im pierwszeństwo przed pożyczką instytucji i o ile z uzyskanej ceny kupna nie zostaną zaspokojone.

Przystępujący do licytowania obowiązany jest złożyć w kasie instytucji kredytu długoterminowego rękojmię w wysokości, oznaczonej przez dyrekcję instytucji.

Osoby, które wedle przepisów prawa są zwolnione od składania rękojmi w sądowem postępowaniu egzekucyjnem z nieruchomości, nie mają obowiązku składania rękojmi.

Licytant, któremu udzielone zostało przybicie (nabywca) przez sąd egzekucyjny, złożyć ma cenę zaofiarowaną w sądzie egzekucyjnym najpóźniej do dni czternastu po uprawomocnieniu się postanowienia o przybiciu z potrąceniem rękojmi. Nabywca obowiązany jest prócz ceny zaofiarowanej uiścić odsetki prawne za czas od dnia przybicia do dnia zapłaty ceny.

Z przypadającej do wniesienia ceny zaofiarowanej, nabywca może potrącić i zatrzymać do czasu podziału bez procentu własną niesporną wierzytelność hipoteczną, oraz wierzytelność każdego wierzyciela, który na to wyrazi zgodę, o ile wierzytelności te mieszczą się w cenie nabycia.

Jeżeli nabywca nie zapłacił ceny w terminie, traci rękojmię, a jego prawa i obowiązki, wynikające z przybicia, wygasają. Dyrekcja instytucji może w tym przypadku zgłosić wniosek w sądzie egzekucyjnym o uznanie sprzedaży za niedoszłą do skutku.

Własność sprzedanej nieruchomości przechodzi przez przybicie na nabywcę.

Licytacja odbywa się publicznie przed notarjuszem, wyznaczonym przez dyrekcję instytucji w obecności delegata dyrekcji instytucji.

Po wywołaniu sprawy notarjusz poda do wiadomości: 1) przedmiot licytacji, 2) cenę wywołania, 3) sumę rękojmi, 4) treść warunków licytacyjnych.

Akta postępowania egzekucyjnego można przeglądać aż do chwili rozpoczęcia licytowania. Notarjusz na żądanie udziela potrzebnych wyjaśnień faktycznych.

Przedmiotem licytacji jest to, co w chwili licytacji jest objęte zajęciem. Notarjusz podaje do wiadomości zmiany, jakie wedle aktów zaszły od chwili zajęcia.

Jeżeli licytacyjnie ma być sprzedanych kilka nieruchomości lub kilka części tej samej nieruchomości, delegat instytucji wskaże porządek, w jakim licytacja poszczególnych nieruchomości lub części ma być przeprowadzona.

Wezwanie do licytowania następuje po upływie pół godziny od wywołania. Stawienie się jednego licytanta wystarcza do odbycia licytacji, byleby on ofiarował sumę wywołania.

Licytowanie odbywa się ustnie. W licytowaniu nie mogą uczestniczyć: sędzia egzekucyjny, notarjusz, dłużnik, pierwszy nabywca, który nie złożył zaofiarowanej ceny, wreszcie osoby, które mogą nieruchomość nabyć na licytacji sądowej tylko za zezwoleniem władzy, a tego zezwolenia nie przedstawiły.

Zgłaszający się do licytowania imieniem innej osoby, winien złożyć pełnomocnictwo, udzielone mu dokumentem publicznym lub publicznie uwierzytelnionym. Dla adwokata wystarczy pełnomocnictwo z podpisem przezeń uwierzytelnionym.

Postąpienie nie może wynosić mniej niż 1/2 proc. ceny wywołania z zaokrągleniem wzwyż do sumy złotych, podzielnych przez dziesięć, w każdym jednak razie wystarczy postąpienie o 100 złotych.

Notarjusz ogłosi zamknięcie licytacji, jeżeli po dwukrotnem ogłoszeniu ostatniej zaofiarowanej ceny oraz wezwania do podawania postąpień, tu-

dzież po ostrzeżeniu, że licytacja zostanie zamknięta, przez dziesięć minut nie podano postąpienia.

Po skończeniu licytacji notarjusz zapytuje interesowanych, czy i jakie mają zarzuty przeciwko przyjęciu najwyższej ofiarowanej ceny. Zarzuty te oraz zarzuty przeciw prowadzeniu licytacji wciąga się do protokółu.

Protokół z odbycia licytacji winien być podpisany przez notarjusza.

Jeżeli żadnemu z licytujących nie zostanie udzielone przybicie, dyrekcja instytucji wyznaczy na nowo licytację. Licytacja ta, co do skutków swych, będzie miała znaczenie pierwszej licytacji.

Jeżeli na licytacji w ciągu pięciu minut od wezwania do licytowania nikt nie przystąpił do licytowania, dyrekcja instytucji wyznacza termin drugiej licytacji, która nie może się odbyć przed upływem dwóch miesięcy po niedojściu do skutku pierwszej licytacji.

Cenę wywołania na drugiej licytacji stanowić będzie ustalony przez dyrekcję instytucji zniżony szacunek nieruchomości, to jest suma, odpowiadająca co najmniej niespłaconej pożyczce instytucji, z doliczeniem wszelkich zaległości, kosztów egzekucji oraz należności uprzywilejowanych i ciężarów, poprzedzających pożyczkę instytucji.

Jeżeli na drugiej licytacji nie zaofiarowano żadnej ceny lub żadnemu z licytantów nie udzielono przybicia instytucja ma prawo w ciągu dni czternastu po licytacji lub po doręczeniu prawomocnej decyzji, odmawiającej przybicia, oświadczyć, że chce tę nieruchomość nabyć na własność. Ofiarowana suma nie może może być niższa od ceny wywołania przy drugiej licytacji. Instytucja nie ma obowiązku złożenia rękojmi.

Jeżeli na drugiej licytacji nie doszło do sprzedaży nieruchomości, a także nie doszło do objęcia jej na własność przez instytucję, egzekucja ulega umorzeniu, a nowa egzekucja z tej nieruchomości przez przymusową sprzedaż może być wszczęta przez instytucję dopiero po upływie sześciu miesięcy od umorzenia poprzedniej.

Instytucja ma prawo każdego czasu, aż do ogłoszenia zamknięcia licytacji, egzekucję wstrzymać lub odroczyć termin licytacyjny. Na żądanie innych osób może nastąpić odroczenie terminu, lub zawieszenie postępowania licytacyjnego, tylko na podstawie wykonalnego wyroku sądowego. W trybie tymczasowego zarządzenia lub zabezpieczenia powództwa może sąd zawiesić postępowanie egzekucyjne tylko za uprzedniem złożeniem przez wnioskodawcę rękojmi w sumie, równającej się przynajmniej rękojmi, wymaganej od licytantów.

Po ukończeniu licytacji lub po złożeniu ze strony instytucji oświadczenia, że chce nieruchomość nabyć na własność ,notarjusz przesyła akta licytacyjne sądowi właściwemu wedle ustaw powszechnych do przeprowadzenia egzekucji z tej nieruchomości (sąd egzekucyjny) celem udzielenia przybicia.

Sąd obowiązany jest powziąć postanowienie o przybiciu w ciągu dni siedmiu, licząc od dnia, w którym otrzymał akta. Sąd udziela przybicia licytującemu, który zaofiarował najwyższą cenę.

Sąd z urzędu odmawia przybicia z powodu pogwałcenia prawa, zaszłego w czasie licytacji, a mającego istotne znaczenie dla wyniku licytacji.

Egzekucje sądowe wszczęte przed wejściem w życie omawianego rozporządzenia mogą instytucje przeprowadzić wedle przepisów omawianego rozporządzenia, o ile jeszcze nie zostało udzielone przybicie.

Skutki zajęcia w okręgach sądów apelacyjnych w Toruniu i Poznaniu oraz sądu okręgowego w Katowicach, liczą się od chwili zajęcia, dokonanego w sądowej egzekucji z nieruchomości przez licytację lub przymusowy zarząd, o ile został wprowadzony wcześniej, i trwają aż do czasu wszczęcia egzekucji przez instytucję.

Przejęcie egzekucji przez instytucję nie stoi na przeszkodzie dalszemu prowadzeniu egzekucji sądowej przez innych wierzycieli, którzy przedtem do postępowania egzekucyjnego przystąpili.

Jeżeli w ciągu dwóch miesięcy po terminie płatności należności instytucji, dłużnik w całości jej nie uiści, dyrekcja instytucji obowiązana jest wszcząć egzekucję w trybie omawianego rozporządzenia. Rozpoczęcie egzekucji w tym trybie może być odroczone, bądź wszczęta egzekucja może być zawieszona (wstrzymana), jedynie na mocy specjalnej uchwały dyrekcji w razie, jeżeli dyrekcja udziela dłużnikowi terminu ulgowego w zapłacie danej należności, bądź postanawia wszcząć egzekucję w innej drodze, przewidzianej przez statut instytucji.

Przepisy statutów (ustaw) instytucyj, sprzeczne z przepisami omawianego rozporządzenia tracą moc. Żadne uchwały ogólnych zebrań instytucyj ani zmiany ich statutów nie są potrzebne.

Przepisy o taksie notarjuszów, prowadzących licytację, wyda Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Skarbu w drodze rozporządzenia.

Omawiane rozporządzenie weszło w życie dnia 29 października r. b. i ma zastosowanie również do ściągania należności, powstałych przed jego wejściem w życie.

Konwersja zaległości od pożyczek Towarzystw Kredytowych.

Bezwarunkowe ujawnianie konwersji czystym wpisem.

W Nr. 94 Dziennika Ustaw pod poz. 810 ogłoszono rozporządzenie Prezydenta Rzplitej o pierwszeństwie hipotecznem i konwersji zaległości od pożyczek instytucyj kredytu długoterminowego, którego istotne postanowienia są następujące:

Należności instytucji kredytu długoterminowego od pożyczek, zabezpieczających listy zastawne bądź obligacje, powstałe do dnia 29 października 1932 r. z tytułu rat umorzeniowych, odsetek, opłat administracyjnych, podatków przejętych przez dłużnika do zapłaty, odsetek zwłoki i kosztów egzekucyjnych, bieżące, odroczone w drodze ulgi, oraz zaległe, posiadają bez względu na termin ich płatności, pierwszeństwo hipoteczne równe z kapitałem pożyczki i nie ulegają przedawnieniu.

Należności od pożyczek powstać mogące po dniu 29 października 1932 r. posiadać będą pierwszeństwo hipoteczne równe z kapitałem w granicach określonych przez przepisy prawa powszechnego i statutów (ustaw) instytucji kredytu długoterminowego.

Instytucja kredytu długoterminowego ma prawo, nawet w przypadku odmiennych postanowień statutu lub umów, bez zgody dłużnika i niższych wierzycieli, skonwertować w całości lub w części wymienione należności na pożyczkę dodatkową długoterminową w gotowiźnie bądź za zgodą Ministra Skarbu w listach zastawnych lub obligacjach, opiewającą na sumę równą sumie rzeczo-

nych należności. Tej dodatkowej pożyczce wraz z jej należnościami ubocznemi będzie przysługiwało pierwszeństwo hipoteczne równe z pożyczką, z której powstały skonwertowane należności. Emitowanie przez instytucje kredytu długoterminowego listów zastawnych lub obligacji na podstawie dodatkowych pożyczek gotówkowych wymaga zgody Ministra Skarbu. Pożyczka dodatkowa może opiewać na walutę polską bądź też na walutę, lub waluty, w których były wyrażone należności konwertowane.

Przepisy i uprawnienia szczególne instytucji kredytu długoterminowego, dotyczące egzekucyj należności z tytułu długoterminowych pożyczek, udzielonych przez te instytucje, stosują się również i do pożyczek udzielonych na mocy omawianego rozporządzenia.

Prawo dokonywania rzeczonej konwersji będzie przysługiwało tylko tym instytucjom kredytu długoterminowego, którym udzieli odpowiedniego zezwolenia Minister Skarbu postawieniem, ogłoszonem w Monitorze Polskim.

Towarzystwo Kredytowe Ziemskie w Warszawie ma prawo, na mocy uchwały swego ogólnego zebrania władz, zatwierdzonej przez Ministra Skarbu postanowieniem ogłoszonem w Monitorze Polskim, skapitalizować i skonwertować ,bez zgody dłużników i niższych wierzycieli, opłaty, na których oparte są obligacje, przewidziane w art. 263 jego ustawy — na oprocentowane pożyczki dodatkowe w gotowiźnie lub w listach zastawnych, odpowiadającym warunkom wymienionym w art. 2 omawianego rozporządzenia, z tem, że pożyczkom tym wraz z ich należytościami ubocznemi przysługiwać będzie pierwszeństwo hipoteczne równe z innemi pożyczkami Towarzystwa, ciążącemi na tychże dobrach, oraz z tem, że konwersja ta nie będzie uchybiać prawu Towarzystwa do zabezpieczenia i pobierania opłat administracyjnych, ustawą Towarzystwa przewidzianych.

W y d z i a ł y h i p o t e c z n e, dokonywują rzeczonych konwersji na jednostronny wniosek instytucji albo na wniosek dłużnika za pisemną zgodą instytucji.

Wpisy o toczącem się postępowaniu, o ogłoszeniu spadku wakującego, o ograniczeniu zdolności właściciela nieruchomości do działań prawnych, o wszczęciu sporu co do własności nieruchomości bądź co do pożyczki, od której powstały należności na rzecz instytucji, ani żadne inne przeszkody, wynikające z treści księgi hipotecznej nie tamują ujawnienia konwersji czystym wpisem.

Koszty konwersji obciążają dłużników.

Spłata uciążliwych zobowiązań.

Obniżenie taks oraz opłat stemplowych i hipotecznych.

Ustawa z dnia 12 marca 1932 r. —(Dz. Ust. Nr. 25, poz. 221) o ułatwieniu spłaty uciążliwych zobowiązań, obciążających gospodarstwa rolne, dopuszczająca przeprowadzenie parcelacji na oddłużenie na zasadach ulgowych (ze zwolnieniem od niektórych rygorów ustawy o wykonaniu reformy rolnej) została uzupełniona przez rozporządzenie Prezydenta Rzplitej, ogłoszone w Nr. 94 Dziennika Ustaw pod poz. 816.

Rzeczone rozporządzenie dopuszcza dalsze odstępstwa od postanowień ustawy o wykonaniu reformy rolnej przy przeprowadzaniu parcelacji na zasadach ustawy o ułatwianiu spłaty uciążliwych zobowiązań, a mianowicie: nie będzie wymagane przestrzeganie kolejności nabywców, przewidzianej w art. 51 i 53 ustawy o wykonaniu reformy rolnej; decyzje, zatwierdzające projekt parcelacji oraz wykazy nabywców (cz. 3 art. 65 ustawy o wykonaniu reformy rolnej), będą ostateczne; nie będą stosowane ograniczenia co do wysokości ceny sprzedażnej przy parcelacji (art. 71 ustawy o wykonaniu reformy rolnej); nie będą wymagane zezwolenia urzędów ziemskich na parcelację (cz. 1 art. 65 ustawy o wykonaniu reformy rolnej), a zaświadczenia, wydawane przez wojewodów (art. 1 i 2 ustawy), zastąpią zezwolenia urzędów ziemskich, w szczególności stanowić będą podstawę do u j a w n i e n i a w k s i ę g a c h h i p o t e c z n y c h (g r u n t o w y c h) o s t r z e ż e ń o w s z c z ę c i u p a r c e l a c j i w myśl ustawy z dnia 13 lutego 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 95).

W dalszym ciągu nowela stanowi o obniżeniu taks (pisarskiej i notarjalnej) oraz opłat stemplowych i hipotecznych.

Przy parcelacji prowadzonej z zastosowaniem omawianej ustawy:

o p ł a t y w p o s t ę p o w a n i u h i p o t e c z n e m o r a z s t a w k i w y n a g r o d z e n i a, u s t a l o n e w t a k s a c h d l a p i s a r z y h i p o t e c z n y c h i n o t a r j u s z ó w, u l e g a j ą o b n i ż e n i u o 50%;

o p ł a t a s t e m p l o w a od pism stanowiących tytuł przejścia własności (art. 52 i 58 ustawy o opłatach stemplowych) wynosić będzie 1% dla gospodarstw powstałych w wyniku tej parcelacji, których obszar nie przekroczy 60 wzgl. 75 ha (cz. 2 art. 60 ustawy o wykonaniu reformy rolnej), dla pozostałych gospodarstw opłata ta wynosić będzie 2%, przyczem opłaty stemplowe według wymienionych stawek ulgowych będą stosowane jedynie w przypadkach sporządzenia najpóźniej do końca 1933 r. pisma, stanowiącego tytuł przejścia własności.

Rozporządzenia

z mocą ustawy.

Niezmierna obfitość ostatnich numerów Dziennika Ustaw tłomaczy się tem, że upoważnienie Prezydenta Rzplitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy, oparte na ustawie z dnia 17 marca 1932 r. (Dz. Ust. Nr. 22, poz. 165) wygasło z dniem zwołania Sejmu na sesję zwyczajną. Jak wiadomo, w myśl art. 25 Konstytucji Sejm musi być zwołany koniecznie na sesję zwyczajną (budżetową) w październiku, a więc najpóźniej dnia 31 października.

Przypomnieć jednak należy, że wymieniona ustawa z dnia 17 marca 1932 r. upoważnia Prezydenta Rzplitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy „w zakresie organizacji administracji publicznej“ w terminie do dnia 31 grudnia 1934 roku. W tym więc tylko zakresie, a więc wydatnie ograniczonym, Dziennik Ustaw przynosić będzie nadal rozporządzenia z mocą ustawy.

Taksa pisarska.

W Nr. 92 Dziennika Ustaw pod poz. 801 ogłoszono rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości, stanowiące co następuje: „Sądowe opłaty w postępowaniu hipotecznem i stawki wynagrodzenia pisarzy hipotecznych za czynności związane ze sprzedażą działek przy parcelacji, dokonywanej na mocy ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1, poz. 1) obniża się o 50% norm podanych w poprzednich taksach z tem jednak zastrzeżeniem, że opłata, bądź wynagrodzenie za daną czynnośc przy parcelacji gruntów państwowych i Państwowego Banku Rolnego nie może przekraczać trzykrotnej najniższej stawki, ustanowionej za tę czynność“.

Powyższe rozporządzenie wchodzi w życie dnia 6 listopada b. r.

Najwyższy Trybunał Administracyjny.

W Nr. 94 Dziennika Ustaw, pod poz. 806, ogłoszono rozporządzenie Prezydenta Rzpltej z dnia 27 października 1932 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym.

Rozporządzenie to, które przypadło na dziesięciolecie naszego administracyjnego sądu kasacyjnego i które zastępuje wszelkie dotychczasowe przepisy o N. T. A. (zaczyna obowiązywać dnia 15 listopada r. b.) omówimy w następnym numerze.

Prawo o stowarzyszeniach.

W Nr. 94 Dziennika Ustaw, pod poz. 808, ogłoszono jednolite dla całego obszaru Państwa prawo o stowarzyszeniach, które wchodzi w życie dnia 1 stycznia 1933 roku. Ze względu na fundamentalne znaczenie prawa tego dla życia społeczno-organizacyjnego omówimy je obszernie w następnym numerze pisma.

Ochrona drobnych dzierżawców rolnych.

W myśl rozporządzenia Prezydenta Rzplitej (Dz. Ust. Nr. 91, poz. 775) moc obowiązującą ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. w sprawie ochrony drobnych dzierżawców rolnych (Dz. Ust. Nr. 64, poz. 507) przedłużono do dnia 1 października 1938 roku.

Równocześnie (Dz. Ust. Nr. 91, poz. 776) uzupełniono ustawę z dnia 18 marca 1932 r. o wykupie gruntów, podlegających ustawie w przedmiocie ochrony drobnych dzierżawców rolnych (Dz. Ust. Nr. 30, poz. 307).

Sprawy agrarne.

W Nr. 92 Dziennika Ustaw pod poz. 793, 794, 795 i 796 ogłoszono cztery rozporządzenia Ministra Rolnictwa i RR., wprowadzające pewne zmiany, przeważnie natury kompetencyjnej, do dawniej wydanych rozporządzeń z dziedziny prawodawstwa agrarnego.

Przepisy leśne.

W Nr. 91 Dziennika Ustaw pod poz. 778 ogłoszono obszerną nowelę do rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 27 czerwca 1927 r. o zagospodarowaniu lasów, niestanowiących własności Państwa (Dz. Ust. Nr. 57, poz. 504) w brzmieniu poprzednich noweli.

Pomoc finansowa dla instytucji kredytowych.

Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej, ogłoszone w № 94 Dziennika Ustaw, poz. 815, upoważnia Ministra Skarbu do udzielania na określonych w rozporządzeniu zasadach pomocy finansowej instytucjom kredytowym w związku z ogólnem położeniem gospodarczem.

W razie, gdyby pomoc ta wyrażała się w przejęciu części kapitału akcyjnego przez Skarb Państwa, to spłata przez spółkę udziału Skarbu odbywać się może na zasadach, ustalonych w art. 5 (drogą obniżenia kapitału) ze zwolnieniem od niektórych rygorów prawa akcyjnego, odnoszących się do zabezpieczenia interesów wierzycieli.

Likwidacja mienia b. rosyjskich osób prawnych.

Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dnia 21 października 1932 r. (Dz. Ust. Nr. 91, poz. 770) wprowadza liczne zmiany do rozporządzenia z dnia 22 marca 1928 roku o likwidacji mienia byłych rosyjskich osób prawnych (Dz. Ust. Nr. 38, poz. 377).

Dobra skonfiskowane przez b. rządy zaborcze.

Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej (Dz. Ust. Nr. 91, poz. 771) nowelizuje niektóre postanowienia ustawy z dnia 18 marca 1932 r. o dobrach skonfiskowanych przez byłe rządy zaborcze uczestnikom walk o niepodległość (Dz. Ust. Nr. 24, poz. 189).

Czwarta nowela do prawa o ustroju sądów.

W Nr. 86 Dziennika Ustaw, pod poz. 734, ogłoszono czwartą już z kolei nowelę do prawa o ustroju sądów powszechnych, która zaczęła obowiązywać z dniem 1 listopada r. b.

Tym razem zmiany są mniejszej wagi. Najważniejsze jest to, że w myśl noweli wszystkich sędziów mianuje Prezydent Rzplitej w jednakowym trybie, a mianowicie na wniosek Ministra Sprewiedliwości w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów. To samo dotyczy prokuratorów wszelkich stopni, z wyjątkiem podprokuratorów okręgowych, których mianuje, jak i dotychczas, sam Minister Sprawiedliwości.

Aplikacja sądowa.

W № 95 Dziennika Ustaw pod poz. 825 ogłoszono rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości o aplikantach sądowych i asesorach sądowych.

Jak wiadomo, w myśl art. 258 prawa o ustroju sądów powszechnych aplikacja sądowa trwa trzy lata, przyczem prezes właściwego Sądu Apelacyjnego może wliczyć do tego trzechlecia nie więcej niż jeden rok aplikacji pozasądowej u adwokata, notarjusza lub w Prokuratorji Generalnej, albo referendarskiej służby prawniczej lub w charakterze asystenta w sądownictwie wojskowem.

Otóż rzeczone rozporządzenie stanowi, że aplikant powinien pracować ½ roku w sądzie grodzkim, a pozostałe 1½ roku w sądownictwie cywilnem i hipotece.

Aplikanci Prokuratorji Generalnej, delegowani na roczną aplikację sądową, powinni być zatrudnieni 3 miesiące w sądownictwie karnem, 2 miesiące w hipotece, pozostałe zaś 7 miesięcy w sądownictwie cywilnem.

Sąd Grodzki w Warszawie.

Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości (Dz. Ust. Nr. 95, poz. 826) z dniem 1 listopada r. b. zniesiony został Sąd Grodzki na Pradze w Warszawie i terytorjum tego sądu włączone zostało do okręgu Sądu Grodzkiego w Warszawie.

W ten sposób cały obszar administracyjny m. st. Warszawy należy obecnie do właściwości terytorjalnej jednego sądu grodzkiego.

Amnestja.

Dla upamiętnienia wprowadzenia jednolitego Kodeksu Karnego ogłoszono rozporządzenie Prezydenta Rzpltej o amnestji (Dz. Ust. Nr. 91 poz. 782), ktore między innemi nakazuje puścić w niepamięć wszystkie wykroczenia, popełnione przed dniem 26 października r. b.

Kodeks karny wojskowy.

Nowy Kodeks karny wojskowy (Dz. Ust. Nr. 91, poz. 765), dostosowany do postanowień jednolitego Kodeksu Karnego powszechnego, wchodzi w życie łącznie z przepisami wprowadzającemi (poz. 766) dnia 1 stycznia 1933 roku.

Nowela do ustawy o podatku dochodowym.

W Nr. 91 Dziennika Ustaw, poz. 767, ogłoszono rozporządzenie Prezydenta Rzplitej, wprowadzające pewne zmiany do ustawy o podatku dochodowym. Główna zmiana idzie w kierunku rozszerzenia kompetencji odwoławczej instancji skarbowej (komisji odwoławczej), która w myśl omawianej noweli może, wbrew ogólnej zasadzie procedury odwoławczej, zwrócić sprawę pierwszej instancji celem podwyższenia podatku, chociażby od wymiaru pierwotnego odwołał się tylko sam zainteresowany płatnik.

Oszczędności w samorządach.

W № 91 Dziennika Ustaw, poz. 777, ogłoszono rozporządzenie Prezydenta Rzplitej w sprawie obniżenia kosztów administracji komunalnej, nakazujące obniżenie wydatków Związków samorządowych w r. 1932|33 o 20 — 25% w porównaniu z kosztami faktycznemi w roku 1930|31 i powołujące w tym celu komunalne komisje oszczędnościowe, złożone z przedstawicieli władz administracyjnych, samorządu gospodarczego i wyznaczonych obywateli (płatników podatkowych).

Egzekucja do majątku komunalnego.

Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej o dochodzeniu roszczeń pieniężnych i egzekucji należności pieniężnych, opartych na tytułach prywatno-prawnych, przypadających od związków komunalnych (Dz. Ust. № 94, poz. 809), obowiązujące od dnia 29 października r. b., dopuszcza dochodzenie pretensji prywatno - prawnych do związków komunalnych przez władze nadzorcze, które uznają pretensję za bezporną (nie zamyka to oczywiście drogi sądowej) i ogranicza w rzeczonym zakresie możliwości egzekucyjne.

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych.

W № 94 Dziennika Ustaw, p. 813, ogłoszono rozporządzenie Prezydenta Rzplitej, zmieniające szereg postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 27 maja 1927 r. (Dz. Ust. № 46, poz. 410), kilkakrotnie już przedtem zmienianego, o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych.

Zakłady ubezpieczeń na Ziemiach Zachodnich.

Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej, ogłoszone w № 94 Dziennika Ustaw, poz. 811, a wchodzące w życie z dniem 1 grudnia 1932 r., nakazuje złączenie w jeden zakład istniejących na Ziemiach Zachodnich prawno - publicznych zakładów ubezpieczeń, a mianowicie: Krajowego Ubezpieczenia Ogniowego w Poznaniu i Pomorskiego Stowarzyszenia Ubezpieczeń w Toruniu. Statut dla nowego zjednoczonego zakładu wyda Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Związek Kas Chorych.

W № 94 Dziennika Ustaw, poz. 814, ogłoszono rozporządzenie Prezydenta Rzplitej, zmieniające niektóre postanowienia rozporządzenia z dnia 29 listopada 1930 r. (Dz. Ust. № 81, poz. 635) o organizacji i funkcjonowaniu instytucji ubezpieczeń społecznych. Nowe rozporządzenie wprowadza instytucję Związku Kas Chorych całego Państwa z siedzibą w Warszawie i nakazuje likwidację okręgowych związków Kas Chorych.

Izby Rolnicze.

W Nr. 94 Dziennika Ustaw pod poz. 817 ogłoszono obszerną nowelę do rozporządzenia o izbach rolniczych z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. Ust. Nr. 39, p. 385), stwarzające między innemi podstawy budżetowe dla instytucji samorządu rolniczego, których to podstaw świeżo tworzone izby rolnicze były pozbawione.

„Polska Poczta".

W Nr. 91 Dziennika Ustaw pod poz. 781 ogłoszono rozporządzenie Prezydenta Rzplitej, wprowadzające szereg zmian do rozporządzenia z dnia 22 marca 1928 r. o utworzenia przedsiębiorstwa „Polska Poczta. Telegraf i Telefon" (Dz. Ust Nr. 38, poz. 379).

Wyłączność nazwy „policja".

W myśl rozporządzenia Rady Ministrów (Dz. Ust. Nr. 92, poz. 792) dla organów, które używają nazwy „policja" i „policyjny", a którym nazwy te nie przysługują, ustala się nazwę „straż".

Broń i amunicja.

W № 94 Dziennika Ustaw, poz. 807, ogłoszono wchodzące w życie z dniem 1 stycznia 1933 r. prawo o broni, amunicji i materjałach wybuchowych. Prawo to reguluje handel bronią i amunicją (wymagane pozwolenie władzy) i zawiera przepisy o nabywaniu, posiadaniu i noszeniu broni w celach osobistych oraz o przywozie, wywozie, przesyłaniu i przewozie broni.

Wycofanie monet.

Z dniem 31 stycznia 1933 r. tracą moc prawnego świadka płatniczego będące obecnie w obiegu dwuzłotowe monety srebrne, (Dz. Ust. Nr. 92, poz. 798). Minister Skarbu ogłosił nowy wzór monety srebrnej wartości dwuch złotych (Dz. Ust. Nr. 92 poz. 799).

Granica morska Państwa.

W № 92 Dziennika Ustaw, poz. 789, ogłoszono rozporządzenie Prezydenta Rzplitej o granicy morskiej Państwa. Rozporządzenie ustala granicę wód terytorjalnych, ilustrując ją na załączonej mapce. Zatoka Pucka stanowi wody wewnętrzne Państwa.

PORADNIK.

KANCELARJA HIPOTECZNA W ZAMOŚCIU.

(e. p.) 1) Postępowanie Urzędu Skarbowego w podanym wypadku jest niesłuszne według bowiem art. 1 Ustawy z dnia 10. III r. b. o przejęciu egzekucji administracyjnej przez władze skarbowe oraz o postępowaniu egzekucyjnem władz skarbowych (Dz. U. Rz. P. Nr. 32 poz. 328) wszelka egzekucja administracyjna należy do tych władz, a wyjątek przewidziany w p. 6) art. 1 Rozp. Rady Ministrów o wyłączeniu z pod egzekucji administracyjnej (Dz. Ust. Nr. 62/32 poz. 581) w żadnym wypadku, zdaniem naszem, nie uzasadnia odmowy ściągnięcia grzywny, nałożonej przez Zwierzchność hipoteczną na opornego właściciela, niechcącego dopełnić czynności regulacyjnych. Wyjątek ten odnosi się tylko do postępowania cywilnego przed sądami grodzkimi, a w danym wypadku chodzi 1-o o postępowanie szczególne, hipoteczne, 2-o o ściągnięcie nałożonej grzywny, a nie o wykonanie wyroku. Z tych więc zasad radzimy odwołać się do Izby Skarbowej, jako 2-giej instancji, która niezawodnie decyzję Urzędu, jako niesłuszną, uchyli.

2) Sprawa ta wielokrotnie była na łamach naszego pisma omawiana i wszyscyśmy się zgodzili na jedno, mianowicie: gdy na kaucji zabezpieczone są subintabulando należności z hipotek sądowych to z chwilą, gdy wierzyciel kaucji zgadza się ją wykreślić, ulegają jednoczesnemu wykreśleniu i wszystkie obciążające ją subintabulaty, muszą bowiem one dzielić los wpisu głównego; gdy natomiast na kaucji ktoś zabezpieczył hipotekę umowną, to oczywiście w tym wypadku bez zgody subintabulowanego wierzyciela wpis główny wykreślonym być nie może. Słusznie przeto czynią te Hipoteki, które ostrzeżeń na kaucje nie przyjmują, a gdy interesowany w powołaniu się na art. 67 Instr. hipot. z 1819 roku takiego wpisu żąda, wydają w odpowiedzi decyzję odmowną. Unika się wówczas przykrości ze stroną, która wniósszy wysokie nieraz opłaty za ostrzeżenia pozostaje po wykresleniu kaucji przez jej wierzyciela bez miejsca hipotecznego, o czem dowiaduje się nieraz po upływie dłuższego czasu od momentu wykreślenia.

3) Wpis subhastacyjny może być wniesiony do wykazu nawet wówczas, gdyby żadnego wpisu o zasądzonej należności w dziale IV nie było. Wpis subhastacyjny zaznacza bowiem tylko, iż do danej nieruchomości skierowana została egzekucja, a ta może nastąpić, jak wiadomo, niekoniecznie za dług hipotekowany.

4) Jeśli notarjusz, urzędujący w Warszawie, wskutek zgody współwłaścicieli

nieruchomości w oparciu się na art. 827 p. 2 K. C. sprzeda z licytacji nieruchomość położoną np. w Lublinie, to czynność taka będzie niewątpliwie ważna. Opieramy się tutaj na następującem rozumowaniu: nieruchomości nie sprzedaje się w miejscu jej położenia, jak np. ruchomość, ale przed sądem, gdy więc obowiązujący K. C. pozwala na sprzedaż nieruchomości przed notarjuszem, to musimy zastosować w tym wypadku przepisy Ustawy Notarjalnej, które wyraźnie przewidują, że sprzedaż nieruchomości może nastąpić przed każdym notarjuszem w każdej części kraju urzędującym, nie może tylko notarjusz dla dokonania czynności wydalać się poza obręb swej właściwości terytorjalnej; gdyby więc w naszym przykładzie notarjusz warszawski wyjechał do Lublina i tam czynności quaestionis dokonał, to akt byłby bezwzględnie nieważny i nie byłby zatwierdzony przez Wydział.

5) Na pytanie, czy Urząd rozjemczy do spraw kredytowych małej własności rolnej (Dz. U. Nr. 72/32 poz. 653) na prawo obok ostrzeżeń i adnotacji hipotecznych, przewidzianych w art. 5 tego Rozp., wykreślać wpisy hipoteczne, w przypadkach, przewidzianych art. 11 tego Rozp., wobec braku judykatury w tej mierze odpowiadamy, jak następuje: orzeczenia prawomocne Urzędu wykonalne są jak wyroki sądowe (art. 14), skoro więc logicznie biorąc Urząd rozjemczy uzna dług za umorzony strona ma prawo żądać wykreślenia z hipoteki odpowiedniego wpisu.

6) Szacunek umowny decyduje od jakiej sumy ma się rozpocząć licytacja nieruchomości. Odpowiednia zmiana obowiązujących do niedawna przepisów u. p. c., odnosi się tylko do szacunku prawnego, a nie umownego.

ST. GOŁ. W BARANOWICZACH.

(e. a.) 1) W praktyce stosowanej na Ziemiach Wschodnich, pod rządem t. X. 26. Pr. Ros., jak również w Kongresówce pod rządem Kodeksu Napoleona, przyjęto uważać każde pełnomocnictwo za odwołalne, jakkolwiek strony mogą przewidzieć w umowach skutki odwołania i zabezpieczać je rygorami. O ile nam wiadomo, kwestja powyższa dochodziła do rozpoznania Sądu Najwyższego i była rozstrzygnięta w tym samym sensie.

Co się tyczy orzecznictwa Sądu Kasacyjnego francuskiego, to nie może ono być miarodajne nawet dla Kongresówki. gdyż we Francji obowiązuje inna procedura cywilna, która zawiera inne przepisy o pełnomocnictwach, tembardziej nie jest miarodajne orzecznictwo francuskie dla Ziem Wschodnich, albowiem tam obowiązuje nietylko inna procedura cywilna, ale i inne prawo cywilne, mające bardzo mało wspólnych cech z Kodeksem Cywilnym francuskim.

2) Art. 552 t. X Zb. Pr. Ros. jest umieszczony w oddziale siódmym tytułu II księgi drugiej powyższego tomu „o prawie rozrządzania oddzielnem od prawa własności“, i w związku z tem chyba nie pozostawia wątpliwości przepis tego artykułu, że przez wydanie plenipotencji „oddziela się“ prawo rozporządzania. Dalsza treść art. 542 będzie zrozumiałą w związku z art. 1388 i 1646, które stanowią, że nie może być ani sprzedana ani obciążona nieruchomość będąca pod zastrzeżeniem.

3) Niewywołanie nieruchomości do pierwiastkowej regulacji wbrew art. 140 przepisów hip. dla Ziem Wschodnich (D. U. 28 r. Nr. 53 poz. 510) może spowodować, zgodnie z art. 142 tychże przepisów, tylko grzywnę w razie niezastosowania się do wezwania pisarza hipotecznego; nieważność aktów własności w tych wypadkach nie jest przewidzianą, przeto sporządzenie aktów aljenacji takiej nieruchomości jest zupełnie możliwe.

4) Prawo nie zabrania dokonania przelewu praw (umowy dzierżawnej) przez oddzielny akt. Dla ważności cesji wobec tego nie jest konieczny nadpis na cedowanej umowie, ale w takim razie praktyczne względy nakazują doręczyć stronie przeciwnej urzędowe zawiadomienie (notarjalne wezwanie) o dokonaniu przelewu.

STAŁY CZYTENIK Z WŁOCŁAWKA.

(j. s.) Dziedzicami koniecznymi są: dzieci, rodzice i małżonek, część obowiązkową dla dzieci określa art. 913 K. C. dla rodziców — art. 746—749 K. C., a dla małżonka art. 231 — 235 K. C. P. Rodzeństwo nie ma części obowiązkowej, jak to wskazuje art. 916 K. C. łącznie z art. 231 — 235 K.C.P.

Wobec tego, jeżeli osoba rozporządziła swym majątkiem w ten sposób, że połowę swego majątku zapisała matce, a drugą połowę swej siostrze z pominięciem reszty swego rodzeństwa, to rozporządzenie takie jest całkowicie zgodne z przepisami Kodeku.

Najwłaściwszą formą rozporządzenia w tym wypadku jest testament.

POMOCNIKOWI Z PPOWINCJI.

(j. s.) 1) Art. 7 Ustawy z dn. 24/III 1920 r. o nabywaniu nieruchomości (Dz. Ust. Nr. 31/20 poz. 178) głosi, że nabycie nieruchomości przez obcokrajowca wbrew postanowieniem ustawy jest nieważne (to znaczy bez zezwolenia Rady Ministrów), i wobec tego nie można sporządzić bez zezwolenia Rady Ministrów aktu nabycia nieruchomości na imię obojga małżonków, gdy mąż posiada obywatelstwo polskie, a żona — amerykańskie, które przyjęła już po zamążpójściu, a tem samem w myśl art. 1 ustawy z dn. 20/I 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego (Dz. Ust. Nr. 7/20. poz. 44) utraciła obywatelstwo polskie.

Zezwolenie Rady Ministrów wymagane jest nie tylko w wypadku nabywania przez cudzoziemca całej nieruchomości, lecz również w razie nabywania części niepodzielnej.

2) W myśl punktu *a* art. 2 Rozporządzenia tymczasowego Rady Ministrów z dnia 1/IX 1919 r. normującego przenoszenie własności ziemskich (Dz. Ust. Nr. 78 z 1919 r. poz. 428), nie wymagają zezwolenia Urzędu Ziemskiego akty zbycia nieruchomości właściańskich (rustykalnych).

3) Akt, mocą którego dłużnik zgadza się zamienić ostrzeżenie z klauzul egzekucyjnych już zapisane na hipotece na czysty wpis długu, podlega opłacie 5 zł.

Jeśli żona dłużnika ma zabezpieczyć tę należność na swej własności, to należy, aby żona poręczyła za zobowiązanie męża i z tego tytułu zabezpieczyła tę należność na swojej nieruchomości, i wówczas od tego poręczenia jak i zabezpieczenia należeć się będzie opłata stemplowa w wysokości 5 zł.

KSIĄŻKI I CZASOPISMA.

Edward Muszalski, adwokat. **Prawo cywilne obowiązujące w b. Królestwie Kongresowem.** Prawo osobowe i familijne. Prawo rzeczowe. Zwięzły podręcznik, wydany nakładem Księgarni F. Hoesicka, Warszawa, 1932, str. 426. — Bardzo pożyteczna książka! Odda ona niezawodne usługi każdemu pracownikowi notarjatu i hipoteki, który pragnie usystematyzować sobie wiadomości z prawa cywilnego (w zakresie podanym w nagłówku), powiązać je z przepisami ustaw związkowych, a w szczególności licznych ustaw polskich, oraz orzecznictwem sądowem. Wartość omawianej pracy wydatnie podnosi bardzo dobry i przejrzysty układ, wzorowany na doskonałych podręcznikach francuskich.

Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny. Wyszedł z druku 4-ty zeszyt „Ruchu Prawniczego, Ekonomicznego i Socjologicznego“. Na treść zeszytu składają się artykuły: „O aktach prawnych wyrokowania według K. P. C.“ — Dr. J. K, Gidyński; „Bank Polski a współczesna sytuacja walutowa“ — Dr. H. Nowak; „Idea korporacyjna“ — X. Dr. A. Roszkowski. — Przegląd piśmiennictwa: 54 recezji i sprawozdań krytycznych z zakresu prawa, ekonomji i socjologji oraz bogata bibljografja odnośnej literatury polskiej i obcej. — Kronika ustawodawcza, — Sądownictwo: Przegląd orzecznictwa karnego i cywilnego Sądu Najwyższego dla wszystkich ziem polskich. Orzecznictwo Najwyższego Trybunału Administracyjnego. — Kronika gospodarcza, socjalna i samorządowa.

Orzecznictwo Sądów Polskich, sierpień, 1932. Wydawnictwo Księgarni F. Hoesicka.

Przegląd Prawa Handlowego, Nr. 7, 1932 r. Nakładem Księgarni F. Hoesicka.

INFORMATOR PRACOWNIKA.

Szukanie nowej posady w okresie wypowiedzenia.

Art. 30 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. Ust. Nr. 35, poz. 323, z 1928 r.) stanowi w pierwszych dwuch ustępach, co następuje:

Po wypowiedzeniu umowy o pracę przez jedną ze stron, pracownik powinien otrzymać na swoje żądanie stosowny czas w godzinach pracy w celu szukania nowej posady co najmniej w ilości trzech dni roboczych miesięcznie, a w gospodarstwach rolnych i leśnych oraz w związanych z niemi przedsiębiorstwach — w ilości sześciu dni za cały okres wypowiedzenia. Ustalenie czasu wolnego na szukanie nowej posady nastąpi w drodze porozumienia pracownika z pracodawcą.

W razie niedojścia do porozumienia decyduje obowodowy inspektor pracy, a do czasu tej decyzji pracownik ma prawo skorzystać z połowy czasu przysługującego mu z mocy artykułu niniejszego, w terminie, pozostawionym jego uznaniu, ale za uprzedniem zawiadomieniem pracodawcy przynajmniej na dwa dni naprzód.

Otóż w konkretnym stanie faktycznym pracownik nie stawił się do pracy w ciągu 3 dni w okresie wypowiedzenia, a gdy pracodawca uznał z tego powodu umowę o pracę za niezwłocznie rozwiązaną z winy pracownika, ten ostatni wystąpił na drogę sądową o pozostałe do końca okresu wypowiedzenia wynagrodzenie.

Od wyroku Sądu Okręgowego, jako odwoławczego, który roszczenie pracownika uwzględnił, założył pracodawca skargę kasacyjną. Sąd Najwyższy (sprawa Nr. *I. C. 2675/31*) zaskarżony wyrok uchylił z zasad następujących:

Sąd Okręgowy, uznając niestawienie się pracownika do pracy w ciągu 3-ch dni w okresie wypowiedzenia za usprawiedliwione, a zwolnienie pracownika z powodu opuszczenia przezeń tych 3-ch dni bez wypłacenia mu za pozostałe do końca okresu wypowiedzenia 2 miesiące za nieuzasadnione, oparł się na błędnej, ogólnikowej przesłance, że skoro prawodawca w art. 30 rozporządzenia Prezydenta Rzpltej o umowie o pracę pracowników umysłowych nakazuje udzielenie pracownikowi w okresie trzymiesięcznego wypowiedzenia co najmniej 3 ch dni w miesiącu wolnych na poszukiwanie pracy, „więc owe 3 dni przepuszczone przez powoda, chociażby i nieusprawiedliwione należycie, stanowiły — ów wolny od pracy czasokres, który wolno było pracownikowi uszczuplić dla siebie bez ponoszenia jakichkolwiek niekorzystnych konsekwencji".

Sąd Okręgowy, powołując się na art. 30 wspomnianego rozporządzenia, pominął istotne i konieczne warunki stosowania tegoż przepisu, mianowicie:

1) że pracownik powinien otrzymać „na swoje żądanie" stosowny czas w godzinach pracy w celu szukania nowej posady w ilości conajmniej 3 dni roboczych miesięcznie;

2) że ustalenie czasu wolnego na szukanie nowej posady winno nastąpić „w drodze porozumienia pracownika z pracodawcą", a w razie niedojścia do porozumienia decyduje o tem obwodowy inspektor pracy, do czasu zaś wydania tej decyzji pracownik ma prawo skorzystać z połowy czasu, przysługującego mu z mocy art. 30 wspomnianego rozporządzenia (t. j. z $1^1/_2$ dnia) „w terminie, pozostawionym jego uznaniu, ale za uprzedniem zawiadomieniem pracodawcy przynajmniej na 2 dni naprzód".

Nie mógł przeto Sąd Okręgowy oprzeć zaskarżonego wyroku na ogólnikowym i sprzecznym z wyraźnem brzmieniem art. 30 rozporządzenia z 16. III. 1928 r. wniosku, iż tenże artykuł upoważnia pracownika do opuszczenia w okresie wypowiedzenia 3 dni w miesiącu na szukanie nowej posady, jeżeli Sąd nie ustalił, iż w sprawie niniejszej powód zachował wymagane w tymże artykule 30-ym warunki skorzystania przezeń z 3-ch dni (lub z $1^1/_2$ dnia) w celu szukania nowej posady.

Z powyższego orzeczenia Sądu Najwyższego wynika wyraźnie, że pracownik umysłowy, pragnąc skorzystać z upoważnienia art. 30 rozp. o umowie o pracę, winien się ściśle stosować do wymienionych w tym przepisie warunków.

Nieważność milczącej akceptacji wadliwego wypowiedzenia.

Art. 25 prawa o umowie o pracę pracowników umysłowych, przewidując w punkcie 4-ym, że umowa o pracę rozwiązuje się po upływie trzech miesięcy od wypowiedzenia przez jedną ze ston, zastrzega równocześnie, że okres wypowiedzenia wynosić ma całkowite 3 miesiące kalendarzowe i że wypowiedzenie nastąpić winno najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kalendarzowego, poprzedającego okres wypowiedzenia.

Otóż powstaje kwestja, czy jeżeli wypowiedzenie nastąpiło z opóźnieniem, a więc było wadliwe, a pracownik milcząco to zaaprobował, nie wnosząc żadnego sprzeciwu, to czy okres wypowiedzenia mimo to upływa z ostatnim dniem miesiąca kalendarzowego czy też przedłuża się na miesiąc następny?

Przykład: pracodawca doręczył wypowiedzenie pracownikowi dnia 2 października, zaznaczając, że rozwiązuje umowę o pracę z dniem 31 grudnia. Wypowiedzenie jest wadliwe, bo winno było być dokonane najpóźniej dnia 30 września. Pracownik nie protestował. Czy mimo to może się domagać zapłaty za miesiąc styczeń roku następnego, jakoże okres wypowiedzenia, dokonanego dnia 2 października, upływa nie dnia 31 grudnia, lecz dnia 31 stycznia?

Kwestję tę rozważał Sąd Najwyższy (*Nr. I. C. 175/32*) i orzekł, że wobec postanowienia art. 1 prawa o umowie o pracę (nieważne są umowy mniej korzystne dla pracownika niż to przewiduje rzeczone prawo), przepisy tego prawa mają poniekąd charakter prawnopubliczny (ograniczenie swobody umów!) i dlatego wadliwe wypowiedzenie, choćby milcząco zaakceptowane przez pracownika, żadnego znaczenia mieć nie może.

W podanym więc przykładzie pracownik ma podstawę do domagania się dodatkowego wynagrodzenia za jeszcze jeden miesiąc.

Powołany wyrok Sądu Najwyższego ma doniosłe znaczenie ogólne, rzuca on bowiem wogóle światło na istotę prawną przepisów o umowie o pracę pracowników umysłowych.

DZIAŁ SKARBOWY.

Luki w ustawie stemplowej.

Uwagi do dyskusji ze stanowiska spraw Towarzystw Kredytowych.

Poważną lukę w obowiązującej Ustawie Stemplowej stanowi zupełne pominięcie spraw Towarzystw Kredytowych Miejskich.

Nawiązując do obowiązujących przepisów procedury cywilnej, ustaw Towarzystw i ustawy stemplowej zwracam uwagę na dwa wypadki.

Pierwszy wypadek to sprzedaż nieruchomości przez licytację, dokonaną na żądanie Towarzystwa Kredytowego, w trybie przepisanym ustawą Towarzystwa.

Według art. 56 u. s. bierze się za podstawę wymiaru opłaty procentowej wartość rzeczy nieruchomej, którąto wartość według art. 6 ma podać podatnik. Przy sprzedaży sądowej sprawa podania wartości nieruchomości nie stanowi kwestji, zwłaszcza obecnie po zmianie art. 1182 U. P. C.

Inaczej ma się rzecz przy sprzedażach dokonywanych przez Towarzystwa Kredytowe. Tutaj szacunku nieruchomości do licytacji nie wyprowadza się, lecz sumę wywoławczą ustala się według wysokości pożyczki Towarzystwa, obciążającej sprzedawaną nieruchomość. I tak: szacunek do pierwszej licytacji stanowi suma pożyczki powiększona o 50%, zaś do licytacji powtórnej pożyczka Towarzystwa, powiększona o zaległe raty i koszty.

Zachodzi wobec tego pytanie, czy zgodnie z intencją art. 56 ustawy stemplowej będzie uiszczenie opłaty aljenacyjnej obliczonej od sumy najwyższej zaofiarowanej na licytacji, względnie czy suma osiągnięta z licytacji dokonanej przez Towarzystwo jest wartością nieruchomości w rozumieniu art. 56 ustawy stemplowej?

Na tle przykładów wziętych z życia prawa przedstawiałaby się tak: nieruchomość wartości zł. 100.000, obciążona pożyczką Towarzystwa w sumie zł. 20.000, zostaje sprzedana na licytacji powtórnej za sumę zł. 22.000. Podstawą obliczenia opłaty stemplowej jest suma zł. 22.000, która przecież nie może być uważaną za wartość; dodać przytem wypada, że licytacje, odbywane na mocy ustawy Towarzystw Kredytowych uważane są za ważne, odbyte nawet w wypadkach, gdy stawi się do nich jeden tylko licytant. Wskutek tego rzadko zdarza się wypadek, aby cena wywoławcza doprowadzona została do sumy, jako tako zbliżonej do wartości sprzedawanego objektu.

Drugi wypadek, który zwłaszcza w ostatnich czasach często się zdarza, to sprawa przejścia na rzecz Towarzystwa nieruchomości z powodu braku licytantów na licytacji powtórnej.

Władze skarbowe stosują w powyższym wypadku ustęp treści art. 52 ustawy stemplowej, przyczem za orzeczenie sądowe uważają decyzję Wydziału Hipot., mocą której Towarzystwo uzyskuje tytuł własności.

Jest aż nadto oczywiste, że ustęp trzeci art. 52 nie ma na myśli wypadków przejścia nieruchomości na rzecz Towarzystwa z mocy art. 96 ustawy Towarzystwa, gdyż w tym przepisie ustawy stemplowej jest mowa o „własności", w żadnym zaś razie przejęcia nieruchomości przez Towarzystwo, za własność uważać nie można, gdyż § 96 ogranicza z góry posiadanie przez Towarzystwo na przeciąg jednego roku, pozatem § 96 ogranicza Towarzystwo w przeznaczeniu tej nieruchomości, głosząc, że winna ona być „sprzedaną", dalej, nie może być mowy o własności tam, gdzie istnieje przymus ustawowy, jak w wypadku § 96, który na Towarzystwo nakłada obowiązek przejęcia w posiadanie nieruchomości. Widocznem jest, że ust. trzeci art. 52 może być stosowany jedynie w wypadkach, przewidzianych art. 1171 U. P. C., gdzie wierzyciel dobrowolnie według swego uznania oświadcza gotowość zatrzymania nieruchomości na własność, nie ograniczoną ani czasem, ani też przeznaczeniem. Świadczy o tem także przepis zawarty w ust. 2-gim art. 59 ustawy stemplowej, który głosi, że opłatę stemplową od takiego orzeczenia należy uiścić w trzy tygodnie od dnia zawiadomienia nabywcy o decyzji sądu, zawierającej przyjęcie jego wniosku, a więc stosując *stricte* ten przepis Towarzystwo wcale opłaty stemplowej nie musiałoby uiszczać, gdyż nigdy zawiadomienia takiego nie otrzymuje, wiadomo bowiem, że Wydział Hipoteczny, wydając decyzję, nie zawiadamia o tem Towarzystwa.

Gdyby jednak nawet uznać słuszność stosowania w powyższym przypadku ustępu drugiego art. 52 ustawy stemplowej, to wyradzają się dwa dalszę pytania:

1) Kto jest władzą wymiarową? Art. 30 ust. stemplowej w ustępie drugim w wypadkach orzeczeń sądowych wkłada obowiązek wymiaru na sekretarjat sądowy, gdy tymczasem w danym wypadku sekretarjat nie posiada żadnej wiadomości o konieczności dokonania wymiaru, skoro akt dokonuje się przed notarjuszem w księdze hipotecznej; przyczem nie może mieć tutaj zastosowania art. 27 ustawy stemplowej wogóle, a ustęp pierwszy tego artykułu w szczególności, gdyż wynikłaby w takim razie kolizja art. 28 ustawy stemplowej, w myśl którego notarjusz uzależnia dokonanie czynności od uiszczenia opłaty stemplowej z art. 59 (ust. 2), który daje możność uiszczenia opłaty stemplowej w ciągu trzech tygodni od daty otrzymania zawiadomienia o decyzji sądu, zatwierdzającej odpowiedni wniosek nabywcy.

2) Od jakiej sumy należy wymierzyć opłatę stemplową w wypadku przejścia nieruchomości na rzecz Towarzystwa? Zdania w tej kwestji są podzielone: jedni twierdzą, że podstawą wymiaru winna być wierzytelność Towarzystwa, obciążająca nieruchomość w chwili powtórnej licytacji, inni, że suma dowolna podana przez Towarzystwo. Rzecz ta przy sprzedażach sądowych nie stanowi żadnej wątpliwości, skoro cena, za którą wierzyciel przejmuje nieruchomość, musi być zatwierdzoną przez sąd i nigdy nie będzie niższą od sumy wywoławczej do licytacji powtórnej. Inaczej jest w tym wypadku w Towarzystwie Kredytowem, gdyż tutaj samo Towarzystwo ustanawia szacunek i samo żądanie Towarzystwa jest wystarczające do przepisania na Towarzystwo tytułu własności w cenie przez Towarzystwo zadyktowanej. Jest rzeczą zrozumiałą, że dopóki sprawa nie będzie uregulowana ustawowo, nie można ustalić, jaką sumę brać za podstawę wymiaru w wypadkach przejścia nieruchomości na rzecz Towarzystwa: suma ta może być nieraz niższa od sumy wierzytelności Towarzystwa, jak również zdarzyć się może, że suma ta znacznie będzie przewyższać należność Towarzystwa, ciążącą na przejętej z konieczności nieruchomości.

Stanisław Gintel
dyrektor Towarzystwa
Kredytowego m. Siedlec.

Kaucja na zabezpieczenie kredytu wekslowego.

Wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego*).

Właściciel nieruchomości aktem, zeznanym przed notarjuszem, ustanowił na rzecz firmy X. kaucję w określonej kwocie na zabezpieczenie wszelkich roszczeń, jakie przysługują lub przysługiwać będą kiedykolwiek pomienionej firmie z tytułu weksli, przez właściela samego lub z kimkolwiek łącznie podpisanych. Opłata stemplowa od powyższego aktu uiszczona została w kwocie 3 zł. (obecnie 5 zł). Urząd Skarbowy jednakże zlecił uiścić od powyższego aktu, zgodnie z art. 82 ust. 1 ustawy o opłatach stemplowych, opłatę stemplową według stawki 0,1% i nałożył 5-krotną podwyżkę.

Na skutek odwołania, II instancja skarbowa uznała, że w omawianym zapisie kaucyjnym brak jest postanowienia, że przy każdorazowem korzystaniu z kredytu ma być złożony weksel, wymieniający sumę, że wobec powyższego braku właściciel nieruchomości mógłby złożyć weksel raz jeden lub weksel in blanco, któryby pozostawał w posiadaniu udzielającego kredytu przez cały czas trwania kredytu, że przeto w omawianym akcie brak jest koniecznych wymogów, nadających mu znaczenie tylko zabezpieczenia kredytu wekslowego w rozumieniu art. 82 ust. 2 p. 1 i art. 134 ust. 2 ustawy o opł. stempl., i odwołanie oddaliła.

Na orzeczenie to wniesiona została skarga do Najwyższego Trybunału Administracyjnego. W skardze zarzucono pogwałcenie przez władzę art. 122—125 ustawy o opłatach stemplowych.

NTA (l. rej. 4330/29) rozważył, co następuje:

Uzasadnienie władzy pozwanej mogłoby być uznane za słuszne, gdyby powołane przez nią przepisy ustawowe nakładały obowiązek złożenia weksli z wymienieniem sumy przy podpisywaniu omawianego aktu oraz zaznaczenia tych okoliczności w samym akcie. Tak jednak nie jest. Na mocy art. 82 ust. 2 p. 1 ustawy, pisma stwierdzające ustanowienie kaucji na zabezpieczenie kredytu wekslowego, podlegają opłacie w wysokości 3 zł. (obecnie 5 zł.), również na zasadzie art. 134 ust. tejże ustawy pisma, stwierdzające umowę w przedmiocie otworzenia kredytu, podlegają, o ile chodzi o kredyt wekslowy, opłacie w wysokości 3 (5) zł. Z przepisów tych wynika jedynie, że opłata w wysokości 3 (5) zł. ma zastosowanie do umów, których przedmiotem jest otwarcie kredytu wekslowego lub zabezpieczenie tego kredytu zapomocą kaucji, bez żadnych dalszych wymogów. Samo zaś przez się rozumie się, że korzystanie z kredytu wekslowego bez złożenia weksli przez kredytobiorcę jest nie do pomyślenia gdyż w tym przypadku wogóle kredytu wekslowego nie byłoby, nie dowodzi to bynajmniej, aby warunek ten, jako wynikający z samej istoty stosunku kredytowego, miał być konieczuie zamieszczony w akcie i powodował w razie przeciwnym brak istotnych cech, charakteryzujących otwarcie, względnie zabezpieczenie kredytu wekslowego.

Władza pozwana następnie w odpowiedzi na skargę przytacza, że w danym przypadku ani z treści omawianego dokumentu ani z akt sprawy nie wynika, iżby zachodził związek między umową o otwarcie kredytu wekslowego a aktem, ustanawiającym kaucję.

Otóż art. 82 ustawy głosi w ustępie 1, iż pismo, stwierdzające umowę o ustanowienie zastawu lub hipoteki tytułem kaucji, podlega zasadniczo opłacie w wysokości 0,1% od sumy kaucji. Natomiast w myśl ust. 2 p. 3 art. 82, opłacie w wysokości 3 (5) zł· podlega pismo, stwierdzające ustanowienie kaucji na zabezpieczenie k r e d y t u w e k s l o w e g o. W związku z cytowanym artykułem, stanowi art. 134 ustawy, iż pismo, stwierdzające umowę w przedmiocie otwarcia kredytu, podlega, o ile chodzi o kredyt wekslowy, opłacie w wysokości 3 (5) zł., w innych przypadkach opłacie w wysokości 0,1% od sumy kredytu.

Według konkretnego zapisu kaucyjnego, skarżący ustanawia na zabezpieczenie wszelkich roszczeń, jakie przeciw niemu p r z y s ł u g u j ą lub przysługiwać będą kiedykolwiek firmie X. z t y t u ł u w e k s l i p r z e z s k a r ż ą c e g o s a m e g o l u b z k i m k o l w i e k ł ą c z n i e p o d p i s a n y c h, kaucję hipoteczną w ustalonej kwocie. Z treści powyższego zapisu kaucyjnego nie wynika tedy, by kaucja hipoteczna ustanowiona była wyłącznie dla kredytu wekslowego w rozumieniu cytowanego przepisu ustawy, pominąwszy bowiem już moment, iż kaucja ta ustanowiona została także dla zabezpieczenia roszczeń, które już firmie przysługują, więc dla wierzytelności zaistniałych, a nie dla kredytu, zauważyć należy, że o kredycie wekslowym wtedy mowa być może, gdy wchodzi w grę kredyt, oparty na wekslu kredytobiorcy, który tenże wręcza kredytodawcy celem zabezpieczenia kredytu, otrzymanego odeń na pokładzie tychże weksli. Ponieważ w rzeczonym zapisie kaucja hipoteczna ustanowiona została nie dla kredytu w powyżej określonej formie, lecz dla wszelkich roszczeń, jakie firmie przysługują lub przysługiwać będą wogóle z t y t u ł u w e k s l i, przez skarżącego samego lub z kimkolwiek łącznie podpisanych, a więc nie dla kredytu wekslowego w podanem wyżej znaczeniu, przeto władza pozwana słusznie orzekła, iż do danego przypadku nie może mieć zastosowania powołany przez skarżącego art. 82 ust. 2 p. 1 ustawy, przewidujący stawkę stałą w wysokości 3 (5) zł.

Z zasad powyższych wychodząc, NTA uznał stanowisko władzy pozwanej w zasadzie za słuszne, wobec czego oddalił skargę, jako nieuzasadnioną.

W głosie do powyższego wyroku p. Accilles Rosenkranz nie podziela zapatrywania Najwyższego Trybunału Administracyjnego co do pojęcia kredytu wekslowego w rozumieniu p. 1 art. 82 u. o. s., natomiast w drodze analizy istoty prawnej stosunku wekslowego dochodzi ostatecznie do wniosku, ża stanowisko władzy pozwanej było słuszne i że wymierzenie opłaty 3 (5) złotowej byłoby w danym wypadku nieuzasadnione.

Ze względu na wagę zagadnienia, jakie porusza nasuwający wątpliwości cytowany wyrok N. T. A., byłoby bardzo pożądane by czytelnicy zechcieli na łamach naszego pisma kwestję tę dyskusyjnie roztrząsnąć.

*) Wyrok ten wyjmujemy z „Orzecznictwa Sądów Najwyższych" (wyd. „Biblioteka Prawnicza"), Nr. 1, poz. 13. Wyrok ten opatrzony jest tam glossą p. A. Rosenkranza.

SPRAWY PERSONALNE.

Ustąpienie p. rej. Sz. Landaua.

Jeden z najstarszych rejentów, który obchodził już rzadki jubileusz 50-cio lecia pracy na urzędzie dobrej woli, p. Szymon Landau, notarjusz przy Wydziale Hipotecznym Sądu Okręgowego w Warszawie, z dniem 1 lutego 1933 roku opuszcza notarjat naskutek zgłoszonej dymisji.

Z odejściem na zasłużony spoczynek p. rejenta Szymona Landaua z szeregów notarjatu ubędzie jeden z najwytrawniejszych prawników i najwybitniejszych praktyków.

Ustąpienie p. rej. B. Ślaskiego.

P. Bolesław Ślaski, notarjusz w Wieruszowie, jeden z najbardziej czynnych społecznie i zawodowo rejentów, szczególnie zasłużony na niwie słownictwa prawniczego, opuszcza notarjat w wyniku zgłoszonego przez siebie ustąpienia.

W osobie p. rejenta Bolesława Ślaskiego notarjat traci wybitną jednostkę.

Przesunięcia w Gmachu.

Dnia 2 listopada r. b. objął urzędowanie w charakterze notarjusza w gmachu hipoteki stołecznej p. Władysław Olewski, zamieniając biurko z p. Witoldem Ogulewiczem, który rozpoczął urzędowanie jako p. o. pisarza hipotecznego miejskiego w Warszawie.

Stanowisko zastępcy w kancelarji notarjusza Olewskiego objął p. A. Woźniak były zastępca ś. p. rej. M. Borkowskiego, ostatnio zaś notarjusza Gałęziewicza. Do kancelarji tej przeszła również pierwsza referentka sekcji I stołecznej hipoteki miejskiej p.W. Jaroszewska. Natomiast niektórzy pracownicy z byłej kancelarji ś. p. rej. B. Okołowicza, ostatnio zaś p. o. notarjusza Ogulewicza, którą objął właśnie p. sędzia Olewski, przeszli wraz z p. sędzią Ogulewiczem do hipoteki. Dotychczasowy zastępca w tej kancelarji p. Wardaszko objął zastępstwo w kancelarji notarjusza Gałęziewicza, opróżnione przez p. Woźniaka.

Mianowania.

WINCZAKIEWICZ EDMUND, emerytowany wice-prezes Sądu Okręgowego w Kaliszu, mianowany notarjuszem w Wieruszowie.

BAGIŃSKI BRONISŁAW mianowany notarjuszem w Dokszycach.

Zwolnienia.

KAMIŃSKI WŁADYSŁAW notarjusz przy wydziale hipotecznym Sądu Grodzkiego w Grójcu, zwolniony na podanie z dniem 31|I.33 r.

Przeniesienia.

BŁESZYŃSKI TOMASZ, notarjusz w Grodzisku, przeniesiony na stanowisko notarjusza w Chełmie.

GRABIŃSKI JÓZEF, notarjusz w Chełmie, mianowany notarjuszem w Grodzisku.

Delegacje.

KOTWICKI JERZY, sędzia grodzki w Nieświeżu, odwołany z delegacji do pełnienia obowiązków notarjusza w Baranowiczach z dniem 31/X.32 r.

FRĄCKIEWICZ KONRAD, sędzia Sądu Okręgowego w Siedlcach, delegowany do pełnienia obowiązków notarjusza w Baranowiczach z dniem 1|XI.32 r. do odwołania.

Podatek nadzwyczajny.
Rzeczywistość i nadzieje.

Według tymczasowych zamknięć finansowych podatek nadzwyczajny od niektórych zajęć zawodowych dał we wrześniu r. b. 62.000 złot., gdy preliminowano z tego źródła na ten miesiąc 150.000 złot. Różnica wydatna!...

Według wniesionego do Sejmu preliminarza budżetowego na rok 1933/34 podatek nadzwyczajny przynieść ma 1.700.000 złot., a więc przeciętnie miesięcznie ponad 140 tysięcy złot. Oby tak było!

Ale przy okazji warto wobec tego zapytać, czy Rząd nie zapomniał o rezolucji Senatu, która wzywała do rozważenia po roku sprawy rewizji ustawy o podatku nadzwyczajnym. Innemi słowy: czy Rząd, układając preliminarz budżetowy na rok przyszły rozważył sprawę rewizji ustawy, której dodatni efekt finansowy jest tak znikomy, a ujemny efekt prawno-moralny jest tak oczywisty?

Bajka.

INTERCYZA POŚLUBNA.

Rzekł pewnego razu skarbowości twórca,
że notarjusz, jako specjalny poborca,
jest mężem skarbowości, ona — jego żoną:
i tak ze skarbowością notarjat złączono.

Po ślubie do męża tak małżonka powie:
„Podpisz tu umowę w króciutkiej osnowie.
Otóż, jako małżonek (tak przynajmniej sądzę),
dostarczać mi winieneś codziennie pieniądze;

myślę, że szacunek masz dla białogłowy,
przy niej się obracasz, więc płać obrotowy,
ponadto, że masz ze mną zajęcia niektóre,
płać i od nich, a w niebie otrzymasz laurę“.

Ponieważ mężowie, to biedni ludziska —
podpisał. A teraz żona męża ściska,
coraz bardziej go ściska, coraz mocniej skubie.
Morał stąd: nie zawierać intercyz po ślubie!

A. Dąbr.

Kierownik pisma i Redaktor: *WIKTOR NATANSON.*
Wydawca: *ZWIĄZEK PRACOWNIKÓW NOTARJATU I HIPOTEKI, ZARZĄD GŁÓWNY.*

Zakł. Graf. B. Pardecki i S-ka. Warszawa, ul. Żelazna 56, tel. 322-00.